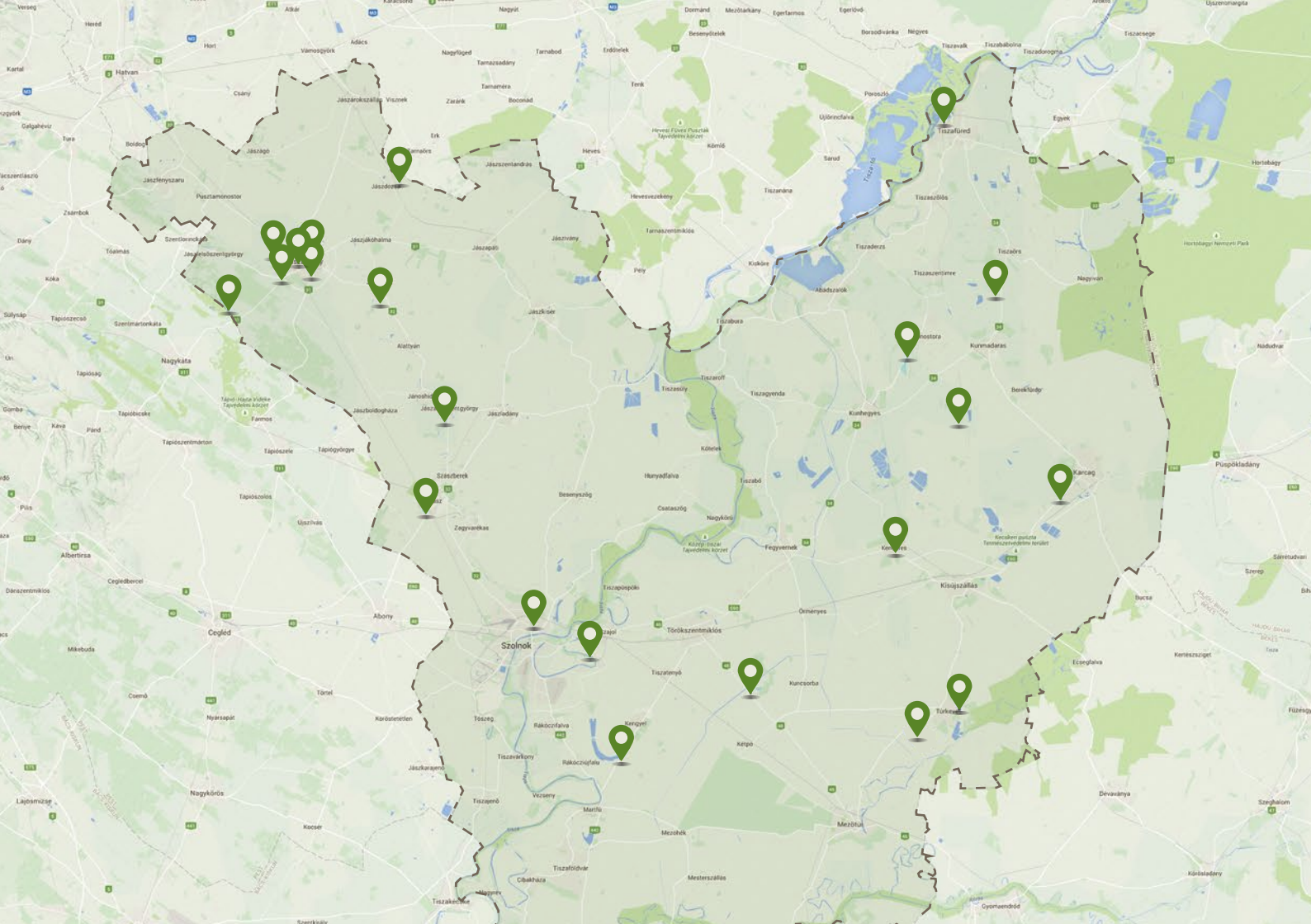

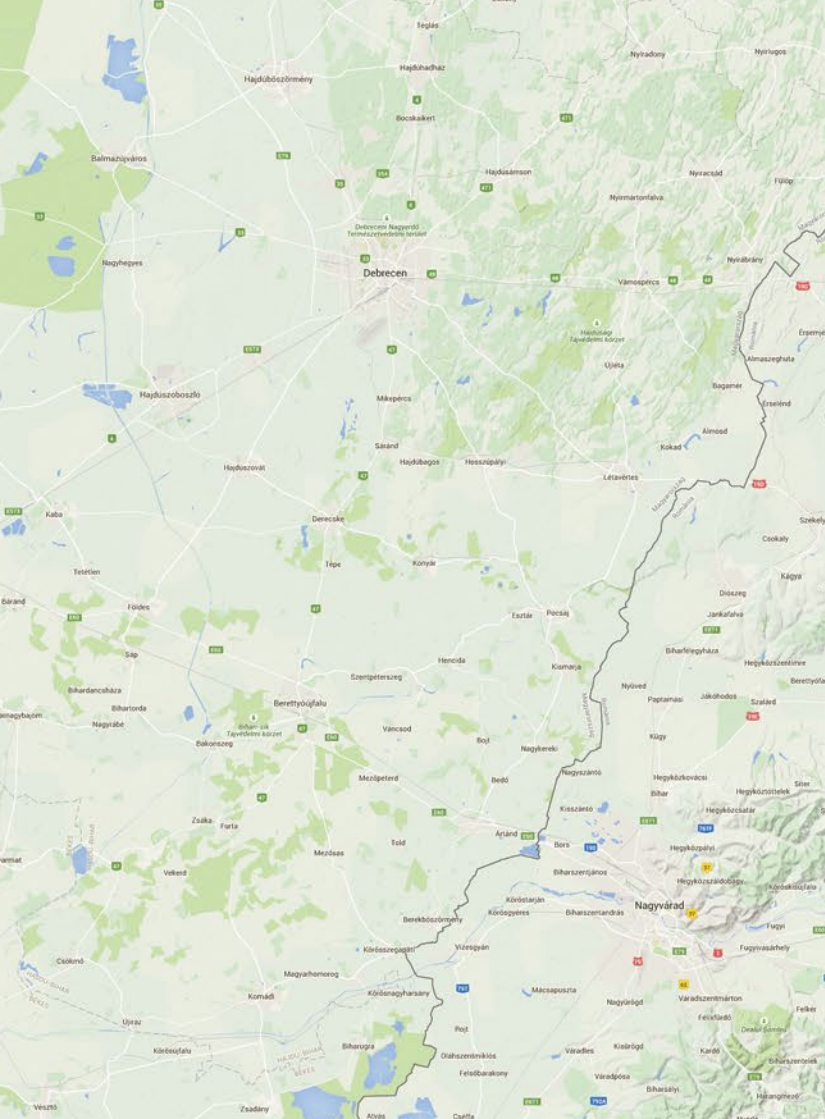

TERMÉSZETVÉDELMI ÉRTÉKLELTÁR

Jász-Nagykun-Szolnok megye
helyi jelentőségű
védett természeti értékeiről

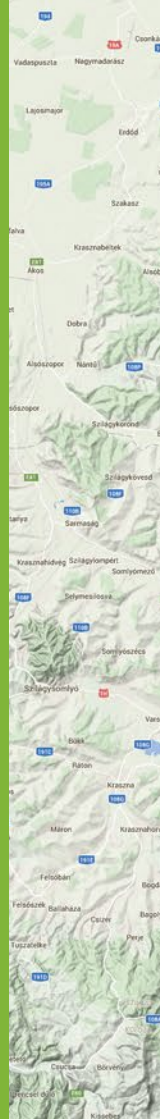

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	1
VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK	7
Abádszalók	9
Jászsalsószentgyörgy	15
Jászberény	23
Jászdózsa	95
Jásztelek	105
Karcag	113
Kenderes	119
Kengyel	127
Kunhegyes	137
Szajol	145
Szolnok	153
Tiszafüred	159
Tiszaszentimre	163
Törökszentmiklós	167
Túrkeve	171
Újszász	181

VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉKEK	189
---------------------------	-----

Jász-Nagykun-Szolnok megye természeti értékeiről sajnos igen kevés fórumon tájékozódhatunk. Többségünk csupán sivár, egyhangú agrársivatagként gondol a Tisza és a Hortobágy-Berettyó ölelésében fekvő tájakra, a megye azonban megannyi természeti kincset rejteget. A természetvédelmi szempontból különösen értékes területek, élőhelyek többsége szerencsére országos vagy európai jelentőségű, törvényes oltalmat élvez. Gondoljunk csak a Nagyván határában elterülő, az egykori vízvilág emlékét őrző Kunkápolnási-mocsárra vagy a megzabolázott Tisza érintetlenül hagyott, szinte áthatolhatatlan ártéri erdeire.

Léteznek azonban olyan természeti kincsek is, amelyeknek nem adatot meg az országos jelentőségű természeti oltalom, jelenlegi állapotuk megőrzése azonban épp olyan társadalmi kötelezettség, mint a „nagyobb testvéreikről” való gondoskodás. Ezt az oltalmazó szerepet hivatott elvállalni az úgynevezett helyi jelentőségű természeti értékek kijelölése.

Megyénkben ezek a területek és emlékek ez idáig még az országos jelentőségű védett természeti értékeknél is csekélyebb ismertséget kaptak. Tarka rétek színpompája, évszázados tölgyfák titkai maradtak rejtve az természet kincseit igazán értékelni tudó szemek előtt.

A **Megyei Természetvédelmi Értékleltár** ezeket a már-már elfeledett helyeket gyűjti egy egész csokorba, hogy oly sok év elteltével ismét büszkéek lehessünk arra, hogy a természet Jász-Nagykun-Szolnok megyében is megannyi szépséget, értéket alkotott.

DE MELYEK IS PONTOSAN A HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK?

A hazai természetvédelmi szabályozásban két módon lehet területre vonatkozó oltalmat biztosítani. **Az országos jelentőségű védett természeti területek és természeti emlékek** miniszteri rendeletben kerülnek kihirdetésre. Sajnos számos értékes élőhely nem került az országos oltalom alá vont területek közé. A természet védelméről rendelkező 1996. évi LIII. törvény azonban a települési önkormányzatoknak is lehetőséget biztosít arra, hogy saját rendeletben nyilvánítsanak védetté természeti értékeket. Ezeket nevezzük **helyi jelentőségű védett természeti területeknek, illetve természeti emlékeknek.**

MI A SZEREPÜK A HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEKNEK?

Kijelölésük legfontosabb célja, hogy olyan területek is védelem alá kerüljenek, amelyek azelőtt nem kapták meg az országos védettség státuszt, azonban jelentős természeti értéket képviselnek. A két védelmi kategória kiegészíti egymást: helyi jelentőségű védett természeti területek egymástól távol eső, ám jelentős kiterjedésű élőhelyeket kötnek össze azáltal, hogy közttes elhelyezkedésük lehetővé teszi az olyan élőlények terjedését, vándorlását, amelyek egyszerre nem képesek nagyobb távolságokat áthidalni.

A jellegzetes élőhelyek és élő szervezetek megővésán túl az adott település és az azt magába ágyazó régió hagyományos tájszerkezete is profitálhat a védetté nyilvánításból. A hosszú évszázadok során kialakuló tájkép, hagyományok és a régi kulturális emlékek ugyanis épp olyan sérülékeny nemzeti és közösségi kincseink, akár a védett élőlények.

PROFITÁLHATNAK-E AZ ILLETÉKES TELEPÜLÉSEK HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK KIJELÖLÉSÉBŐL?

Helyi jelentőségű védett természeti területek létrehozása pozitívan befolyásolhatja a természetvédelem mai társadalmi megítélését, emellett más előnyökkel is kecsegtet. Az önkormányzatok gazdálkodásában kiemelt jelentőséggel bírnak a rendelkezésükre álló javak, erőforrások. Védett területek létesítésével a turizmus felé is megnyílnak a kapuk. Napjainkban egyre többen szeretnék szabadidejüket a természet békéjében tölteni. Ezek a területek önálló látványosságként is megállják a helyüket, de a helyi lakosok bevonásával akár egyéb tevékenységekkel is össze lehet kötni a természetjárást. A kerékpárkölsönzés, a lovasprogramok, a szakember által vezetett túrák mind nagyszerű bevételi lehetőséget jelentenek a helyieknek, mely pozitívan hat a település gazdaságára és demográfiai helyzetére is. A környezeti nevelés lehetősége nemcsak a helyi gyermekekkel foglalkozó pedagógusokat vonzza, hanem a távolabbról érkező csoportoknak is nagyszerű lehetőséget biztosít az egészséges környezetben történő

tanulásra és ezzel együtt a település szélesebb körökben megvalósuló népszerűsítésére. A védelem alá helyezett, közeli erdők környezetre gyakorolt hatása ökológiai, humánegészségügyi, városklimatológiai szempontból is fontos: megtisztítják a levegőt a szennyező anyagoktól, friss oxigént termelnek, kiegyenlítik az aszfaltozott, betonozott felületek szélsőséges klimatikus hátrányait.

VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSRA BÁRKI TEHET JAVASLATOT!

Habár a természeti értékek helyi védelem alá helyezése az önkormányzatok hatáskörébe tartozik, a területi oltalom szükségességét felismerve bárki felhívhatja a településvezetés figyelmét a megóvandó területekre. A védetté nyilvánítást a szakmai előkészítés alapozza meg, amikor szakemberek segítségével sor kerül a természeti értékek felmérésére és megőrzésük hosszú távú stratégiájának kidolgozására. Ezután a jegyző az elkészült szakmai anyagot megküldi a területileg illetékes nemzeti park igazgatóságnak. Az igazgatóság szakmailag véleményezheti a javaslatot, illetve dönthet az országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról. A védetté nyilvánítás folyamatának fontos állomása a terület tulajdonosaival, a szakhatósággal, illetve a helyi lakossággal történő egyeztetés. Ekkor van lehetőség ugyanis az érintettek álláspontjának megismerésére és az esetleges érdekellentétek feloldására. A tulajdonosokkal meg kell ismertetni a készülő kezelési tervet,

illetve tájékoztatni kell őket a természeti értékek megővése érdekében alkalmazandó korlátozásokról, az ebből fakadó esetleges anyagi kárról és a rendelkezésükre álló kompenzációs forrásokról is. A helyi védelem kimondásáról szóló rendelet kötelező része a terület természeti értékeinek hosszú távú megőrzését szolgáló természetvédelmi kezelési terv elkészítése. A terv a követendő kezelési stratégia mellett tartalmazza a nyilvántartásról, a bemutatásról és – ha szükséges – a helyreállításról szóló rendelkezéseket is. A kezelési tervet is egyeztetni kell az érintettekkel. A kezelési terv egyeztetése után a közgyűlés szavazza meg a helyi védelmet, és önkormányzati rendeletben hirdeti ki azt. A kihirdetést a helyi védelem alá vont természeti érték ingatlan nyilvántartásba történő jegyzetése, illetve a táblával való kijelölése követi.

MI AZ IDEIGLENES VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS?

Ha egy nem védett vagy védelemre tervezett, természetvédelmi szempontból értékes terület potenciális veszélynek van kitéve, a jegyző a területet azonnal végrehajtható határozattal ideiglenesen védetté nyilváníthatja. A települési önkormányzat az ideiglenes védetté nyilvánításról egy területen csak egyszer rendelkezhet, a határozat a végleges védettséget kimondó jogszabály hatályba lépéséig tart, ennek hiányában maximum 3 hónapra szólhat. Az ideiglenes védettség ideje alatt a jegyző

korlátozhatja sőt, fel is függesztheti a területen előforduló természeti értékek károsodását okozó tevékenységet, ezzel lehetősége van megakadályozni a természeti értékek sérülését, pusztulását.

Kiadványunkban elsőként a helyi jelentőségű védett természeti területeket mutatjuk be. Aktuális leírásokkal, részletes térképekkel, látványos fotókkal ismertetjük meg a kedves Olvasókat. Ezt követően pedig a helyi jelentőségű védett természeti emlékek soraiba nyerhetünk betekintést: az összes megyei emléket felölelő felsorolást követően néhányról részletesebben is szó esik. Legfőbb reményünk, hogy a Megyei Természetvédelmi Értékleltár is hozzájárul ahhoz, hogy ezek az eltűnő, sérülékeny kincsek még sokáig ékesíthessék Jász-Nagykun-Szolnok megye nem is annyira egyhangú tájait.

Herman Ottó Természetvédő Kör

HELYI JELENTŐSÉGŰ

VÉDETT
TERMÉSZETI
TERÜLETEK

Aranyosi Kosboros-rét

ABÁDSZALÓK

A szikesedő homokos löszháton kialakult legeltetett gyepek Kunhegyes és Tomaj-monostora között terül el, de Abádszalók közigazgatási területéhez tartozik. A 45 hektáros védett terület a 3217-es műútról közelíthető meg, az úttest déli oldalán, közvetlenül a Gulyás-halom mellett fekszik.

A területet jelenleg marhával legeltetik, amely nagyban hozzájárul a természeti értékekben való elszegényedést, jellegtelenedést eredményező cserjésedéshez, erdősüléshez. A legelő állatállomány segít fenntartani a gyepek gazdag növényvilágát, melynek legkülönlegesebb tagja a több ezer tövet számláló agárkosbor (*Orchis morio*) állomány.

Fotó: Pompola K.

Az Aranyosi-legelőnek is nevezett élőhelyen ennek a mindössze 10-20 centiméteres magasságot elérő növénynek több színváltozata is előfordul, mely tovább növeli a terület természeti értékét. Termőhelyi adottságait tekintve szintén a változatosság jellemzi a gyepet: a homokpusztarétek és a mélyebb térszíneken kialakult ecsetpázsitos sziki rétek növényei mozaikosan váltakoznak az élőhelyen, legértékesebb fajai az agárkosbor, a koloncós legyezőfű (*Filipendula vulgaris*) és a nemrég előkerült gumós kötőrőfű (*Saxifraga bulbifera*).

Fotó: Pompola K.

A kiskertekből ismerős fürtös gyöngyike (*Muscari racemosum*) lila virágai pedig kora tavasszal díszítik a gyepszőnyeget. Madárvilága a legeltetett szikes gyepek és az élőhelyet övező szegélyélőhelyek avifaunájával megegyező, ám itt csupán a gyakoribb költőfajok fordulnak elő rendszeresen: mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), sordély (*Miliaria calandra*),

Fotó: Pompola K.

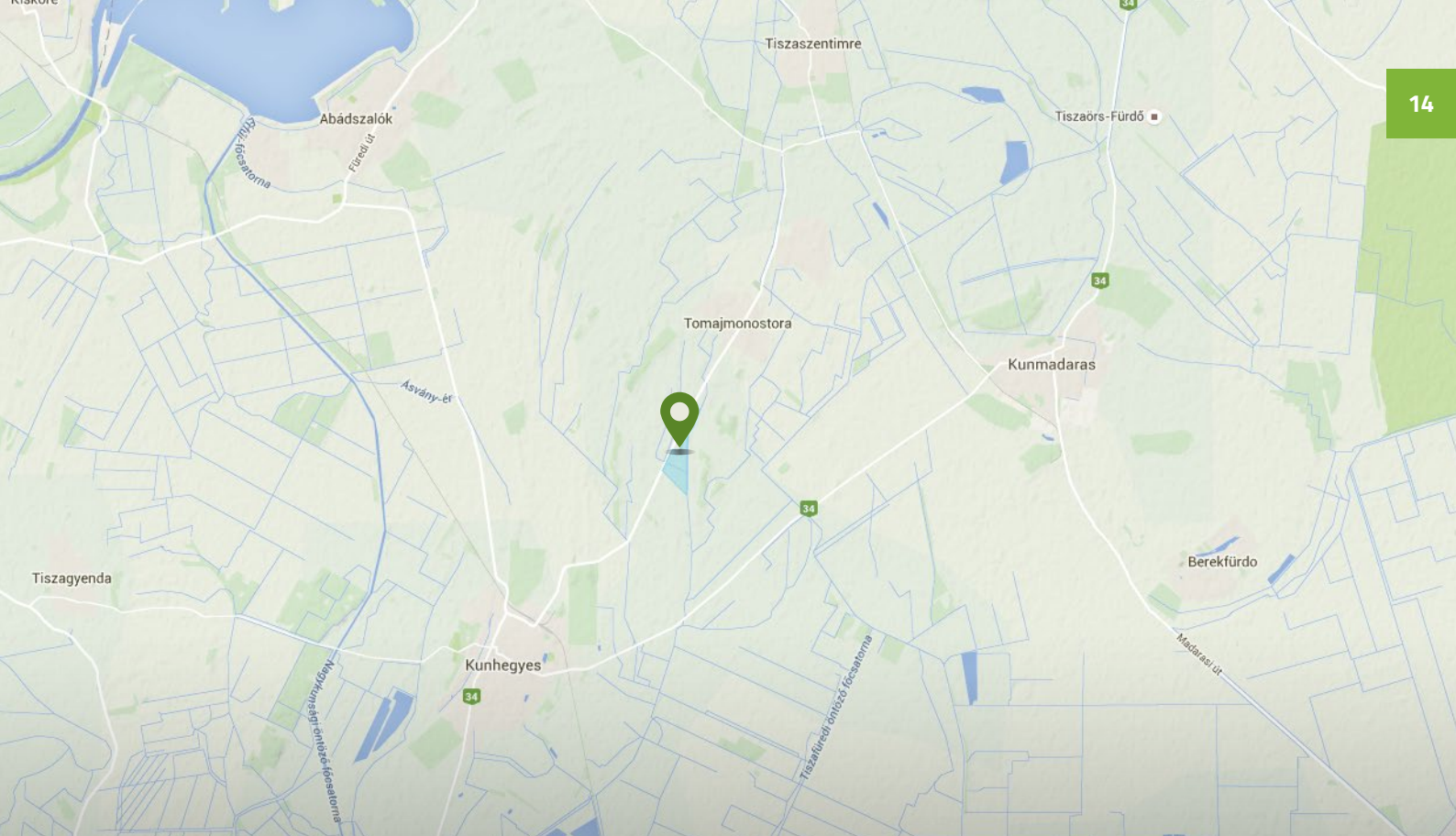
sárga billegető (*Motacilla flava*), cigánycsuk (*Saxicola torquata*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*). Az Aranyosi Kosboros-rét részét képezi az Aranyosi-legelő Natura 2000 területnek, ezáltal még hatékonyabban érvényesül a természetvédelmi oltalom ezen a különlegesen gazdag élővilágnak otthont adó, színpompás legelőn.

Fotó: Pompola K.

Az Aranyosi Kosboros-rét szabadon látogatható terület, azonban az élőlények, főként a növényvilág zavartalansága érdekében a gyepen tartózkodás kerülendő, kirándulásokat a legelő melletti földúton ajánlott tenni.

ARANYOSI KOSBOROS-RÉT [ABÁDSZALÓK]

Vadspark

JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY

A Vadspark néven ismert terület a település Szászberek felé eső vége felől közelíthető meg: az Erdő utcán végig haladva érhető el, a park bejáratánál egy játszótér fogadja a látogatókat. A park közvetlenül a Zagyva mentén terül el.

A Jászsószentgyörgyi Vadspark valójában nem funkcionál vadsparkként, ellenben valóban egy tipikus helyi jelentőségű védett terület, aminek park jellege adja a felüdülést, kikapcsolódást, természetjárást szolgáló értékét. A helyi lakosság rendszeresen használja a parkot pihenésre, kirándulásra.

A telepített park a Zagyva egykori ártéri területén létesült, az eredeti növényzet keményfa ligeterdő volt.

A jellemzően kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia subsp. pannonica*), vénic szil (*Ulmus laevis*) alkotta keményfás ártéri ligeterdő hajdan az Alföld magasabban fekvő ártereinek uralkodó fás társulása volt. A víz által erősebben befolyásolt partközeli szakaszokon pedig puhafás ligeterdők kísérték a folyót. A tájatalakításoknak köszönhetően az eredeti vegetáció nagyrészt eltűnt. A keményfás ligeterdők a térségben megmaradt állományai főként ármentesített területen helyezkednek el.

Sajnos a Vadaspark eredeti növényzete sem fedezhető fel sok helyen, közvetlenül a folyóparton azonban még találkozhatunk néhány terebélyes fehér nyárral (*Populus alba*) és vízbe hajló ágú fehér fűzgel (*Salix alba*). A keményfa ligeterdő helyére 1850-ben telepített parkot 1995-ben nyilvánította Jászalsószentgyörgy jegyzője helyi jelentőségű védett természeti területté. Vadaspark funkciót elnevezése ellenére sohasem töltött be.

Idősebb fái, gazdag madárvilága, színes tavaszi lágyszárúí képviselik az erdő természeti értékeit, s mivel a terület közvetlenül érintkezik a Zagyvával, ökológiai folyosóként is komoly funkciót lát el. A kedvelt kirándulóhely elhelyezkedésének, idősebb faállományának köszönhetően gazdag avifaunával bír. Alkalmilag Európa legtermetesebb harkályfaja, a fekete harkály (*Dendrocopos martius*) is költ az erdőben, komoly szolgálatot téve a többi odúlakó fajnak, hiszen elhagyott üregeit később ezek a madarak is használják.

A cserjeszintben fülemülék (*Luscinia megarhynchos*), vörösbegyek (*Erithacus rubecula*) és fekete rigók (*Turdus merula*) fészkelnek. A lombkorona jellegzetes hangú költőfaja a sárgarigó (*Oriolus oriolus*). A legnagyobb méretű faodvakban a macskabagoly (*Strix aluco*) költ. A téli időszakban rendszeresen megfigyelhetőek az északi területekről ide érkező süvöltők (*Pyrrhula pyrrhula*), fenyőrigók (*Turdus pilaris*)

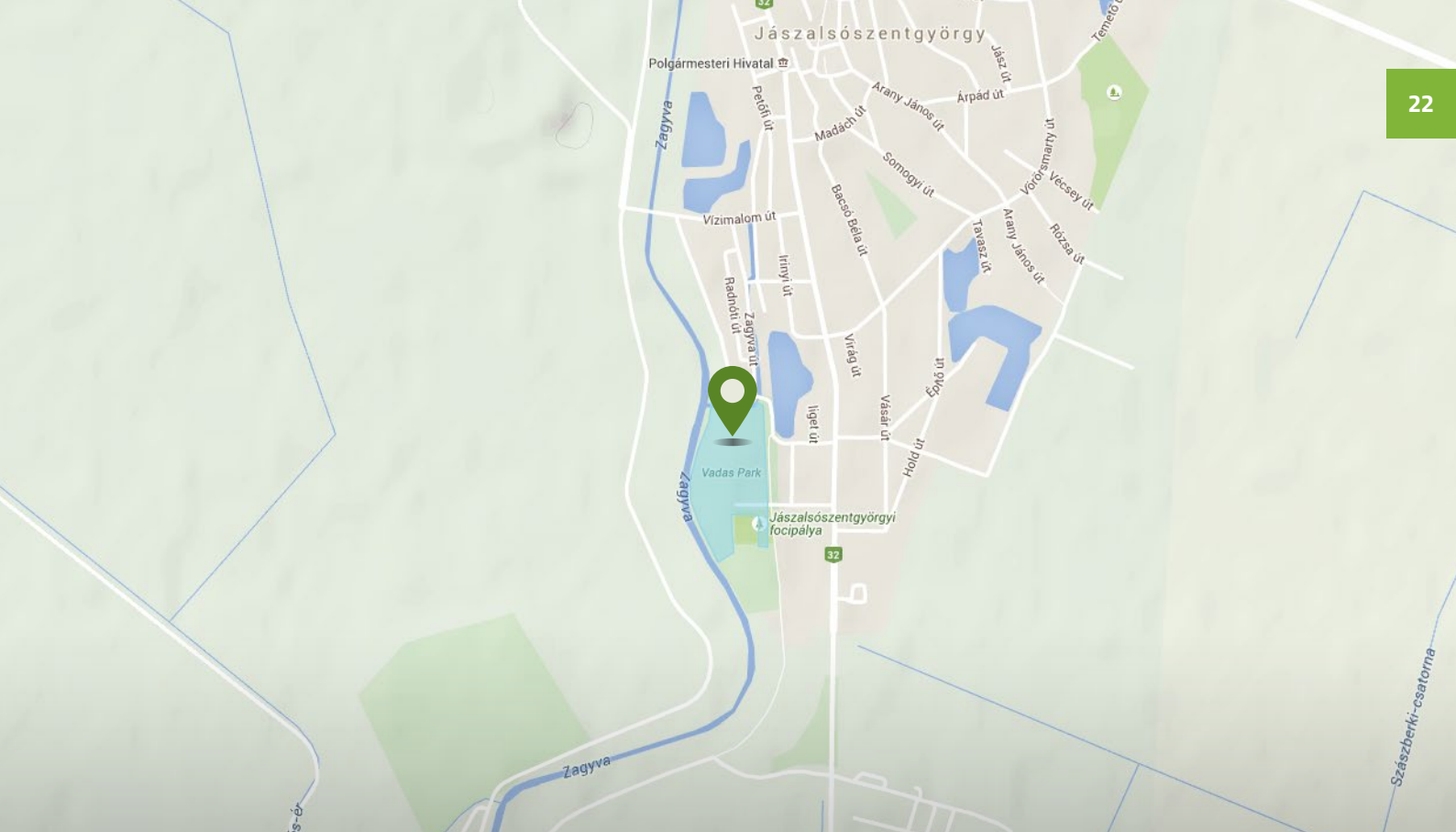

és fenyőpintyek (*Fringilla montifringilla*). Szintén rendszeres téli vendég az énekesmadarak, galambok után kutató karvaly (*Accipiter nisus*) is. Tavasszal tömegesen virít a sárga virágú salátaboglárka (*Ranunculus ficaria*). Az elegyes erdőben sajnos egyre nagyobb teret hódítanak az agresszív özönnövények, mindenekelőtt a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) és az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*).

Terjedésük megakadályozása fontos természetvédelmi feladat. A park könnyű megközelíthetősége és sokszínű élővilága kiváló környezeti nevelési lehetőséget kínál Jászalsószentgyörgy és a környékbeli települések óvodásai, iskolásai számára.

VADASPARK [JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY]

Erzsébet Kórház kertje

JÁSZBERÉNY

A mintegy 3,7 hektáros kórházkert a 31. számú műútról a Jászberényi Szelei útra, vagy a város belterületén keresztülhaladó 32. számú főútról a Kossuth Lajos utcára térve közelíthető meg.

Korabeli elnevezéssel „Jászberényi Ispotály” néven, 1745-ben hozták létre a mai Erzsébet Kórház elődjét. 1755-ben Mária Terézia rendeletben nevezte át az intézményt, ekkortól Jászberényi Kórház és Ápolda a hivatalos neve. II. András leánya ihlette harmadik nevét már öt évvel később megkapta (Szent Erzsébet Kórház), végleges megnevezése az épület 1882-es közkórházzá alakításához főződik. Ettől fogva már nem a király szentté avatott leánya, hanem Erzsébet magyar királyné számít

a kórház névadójának, ezért hagyták el az elnevezésből a „Szent” jelzőt. A kórház jelenlegi honlapja azonban újra Szent Erzsébet Kórházként mutatja be az intézményt. A kórház terjedelmes parkjára elsősorban az idős, magas fák (többnyire platánok), illetve az örökzöldek jellemzőek, melyeket főként magas, idősebb fenyők, illetve alacsonyabb növésű tuják alkotnak. A cserjeszint alapvetően hiányzik a parkból,

a fátlan területeket virágágyásokkal színesítik. A kórház kertje 2003 óta helyi jelentőségű védett természeti terület. A zöldfelület mindenképp a betegek nyugodt, ápolat környezetben történő gyógyulását, rehabilitációját szolgálja. Természeti értékeit elsősorban az idős, impozáns fák, illetve a parkokhoz szokott védett madárközösségek adják, de a kórház épületén egy kb. 40-50 párt számláló molnárfecske fészektelep is kialakult.

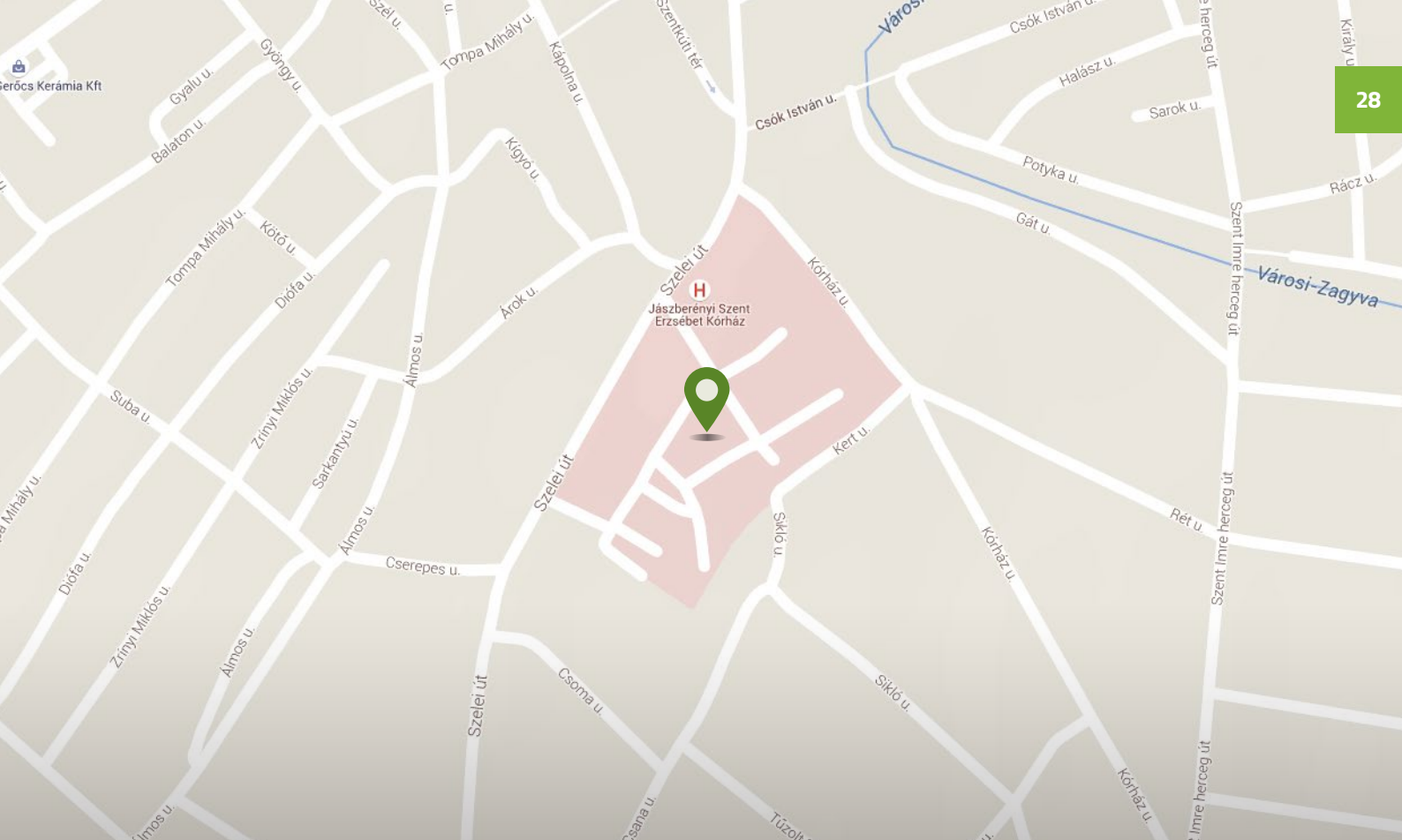

A számos örökzöld lehetőséget nyújt olyan madaraknak az áttelelésre, amelyek a szaporodási időszakot Magyarország, illetve Európa északabbi területein töltik, számukra elsősorban az örökzöldeken telelő rovarok és a növények magjai szolgálnak táplálékkul. Kis számban csilpcsalpfüzikék (*Phylloscopus collybita*) és sárgafejű királykák (*Regulus regulus*), illetve fenyvescinegék (*Parus ater*) figyelhetők meg télen a kórház parkjának örökzöldjein.

A kórház parkja szabadon látogatható terület, betartva a betegek nyugodt körülmények között történő gyógyulásához szükséges etikai szabályokat.

ERZSÉBET KÓRHÁZ KERTJE [JÁSZBERÉNY]

Fehértói temető

JÁSZBERÉNY

A temető Jászberény városközpontjából a Táncsics Mihály út és a folytatásában található Ady Endre úton érhető el.

A Fehértói temető a város napjainkban működő temetői közül a legrégebb. Létesítésének időpontját sokáig tévesen ítélték meg, mivel egy, a temetőben álló, régi kőkereszt feliratát tekintették a temető megnyitási évének. A kőkereszt a temető legősibb, szakrális emlékműve. Korabeli jegyzőkönyvek adatai alapján azonban kiderült, hogy az 1661-ben állított kőkereszt eredeti helye nem ebben a temetőben volt, mivel a Fehértói temetőt sokkal később, 1761-ben hozták létre az úgynevezett „Feir-tó”, illetve Szék-tó parján, a kőkereszt pedig ezóta áll új helyén.

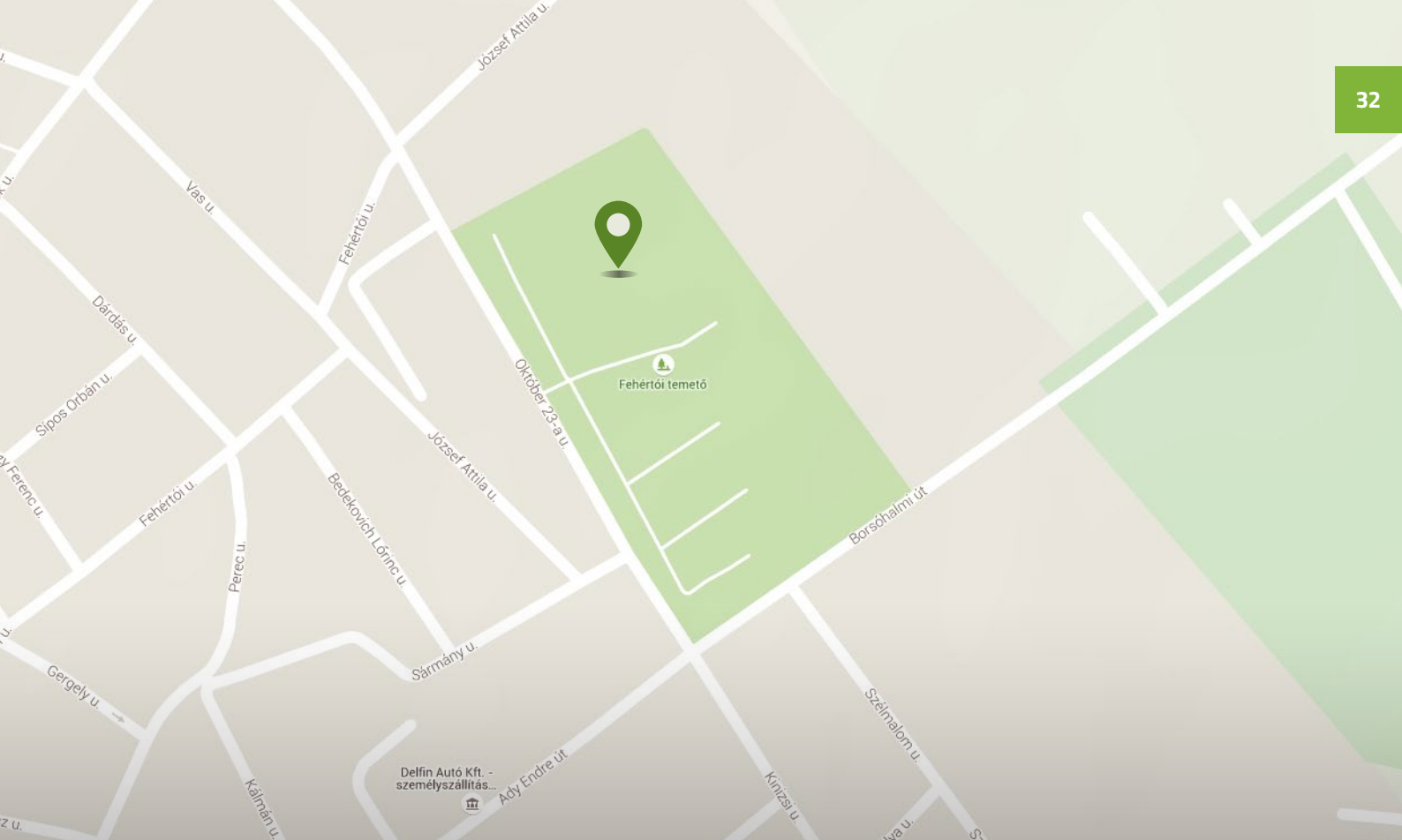

Az új temető megnyitásának igényét az addigi, településhez közeli temetők telítettsége, közegészségügyi veszélyessége adta. Az új temetőt azonban eleinte nem sokan használták, hiszen a város szélétől nagyon távol esett és megközelíthetősége is nehézkes volt. A tanács azonban megkövetelte a temető használatát, később pedig, a város terjeszkedésével megoldódott a távolság és megközelíthetőség problémája is. 1831-ben és 1875-ben már bővítésre szorult. Az 1400 négyzetméternyi védett temetőkert jelenleg több mint 100 sírkertet tartalmaz.

A temetőt 2003-ban nyilvánította védetté Jászberény jegyzője, összesen 5,7 hektárnyi területen. Az oltalmat elsősorban a terület kultúrtörténeti és esztétikai értékei érdemelték ki, élővilágát a parkosított élőhelyek általánosan előforduló állatfajai képviselik. Védett természeti értéket az ott fészkelő néhány pár fekete rigó (*Turdus merula*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), zöldike (*Carduelis chloris*), tengelic (*Carduelis carduelis*) és széncinege (*Parus major*) jelentenek. A Fehértői temetőt a helyiek a város legszebbjének tartják. Különlegességei a kertben található szív alakú vörösmárvány sírjelek és a fából, öntöttvasból készült keresztek.

FEHÉRTÓI TEMETŐ [JÁSZBERÉNY]

Ferences kolostor kertje

JÁSZBERÉNY

A Jézus Neve Plébánia névre keresztelt templom Jászberény belterületén található. A várost kettészelő 32. számú főútról a Hatvani útra letérve közelíthető meg.

A kolostor területén legelőször 1472-ben épült egy csúcsíves templom, melyet IV. Sixtus pápa bullájában foglalt engedélyével vehettek birtokba a ferencesek. Ez a templom azonban 1560-ban a tűz martalékává vált. A török megszállás alatt nem épült új templom, a helyén földvárát emeltek, melynek „Dzsánfedá” volt a neve. Az újjáépítés csak 1723-ban kezdődhetett, amikor a ferencesek visszatértek Jászberénybe. A munkálatok egészen 1755-ig tartottak, az új templomot Jézus neve tiszteletére szentelték fel.

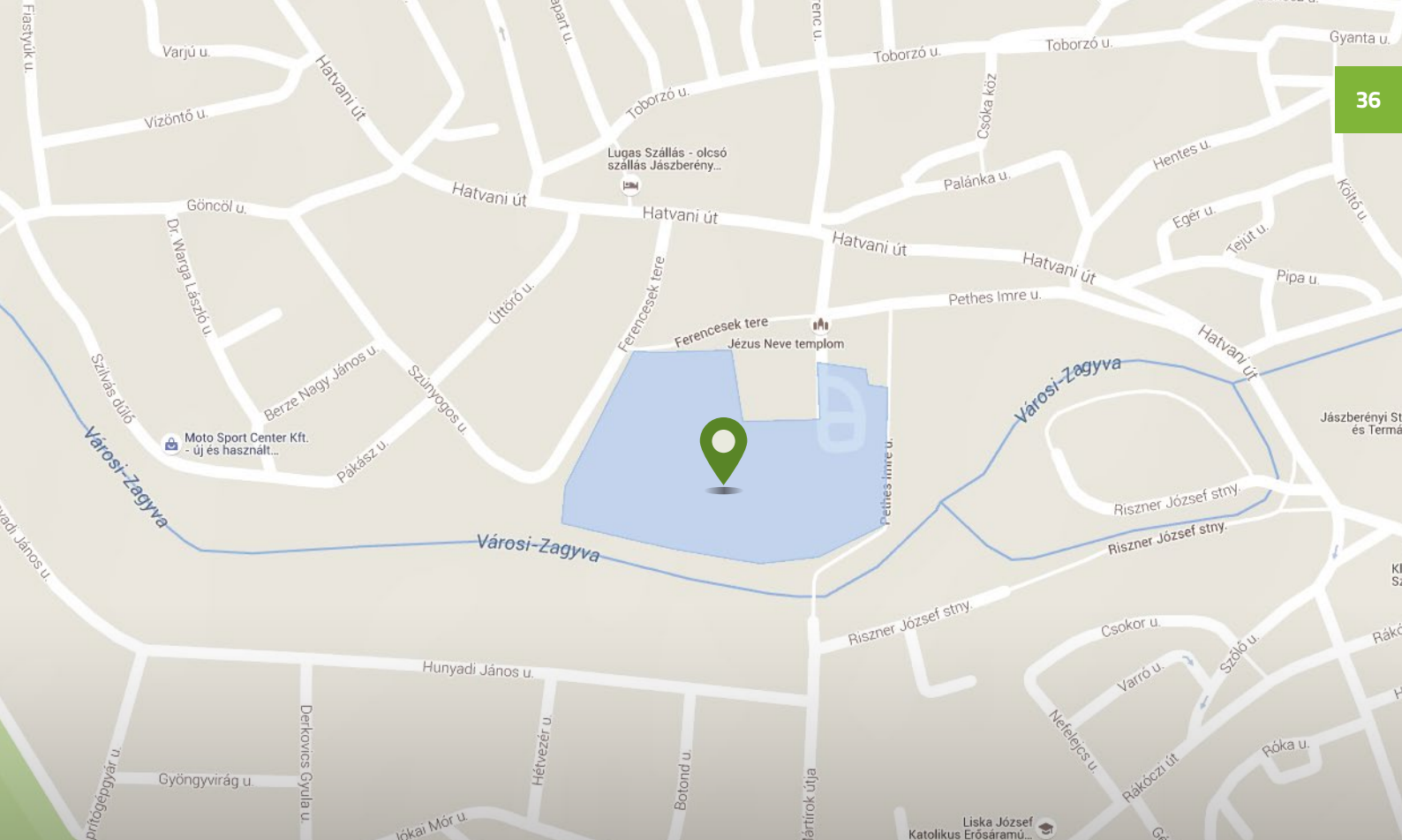

A barokk stílusú templom megőrizte az eredeti épület gótikus építészeti emlékeit is. A tornyot 1845-ben ledöntötte egy szélvihar. A végleges toronysisak 1892-ben került az épületre, anyaga vasbádóg. A XX. század derekán a templom állapota szükségessé tette a felújítást. 1926-ban közadakozásból sikerült felújítani az épületet, ennek emlékét őrzi az apszis falán látható márványtábla. A kolostor építése 1723-ban kezdődött Giovanni Battista Carlone egri építész tervei alapján. Az emelet nélküli épületet később egyemeletessé alakították. A kolostor falainak egyes részein felfedezhető stílusjegyek az épület középkori eredetére utalnak.

A kolostor szerzetes rendjét 1950-ben véglegesen feloszlatták, ettől fogva állami szociális otthonként funkcionált, itt gondozták az idős nővéreket. Az egyház tulajdonába csak a rendszerváltás után került vissza a kolostor. Jelenleg a Római Katolikus Egyház szeretetszolgálatja kezeli az épületet. A kolostor esztétikusan kialakított díszkertje 2003-ban kapott természetvédelmi oltalmat Jászberény jegyzőjétől, a védett terület kiterjedése csaknem két és fél hektár. A kerthez gondozott park, konyhakert, gyümölcsös, rózsakert és fóliasátor is tartozik. Védettségét inkább tájképi, kultúrtörténeti értékei, mintsem élővilága, természeti állapota indokolják.

Ferencesek tere és az azt övező utcák fasorai

JÁSZBERÉNY

Az összesen 1,3 hektárt kitevő belvárosi park és fasorok szervesen kapcsolódnak a Ferences kolostor területéhez. Élőviláguk is ehhez hasonló, a terület helyi védelem alá vonása leginkább esztétikai, tájképi szempontból volt releváns.

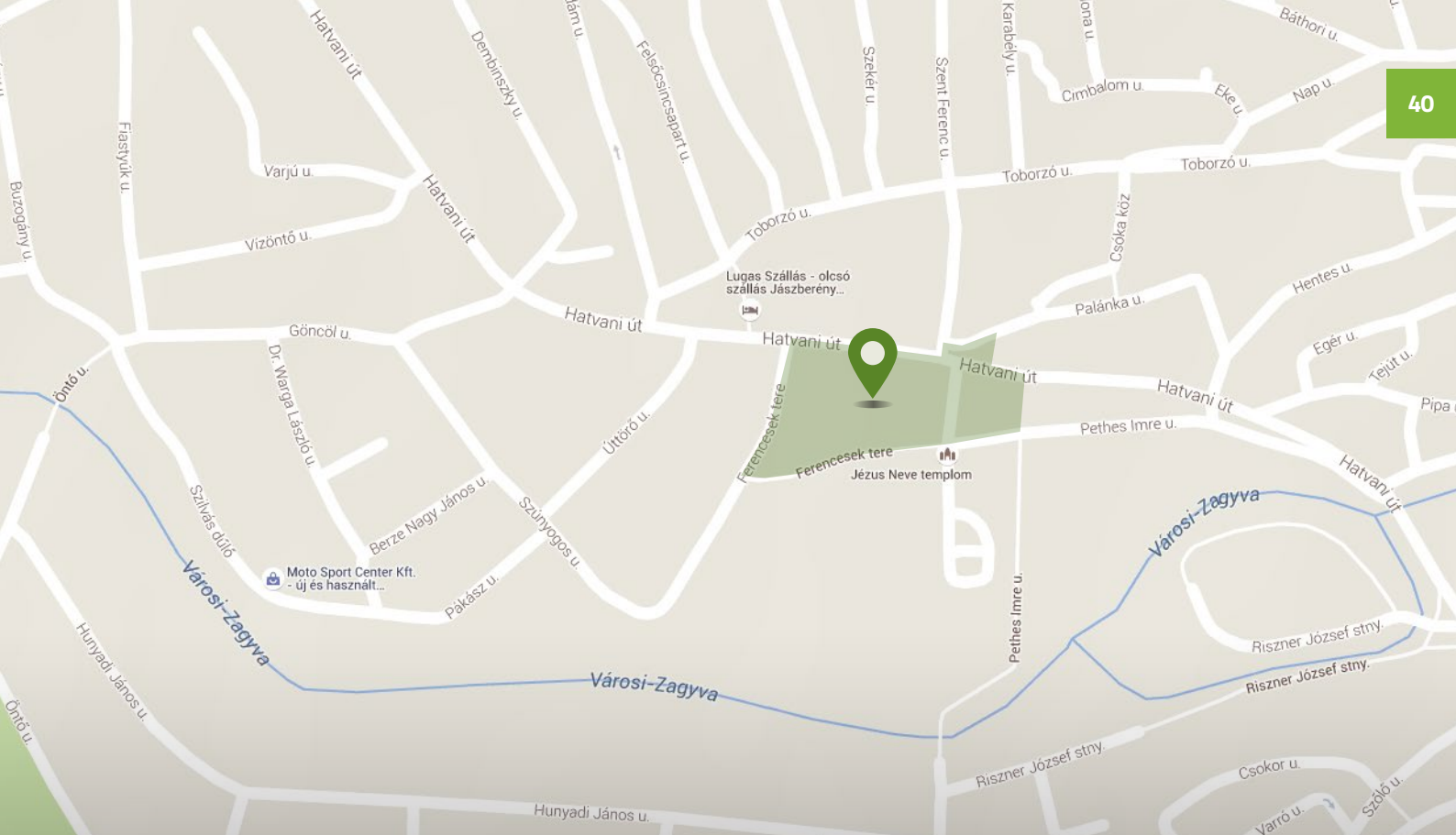
A parkot és a környező fasorokat szinte kizárólag idegenhonos fafajok alkotják, leginkább a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*). A terület értéke elsősorban a Magyarország egyik legjelentősebb műemlékénél,

annak parkjában és az azt övező, árnyas utcákon tett látogatásokon szerezhető rekreációs élményekben rejlik. A védett területet Jászberény belvárosában a Hatvani útról érdemes megközelíteni.

FERENCESEK TERE ÉS AZ AZT ÖVEZŐ UTCÁK FASORAI [JÁSZBERÉNY]

Izraelita temető területe

JÁSZBERÉNY

A Szent Imre temető területéhez illeszkedő kis területű kegyhely a Szent Imre herceg útról közelíthető meg. A több mint 200 éves Szent Imre temető mellett 1850-ben hozták létre a kb. fél hektárnyi területen elterülő izraelita temetkezési helyet. A síremlékeken a magyar feliratok mellett héber nyelvű szövegeket is olvashatunk. 1965 körül az addig a városi zsinagóga mellett álló emléktáblákat kihelyezték a temetőbe, amelyek a II. világháború izraelita áldozatainak állítanak emléket.

Az első világháborúban elesett zsidó katonák és a második világháború zsidó mártírjainak 4 emléktáblája a Gazda Anikó építésmérnök tervei alapján készült emlékművön kapott új helyet.

A Jászberénybe visszatért rokonok a jászberényi gettóból 1944-ben elhurcolt és munkaszolgálatban elhunytaknak, illetve az ország más városából deportált és elpusztítottaknak is emléket állítottak. Az emlékművön emellett 3 másik emléktábla is helyet kapott, amelyeket a kisújszállási és az abonyi zsidó mártírok emlékére állítottak a rokonok. Az emlékműhöz vezető út betonjába annyi kavicsot ágyaztak be, ahány személy szerepel a második világháború mártírjainak emléktábláin.

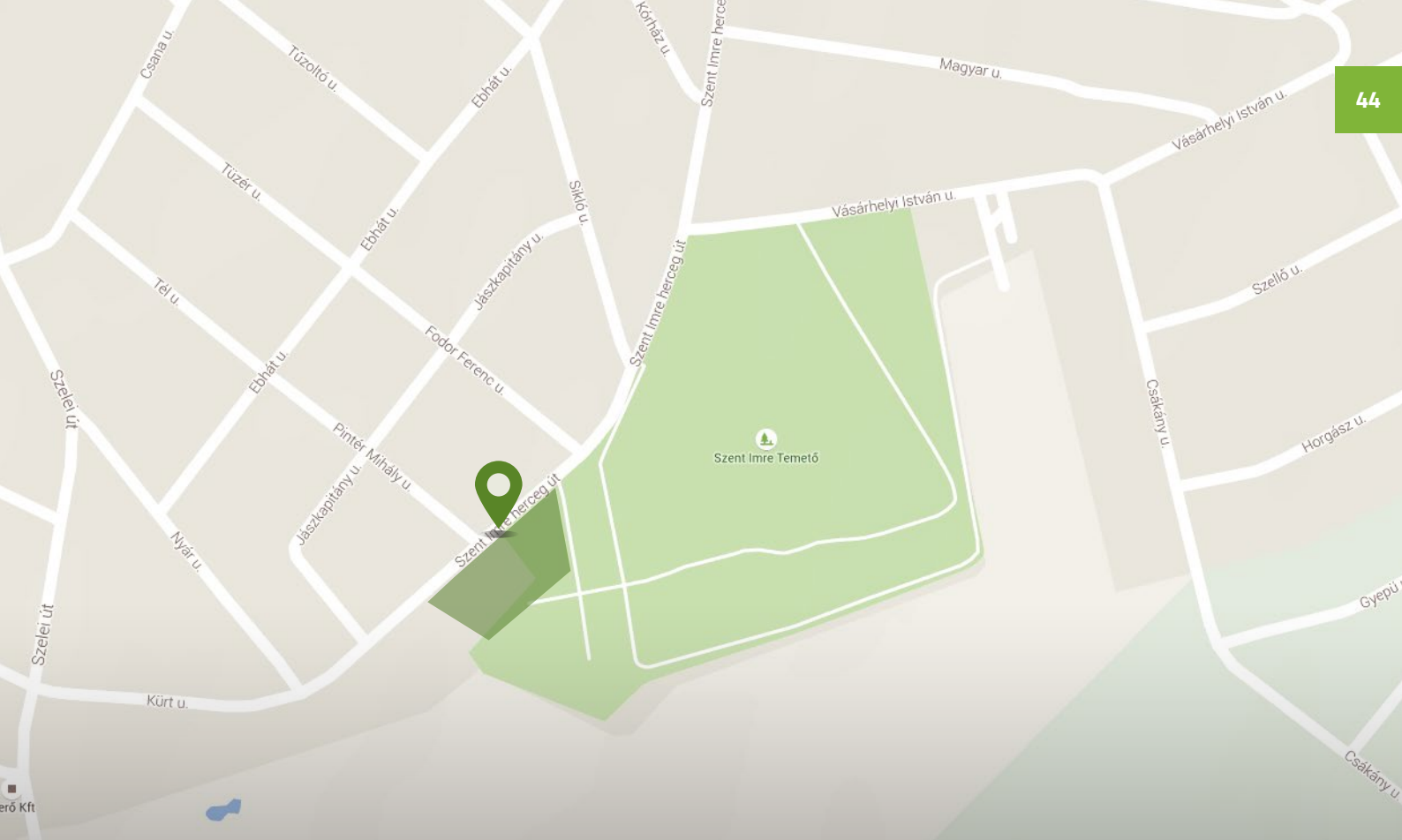

Az ódon sírkövek a temető egyik érdekességére hívják fel a figyelmet: a nyughelyeket örökre kiváltották, nincs sírhely lejáratási idő.

Esztétikai, kultúrtörténeti értékei kiemelkedőek, a növényzetét alkotó fajok közül kevés az őshonos, állatvilágát főként a parkokra, mesterségesen kialakított zöldfelületekre jellemző élőlények alkotják. Az izraelita temető 2003 óta élvez helyi védelmet.

IZRAELITA TEMETŐ TERÜLETE [JÁSZBERÉNY]

Jászberényi Állat- és Növénykert teljes zöldfelülete

JÁSZBERÉNY

Az állatkert a Fémnyomó út 3. sz. alatt található, mely minden közeli főútvonalról könnyedén megközelíthető. Jászberény belvárosából a Kossuth Lajos, majd a Kátai útról érhető el, dél felől pedig a körforgalmon keresztül, azt a Jászberény felé mutató lehetőségnél elhagyva lehet eljutni. Az állatkert előtt ingyenes parkoló áll a látogatók rendelkezésére.

Az állatkert a mindennapi üzemeltetéshez, vendégfogadáshoz kapcsolódó feladatokon kívül komoly figyelmet fordít a természet védelmére is.

A terület egyik felén az állatkert igényeit elégíti ki, másik fele pedig park jellegű, többé-kevésbé természetes élőhely, ahol a vadon élő állatok közül több értékes faj is otthonra találhat. Az állatkert gondosan ügyel arra, hogy a helyi természetvédelmi oltalmat érdemlő értékek továbbra is fennmaradjanak, ehhez pedig olyan gyakorlati természetvédelmi eszközökkel is hozzájárul, mint például a fákra kihelyezett mesterséges madárodúk. A természetvédelmi hivatástudat az intézmény teljes arculatában érvényesül: a környékről ide szállítják a sérülést szenvedett madarakat,

Fotó: Jászberényi Állat- és Növénykert

amelyek szakszerű orvosi ellátásban részesülnek, gyógyulásukat követően pedig szabadon engedik őket. Az állatkert a környezeti nevelésre is komoly hangsúlyt fektet. Egész évben fogad látogatókat, az elhivatott gyerekeknek pedig szakköröket, táborokat szervez. Az arborétum területén létesült tanösvény az ott élő fákat és madarakat mutatja be, de a túra során a fenntartható életmódról is olvashatnak a látogatók. Az állatkert partnerként részt vesz Magyarország eddigi legnagyobb parlagi sas – védelmi akciójában, az Európai Unió által támogatott

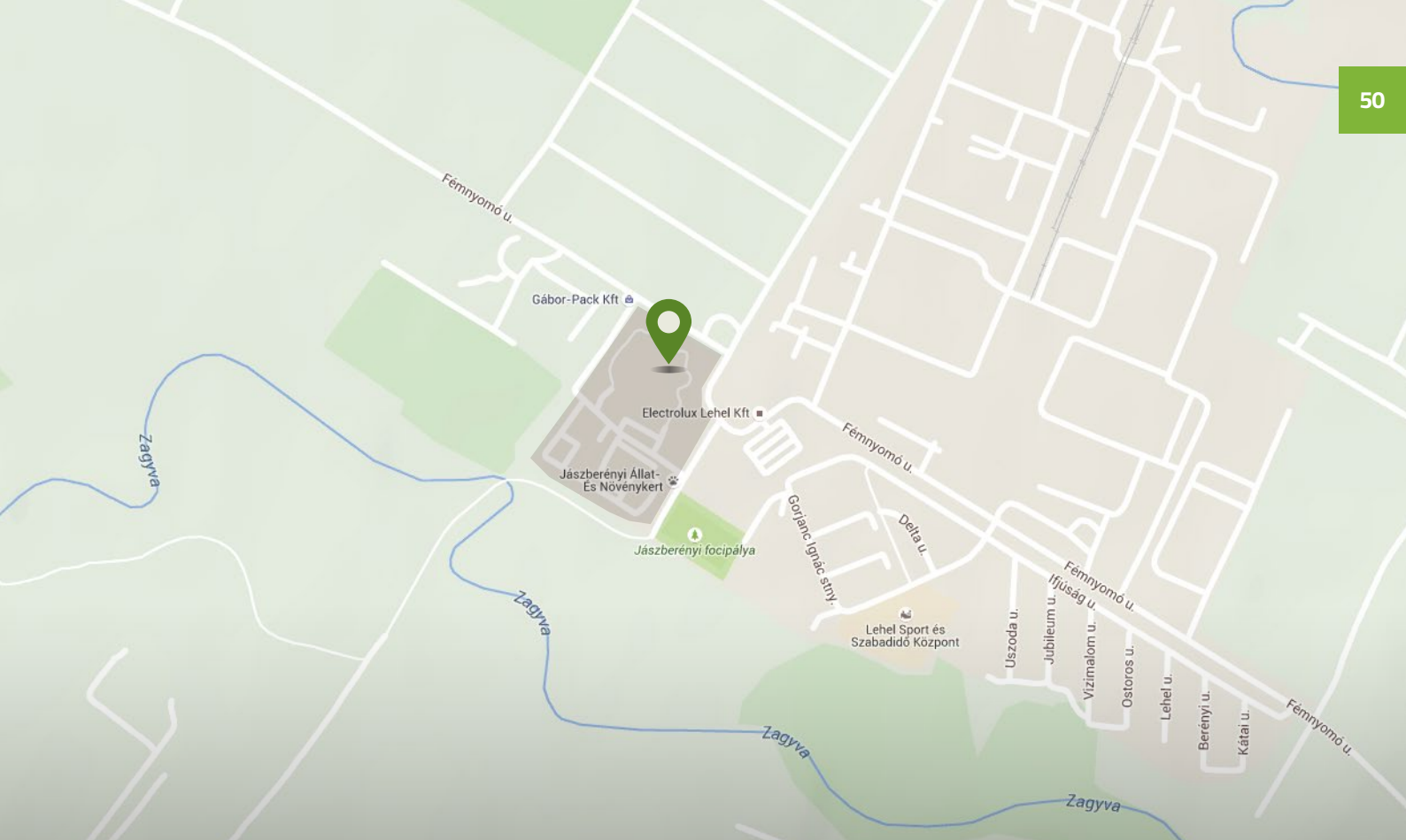
Helicon Life – A Sasbarát Magyarországért programban. Az állatkert területén található oktatóközpont a jázsági parlagi sasok megővésének lehetőségeit mutatja be a látogatóknak interaktív formában.

A terület 2003 óta áll helyi oltalom alatt, melyet az arborétum különleges fáinak és a terület madárvilágának megővése, illetve az állatkert környezeti nevelésben betöltött szerepe miatt érdemelt ki. A park bokrosainak állandó fészkelője a vörösbegy (*Erithacus rubecula*),

a fülemüle (*Luscinia megarhynchos*) és a fekete rigó (*Turdus merula*). A fák lombjában meggyvágók (*Coccothraustes coccothraustes*), erdei pintyék (*Fringilla coelebs*), tengelicek (*Carduelis carduelis*), zöldikék (*Carduelis chloris*) és csicsörkék (*Serinus serinus*) költenek. Az odúlakó madárfajok közül költ a szén- és kék cinege (*Parus major*, *Parus caeruleus*) is.

JÁSZBERÉNYI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT TELJES ZÖLDFELÜLETE [JÁSZBERÉNY]

Margit-sziget az azt övező Zagyva-mederrel és fasorokkal

JÁSZBERÉNY

A város központjában a Zagyva két ága által közrefogott sziget már egészen az 1900-as évektől fogva kedvelt közösségi helyszín. Jászberény belvárosában a Hatvani útról, illetve a Riszner József sétányról közelíthető meg.

Az 1800-as évek végén még Sipos-szigetként ismert parkot a Jászberény lakosai által csak „Fraczl”-nak becézett Schönfeld Ferenc vendéglős vásárolta meg. A sziget ekkor kapta jelenlegi elnevezését, mely Schönfeld leányának, Margitnak állít emléket.

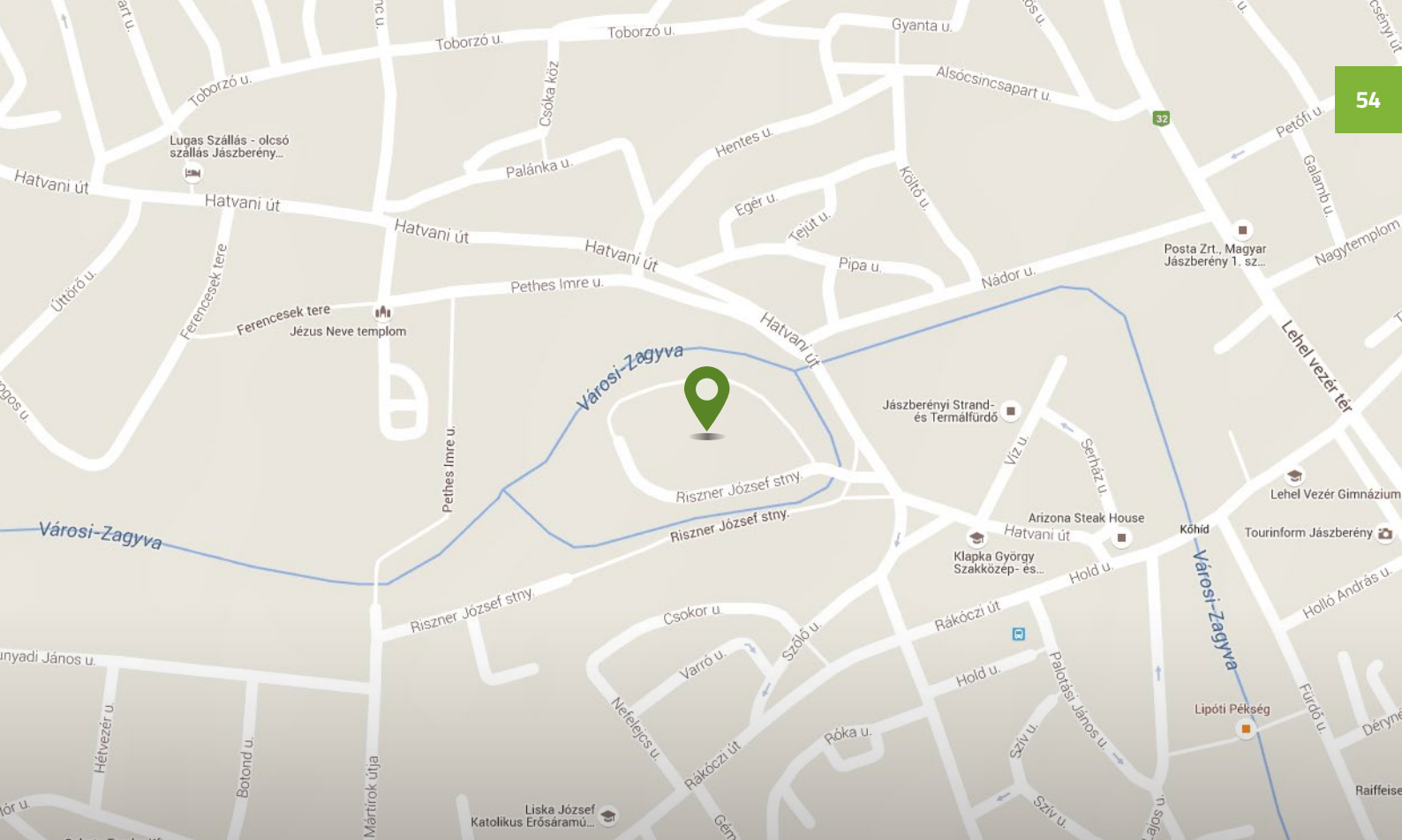

A terület helyén eredetileg egy ártéri keményfás ligeterdő állt, ebből mára csak néhány idősebb magyar kőris (*Fraxinus angustifolia subsp. pannonica*) maradt meg. A parkban ma főként idegenhonos fák találhatóak, mint például a japánakác (*Sophora japonica*), platánfa (*Platanus hybrida*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) vagy a zöld juhar (*Acer negundo*). A terület természeti értékeit az őshonos öreg fajok mellett a parkokhoz kötődő védett madárközösségek, illetve a Zagyva ezen szakaszán is fellelhető vízitök (*Nuphar lutea*) 300-400 tövet számláló állománya jelentik.

A Margit-szigetet az év minden napjában intenzív gyalogos forgalom jellemzi, a terület értékeit éppen ezért inkább a közösségi, esztétikai adottságai jelentik. A 2003 óta helyi oltalom alatt álló sziget zöldfelületének hosszú távú megőrzéséhez a facsometék folyamatos pótlásával járul hozzá a városgazdálkodás.

MARGIT-SZIGET AZ AZT ÖVEZŐ ZAGYVA-MEDERREL ÉS FASOROKKAL [JÁSZBERÉNY]

A Nagyér utcai Szociális Otthon kertje

JÁSZBERÉNY

Az egykori szociális otthont a 32. számú főúton érkező a belvároson keresztül, vagy Pusztamonostor felől a Cimbalom csárda felé letérve lehet megközelíteni. Az elmúlt években komoly változások történtek a területen, hiszen 2003-tól a Jászberényi Fogathajtó és Díjugrató Szakosztály lovardája üzemel itt.

A körülbelül másfél hektár kiterjedésű porta közvetlenül a Zagyva parton fekszik, mára fákkal elszórtan tarkított, részben beépített füves terület. 2003 előtt a kert 8 évig gazdátlan volt, növényzete elvadult. A területet elhanyagolt állapotban vette át a Szakosztály és lótarthoz, lovas turisztikához kapcsolódó fejlesztésekbe kezdett.

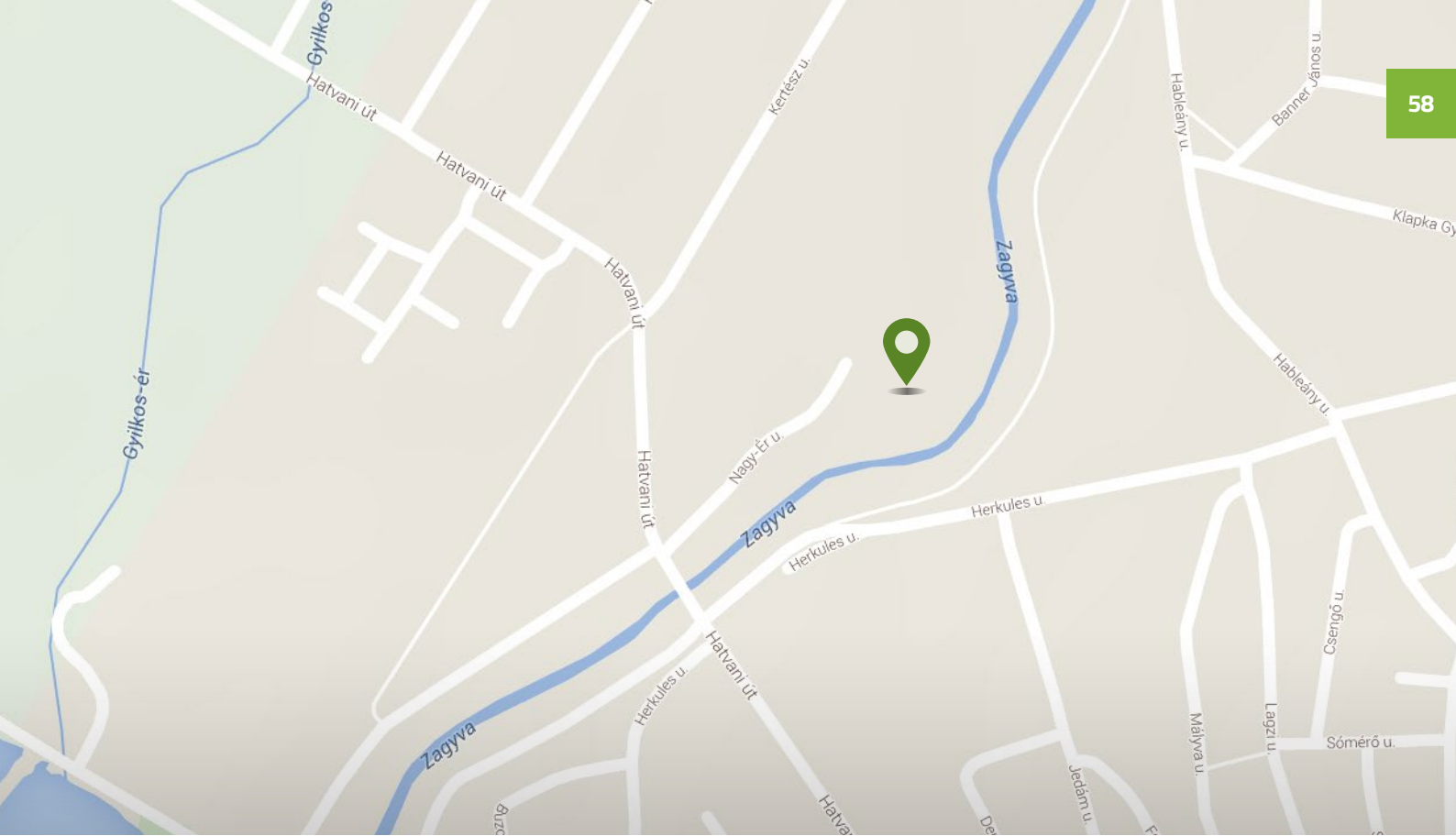
Az eredetileg ott álló melléképületeket istállóvá alakították, jelenleg 8 box áll a lovak rendelkezésére. A telephelyen szabadkarámot és egy csaknem 1000 négyzetméter alapterületű fedett lovardát is létesítettek. A Szakosztály jelenleg 6 lovat tart, működésük leginkább szűk körű, azonban túralovaglási, sétakocsis szolgáltatásaikkal a turizmus felé is nyitottak.

A kert 2003-ban kapott helyi jelentőségű természetvédelmi oltalmat, melyet elsősorban a folyóparti elhelyezkedése, esztétikus, gondozott jellege indokolt. Néhány idős fája (2 hársfa és 4 diófa) hosszú távú megőrzést érdemel.

A NAGYÉR UTCAI SZOCIÁLIS OTTHON KERTJE [JÁSZBERÉNY]

Református Templom kertje

JÁSZBERÉNY

Jászberény több száz éves református temploma a Thököly út 15. szám alatt található, mely a belvárosban a 32. számú főútról a Szövetkezet utcára térve közelíthető meg.

A templom és a gyülekezet története a reformáció üldöztetéséről és a hívek hitük mellett való kitartásáról tanúskodik. A Református templom története az épülésétől fogva példamutató és emlékeztető. Megépülését és gyülekezetének fennmaradását alapvetően a reformáció üldöztetése és a hívők hitük melletti kitartása határozta meg. A templom története a jelenkor emlékeztetőjében is fennmaradt, az egykori hívők hitükhöz való ragaszkodása ma is példamutató a gyülekezet számára.

Jászberény 1500-as évekbeli lakosságát hitük, ebből kifolyólag a települést kettészelő Zagyva erősen megosztotta. A református vallást gyakorló magyarok a patak bal partján telepedtek le, míg a jobb parton élő jászok katolikusok voltak. Az elkülönülés olyannyira erőteljes volt, hogy a két városrész saját közigazgatással rendelkezett. 1560-tól a klarisszák templomát használta a gyülekezet, 1688-ban azonban lerombolták az épületet.

A prédikátort elüldözték, ennek köszönhetően a hívek száma a harmadára csökkent. A lerombolt templomot csak 1705-ben kapta vissza a gyülekezet. Az új lelkész csak néhány évig szolgálhatott, hiszen 1717-ben a vallási türelmetlenség elüldözte. Az 1724-ben újonnan felépült templomnak különleges módon sohasem volt lelkésze, mivel 1760-ban Mária Terézia elrendelte az épület lebontását. Az ellenreformáció hatása egészen 1781-ig tartott, melyet II. József rendelete részben enyhített. A rendelet ugyan megtiltotta, hogy tornyot emeljenek a templomra,

és hogy az épület bejárata az utcára nyíljon, a református templom azonban 1784-ben újra megnyitotta ajtóit a gyülekezet számára, kálvinista egyszerűségét máig megőrizve. A harangtoronyra több mint 100 évet kellett várni, a mai egypárnatagos toronysüveg 1900-ben foglalta el helyét a templomon, 36 méteres magasságban. A Református Templom kertje 2003 óta élvez helyi oltalmat, melyet főként kultúrtörténeti és esztétikai értékeinek köszönhetően érdemelt ki. Idősebb fáin, örökzöldjein a gyakori madárfajok találnak fészkelési lehetőséget, de a kertet nem jellemzi

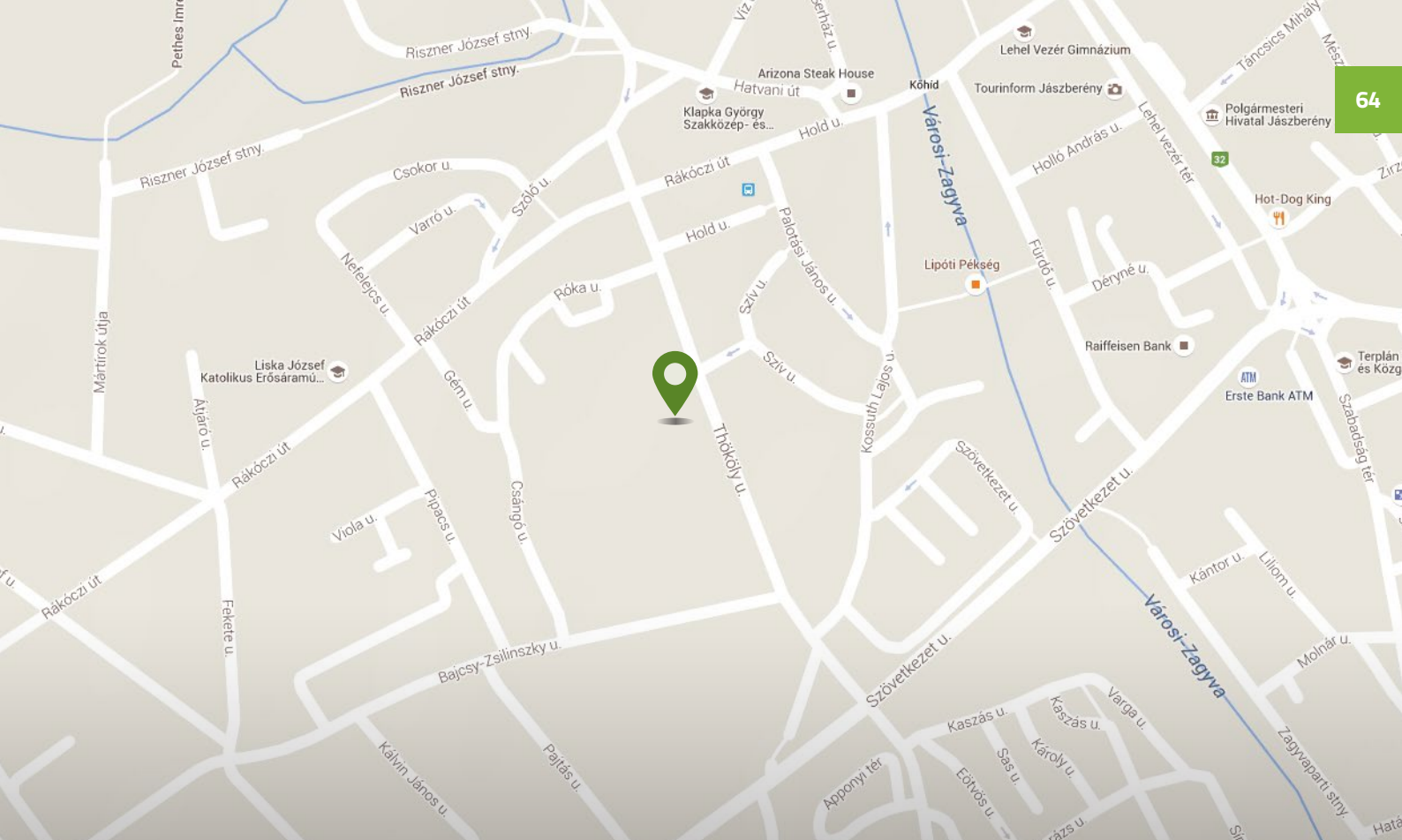

természetközeli vegetáció, inkább ritkásan ültetett dísznövényeket, apró cserjéket, kiépített kiskerteket találhatunk a területen.

A kertben szép környezet fogadja a látogatókat, a pihenést több ponton elhelyezett padok, szabadtéri berendezési tárgyak szolgálják. A kerthez vezető kapu általában zárva van, előzetes egyeztetés szükséges a látogatáshoz.

REFORMÁTUS TEMPLOM KERTJE [JÁSZBERÉNY]

Szentháromság tér, Lehel vezér tér, Fürdő utca, Holló András utca zöldfelületei, fasorai az érintett Városi Zagyva-szakasszal

JÁSZBERÉNY

Jászberény központjában mintegy 2,7 hektárt ölel fel a fűzfákkal, nyugati ostorfákkal és egyéb parkfákkal ékesített utcákat és a Zagyva ezen szakaszát magában foglaló egység. 2003 óta helyi jelentőségű védett természeti terület, habár jelentős természeti értékkel nem rendelkezik. Kultúrtörténeti, esztétikai szempontból azonban mindenképpen érdemes továbbra is fenntartani a Zagyva-part és környékének rendezett, harmonikus városképét.

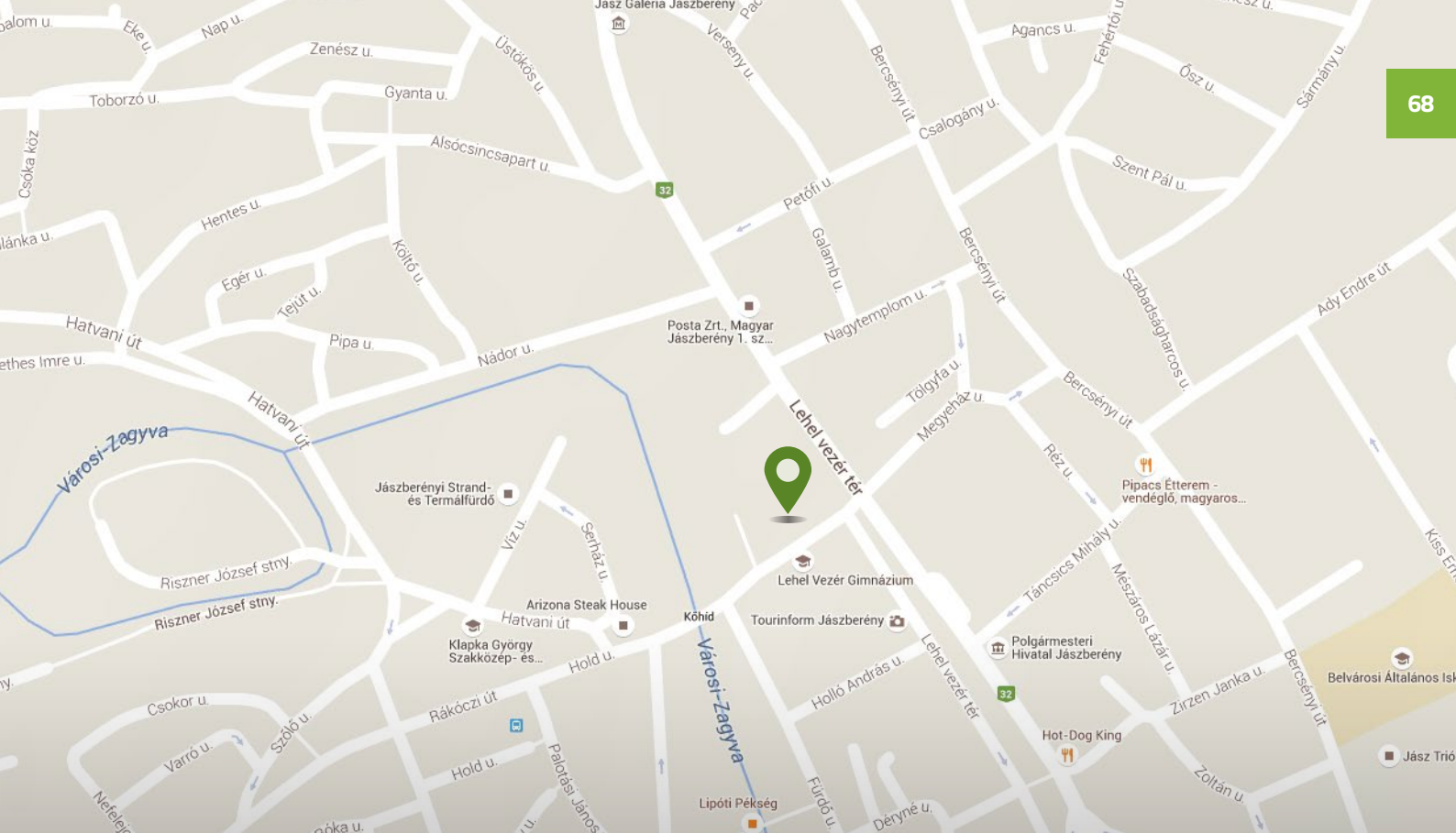

A helyi oltalommal érintett Zagyva-szakasz erős emberi befolyás alatt áll, élővilága azonban mégis megőrzött két szemet gyönyörködtető vízinövényt. A sárga vízitök (*Nuphar lutea*) a Zagyva más, szintén védett városi szakaszaihoz hasonlóan itt is előfordul, állománya több száz tőre tehető. Egy védett növény, a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) is megtelepedett ezen a szakaszon, ez a faj képviseli a városközpont legjelentősebb természeti értékét.

További védett élőlények a madarak közül kerülnek ki, stabil költőállománya van az erdei pintynek (*Fringilla coelebs*), a zöldikének (*Carduelis chloris*), a tengelicnek (*Carduelis carduelis*) és a fekete rigónak (*Turdus merula*).

**SZENTHÁROMSÁG TÉR, LEHEL VEZÉR TÉR, FÜRDŐ UTCA, HOLLÓ ANDRÁS UTCA ZÖLDFELÜLETEI,
FASORAI AZ ÉRINTETT VÁROSI ZAGYVA-SZAKASSZAL [JÁSZBERÉNY]**

A Szentkúti templom kertje

JÁSZBERÉNY

A "sokrendbeli nyavalyások betegségeit gyógyító hasznos" kút mellett található a Szentkúti vagy más néven Szűz Mária Neve Római Katolikus Templom.

A Szentkúti téren álló templom és az azt körülölelő park a 32. számú főútról vagy a Nagykáta, majd a Kossuth Lajos útról Jászberény belvárosában a Mária, illetve az Attila útra térve közelíthető meg.

A helyi oltalom alatt álló terület eredete a megye templomai közül talán a legérdekesebb. 1747. június 27-én egy jégesőt hozó zivatar csapott le a településre. A vihar elmúltával a templom jelenlegi helyén egy forrásra találtak Jászberény lakói.

Az elbeszélések arról is beszámolnak, hogy a forrás tisztítása közben egy Pieta szobor is előkerült. A szobor a forrás fölé emelt kútházban kapott helyett. A népi emlékezetből az is kiderül számunkra, hogy a forrásban Szűz Mária képét is felfedezték. A forrás fakadását isteni jelnek tekintették, ezért a kút mellett 1758-ban egy templomot emeltek, melyet akkoriban Kórház-kápolnának is neveztek, hiszen az épület szomszédjában működik a mai Szent Erzsébet Kórház.

A templomon később átalakításokat végeztek, 1842-ben az eredeti barokk berendezés mellett végleg elnyerte klasszicista stílusát. Az építkezés során az új építőanyagok mellett a korábbi templom köveit, sőt a jászberényi Nagytemplomot egykoron körülvevő, elbontott kőfal anyagát is felhasználták. Az új toronysisak 1904-ben került a helyére. A torony két oldalán Szent Péter és Szent Pál szobra látható.

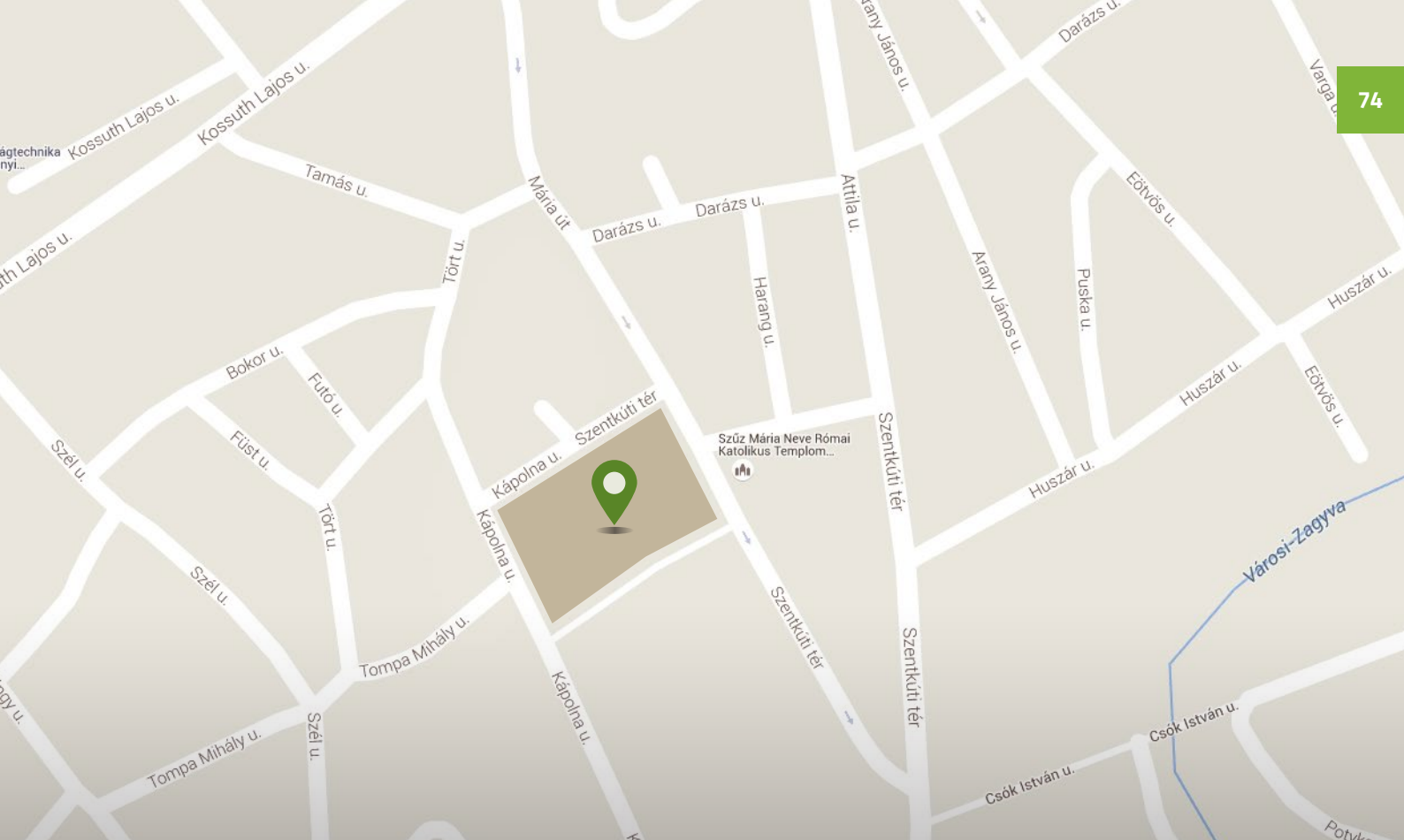

A templomkert egy tipikus városi park, jellemzően nem Magyarország őshonos növényei közé tartozó díszfákkal, illetve a városi környezetet jól tűrő növényzettel. A 2003 óta helyi oltalmat élvező templomkert kultúrtörténeti, tájképi értékeivel érdemelte ki a védetté nyilvánítást.

A városi parkok gyakori madarai közül itt is előfordul a lombkoronában költő zöldike (*Carduelis chloris*), tengelic (*Carduelis carduelis*), meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*), csicsörke (*Carduelis spinus*) és erdei pinty (*Fringilla coelebs*), a cserjeszint pedig a fekete rigó (*Turdus merula*) szaporodóhelyéül szolgálhat.

A SZENTKÚTI TEMPLOM KERTJE [JÁSZBERÉNY]

Tanítóképző Főiskola kertje és az Arborétum

JÁSZBERÉNY

A mintegy 0,7 hektárnyi kert és arborétum a Rákóczi utca, a Sportpálya utca, a Liget utca, illetve a Líceum utca által körbezárt területen fekszik. A főiskola udvarára a Rákóczi, illetve a Sportpálya utca felől lehet bejutni, az arborétum viszont jelenleg elzárt terület, minden oldalról kerítés veszi körül.

A jászberényi tanítóképzés története egészen 1917-ig nyúlik vissza, ám a főiskola északi szegletében létesített arborétum az intézet épületénél jóval fiatalabb. Az arborétum és a főiskola 1986-ban megépített kollégiuma egyidős, hiszen az építéskor az intézmény területéhez csatolták a több mint 7000 négyzetméteres Elefánthy-tavat.

**SZENT ISTVÁN
EGYETEM**
Alkalmazott Bölcsészeti Kar

ITK ORIGÓ-
NYELVVIZSGAHELY

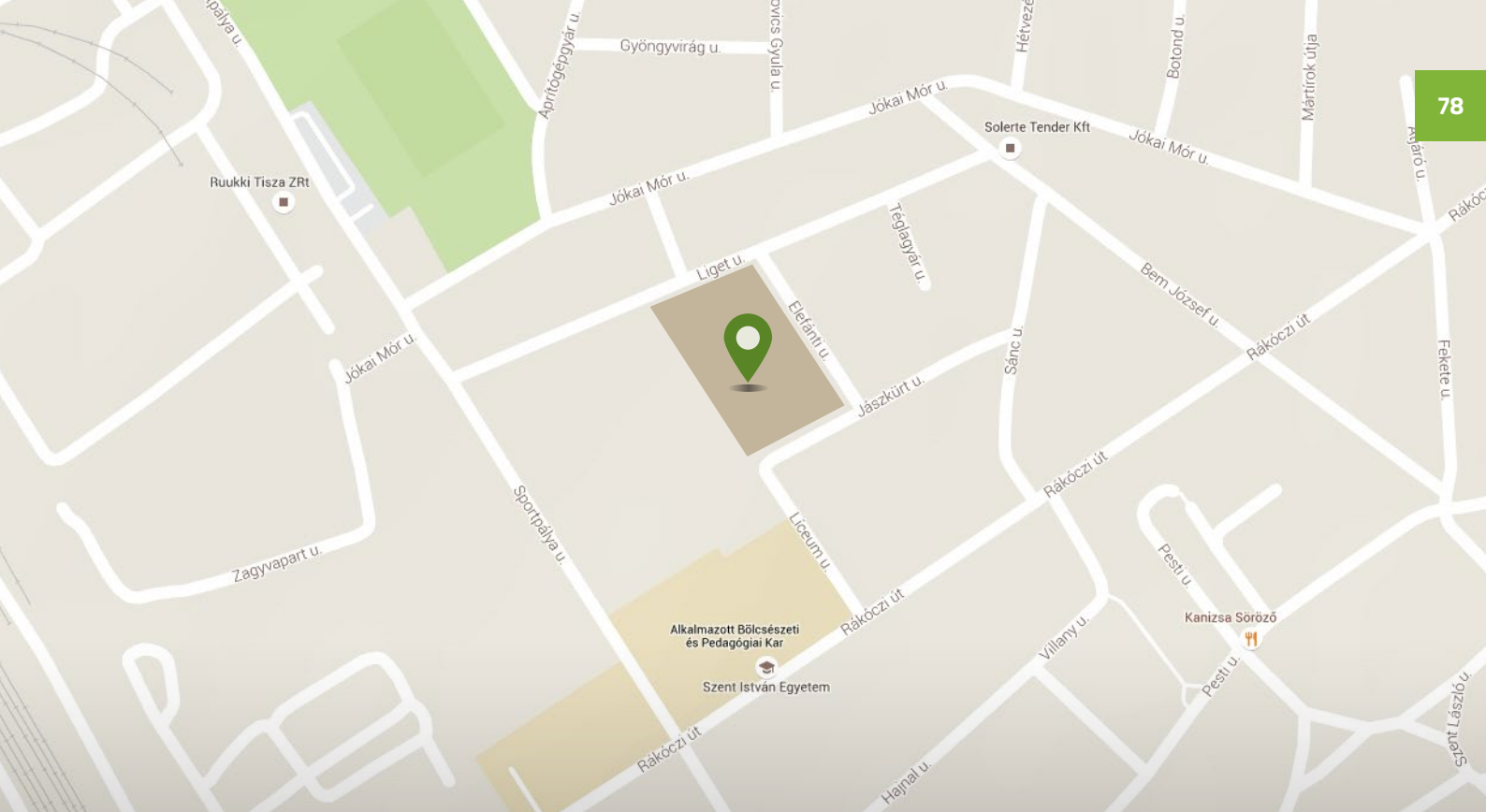
Rusvai György főkertész a Téglagyári-tóként is ismert tavacska feltöltését követően 1991-ben készült el az arborétum alapterelítésével. A főiskola kertje és az arborétum 2003 óta áll helyi jelentőségű természeti oltalom alatt. Az egykor gondosan ápolat, rendezett növénygyűjtemény az elmúlt évek során elhagyatottá vált, a területen elburjánzott a vegetáció.

Az arborétum természeti értékekben szegény, sajnos a gyors ütemben terjeszkedő, idegenhonos kanadai betyárkóró (*Conyza canadensis*) is problémát okoz. A főiskola kertjében még ma is impozáns fák magasodnak, megőrzésük a fák esztétikai értéke és a komfortérzet szempontjából is célszerű.

TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLA KERTJE ÉS AZ ARBORÉTUM [JÁSZBERÉNY]

Új temető északi része

JÁSZBERÉNY

A Zagyva kanyarulatában az egykori osztatlan közlegelőn kialakított kegyhely a település legészakibb szegletében fekszik. A városi tanács 1857-ben rendelkezett megnyitásáról. Jászberény belterületéről a Gyöngyösi, majd a Sírkert út felől közelíthető meg.

Kialakítása szigorú rendezési elvek alapján történt, szabályozottság, rendezettség jellemzi. A temetőt négy parcellára osztották, ezek közül a déliekben több, egymáshoz közelebb fekvő síremléket állítottak, itt kevesebb a növényzet is. A temető helyi oltalom alatt álló részét az északi parcellák képezik, a parcellák szélein már elszórtan helyezkednek el a síremlékek, melyeket nagyobb kiterjedésű tisztások ölelnek körül.

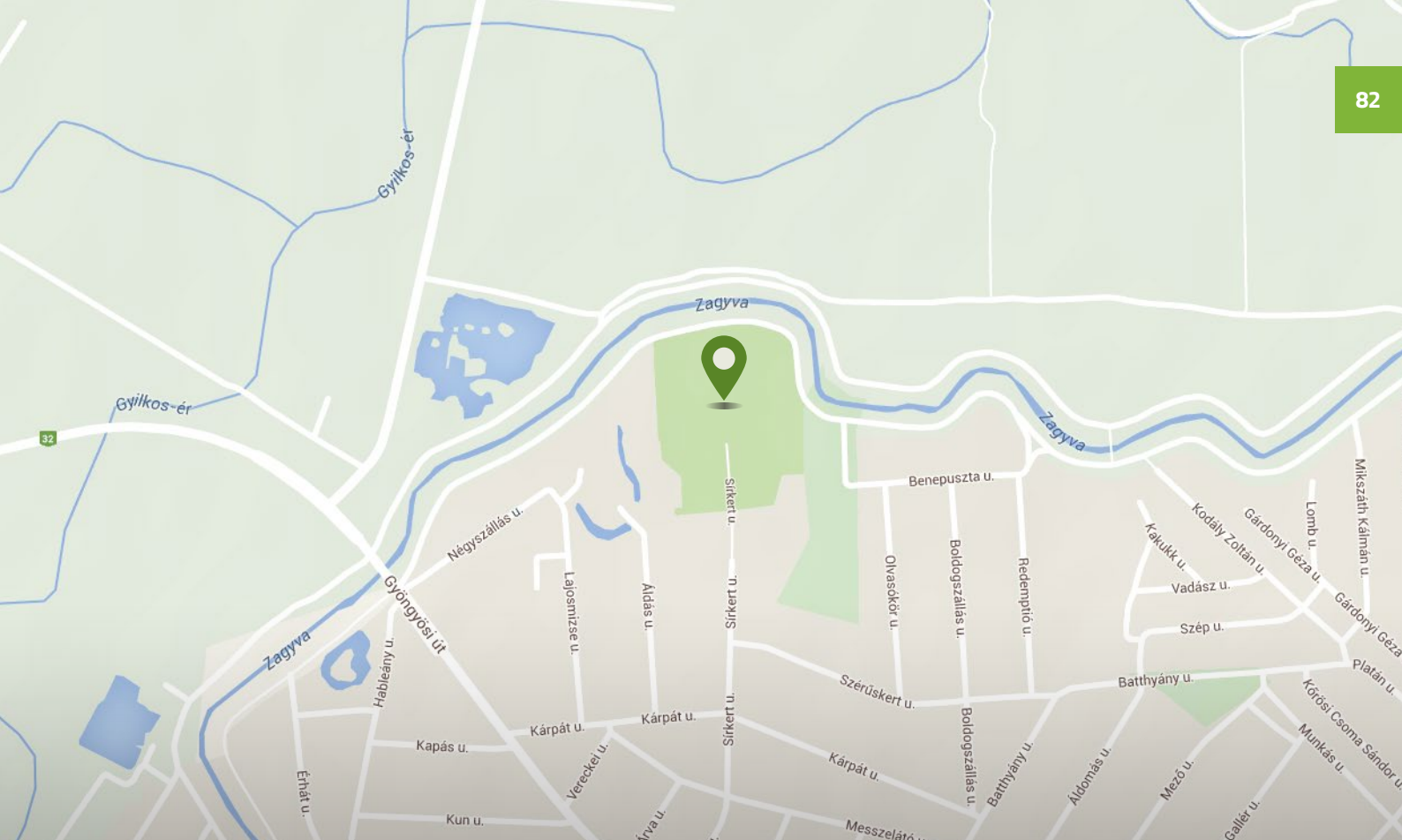

Erre a területre már jellemzőbb a fás szárú növényzet, a parcellák szélein ligetszerű képet mutat a vegetáció. Az Új temető északi része 2003-ban vált helyi jelentőségű védett természeti területté. Kultúrtörténeti értékei jelentősek, élőlényei közül pedig több védett madárfaj is említésre méltó. A temető gyakori fészeképítő fajai a zöldikék (*Carduelis chloris*), a tengelicek (*Carduelis carduelis*), az erdei pinty (Fringilla coelebs) és a fekete rigók (*Turdus merula*).

Az odúlakó madarak közül a temető területén is fészkel hazánk egyik legnagyobb testű harkályféléje, a zöld küllő (*Picus viridis*), illetve a széncinege (*Parus major*). A tisztáson gyakorta szem elé kerül a félénk fűrgye gyík (*Lacerta viridis*) is. Természetvédelmi szempontból kimondottan károsnak értékelhető a folyamatosan terjedő bálványfa (*Ailanthus altissima*) jelenléte.

ÚJ TEMETŐ ÉSZAKI RÉSE [JÁSZBERÉNY]

Városi-Zagyva

JÁSZBERÉNY

A Zagyva Magyarország legmagasabbra emelkedő hegyvidékéről, a Mátrából és a Cserhátból gyűjti össze a lehulló csapadékot. A Zagyvát szokás a legmagyarabb folyónknak is nevezni, hiszen teljes hosszában magyar földön folyik.

A folyó Jászberény városarculatának egyik legmeghatározóbb eleme.

A belterületen a Zagyva eredeti medrében halad át, ám ezt a szakaszt erős emberi hatások érik, gondoljunk csak a városi belvizek elvezetése érdekében végzett mederkotrásra vagy épp az illegális szennyezésre. A városnak a Zagyván levonuló áradásoktól sem kell tartania, hiszen az 1941-es nagy árvíz levonulása után, a nagyvízi szabályozások idején kizárták az árvizek levezetéséből.

A városi Zagyva-szakaszt leválasztották a folyóról, az árvizek a városon kívül vonulnak le. Ma a városi ág medrébe élő víz a Zagyva folyó 55 folyamkilométerénél, a Külső-Zúgónál egy kettős átereszen keresztül jut, ahol leeresztő zsilip szabályozza a bekerülő vízmennyiséget. A partszakasz teljes mértékben beépített, gondozott. A ligetesen, néhol magányosan álló fűzfák alatt kaszált gyepterület. Az impozáns, öreg fűzek mellett egy feltűnő virágú vízínövénnyel is él a védett szakaszon.

A vízitők (*Nuphar lutea*) néhány száz példánya nyaranta kedvesen sárgállik a víz felszínén úszó természetes levelek között. A Városi-Zagyva ezen szakasza 2003 óta élvez természetvédelmi oltalmat. Természeti értékei közül az odvas füzek és az ezekhez kötődő madárvilág emelkedik ki.

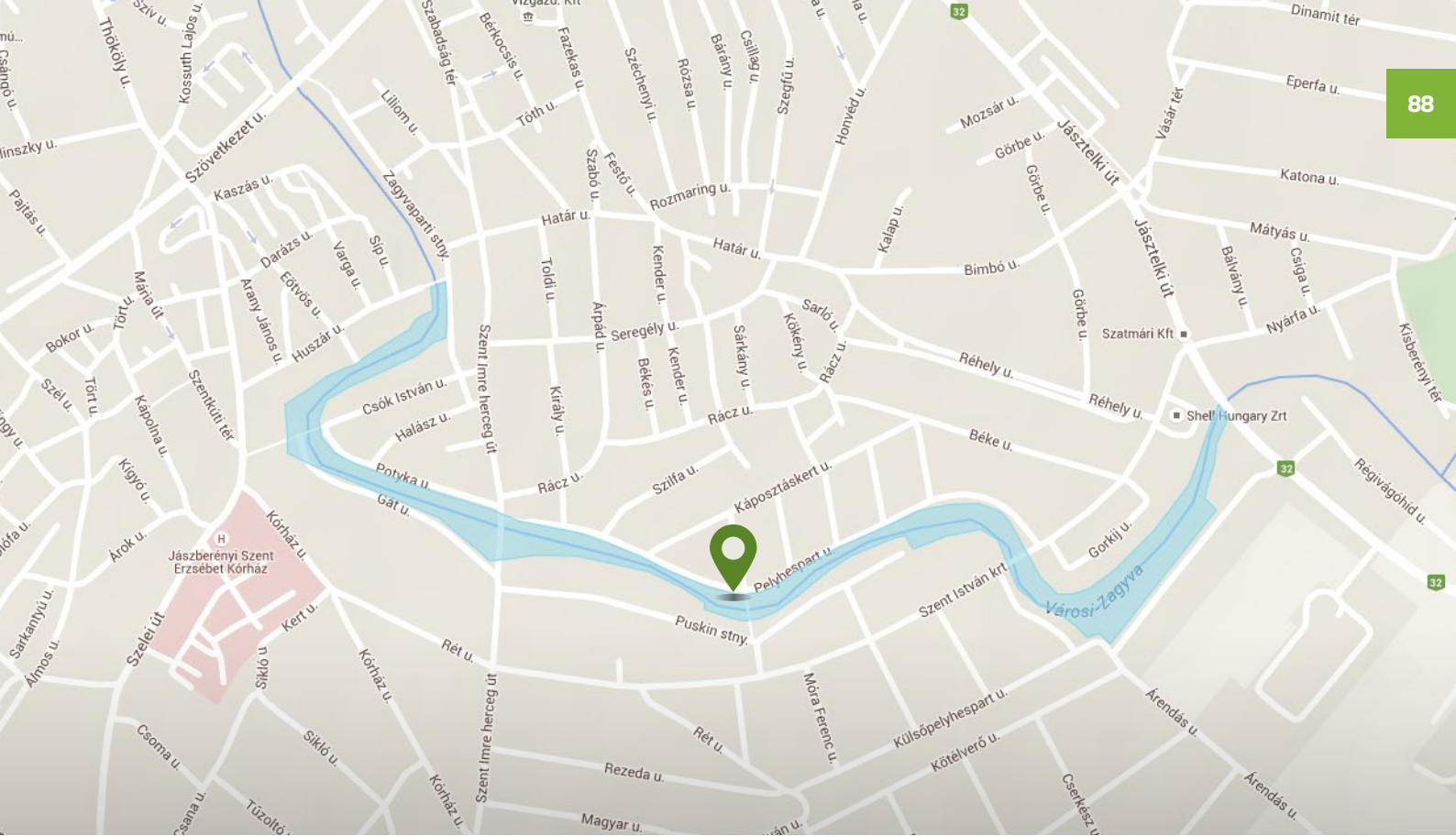
Tájképi arculata szintén megőrzésre érdemes. Eredeti halfaunája azonban komoly károkat szenvedett az idők során, melyben a kíméletlen mederkotrás és a víz szennyezése játszott a főszerepet. A védett terület városon kívüli szakaszán néha megjelenik az eurázsiai hód (*Castor fiber*) egy-egy kóborló példánya.

A Zagyva ezen városi szakasza kiválóan alkalmas tartalmas, látnivalókban bővelkedő séták megtételére, a part mentén a járda fölé hajló fűzfák, a folyón pedig hangulatos hidak teszik még érdekesebbé a kirándulást.

VÁROSI-ZAGYVA [JÁSZBERÉNY]

Zagyva-mente

JÁSZBERÉNY

A természeti értékekben gazdag területet Jászberény, illetve Jászfelsőszentgyörgy felől több ponton is meg lehet közelíteni. A vidékről érkezők a 31. számú főút Jászberényt elkerülő szakaszán, a Nagykáta út körforgalmán Jászfelsőszentgyörgy vagy a Jászberényi Állat-és Növénykert felé haladva érhetik el a folyót és árterét.

A védett területen több élőhelytípus is előfordul: mocsárrétek, ártéri magas-kórósok, fűz-nyár- és tölgy-kőris-szil ligeterdők övezik a folyót, melyek országos szinten komoly területcsökkenésen estek át, maradék állományaik megőrzése tehát a természetvédelem fontos feladata.

Az ártér gazdag növény- és rovarvilága, avifaunája szintén különleges, látványos értékeket rejt. A nyári rajzások alkalmával találkozhatunk hazánk legnagyobb méretű bogarával, a nagy szarvasbogárral (*Lucanus cervus*). Lárvája 4-5 évig fejlődik a földalatti korhadó tuskókban, fatörzsekben, majd nyár elején előbújnak a kifejlett imágók, hogy néhány hónapos életükben párt válasszanak maguknak és szaporodjanak.

A szarvasbogárral legtöbbször a gyülekezésre használt rajzófákon vagy az alkonyati repülés idején találkozhatunk. Ritkább, izgalmas élményt jelent a nőstények kegyeiért küzdő hímek megfigyelése. Az ártéren előfordul a farkasalma (*Aristolochia clematitis*) is, melyről érdemes tudni, hogy mérgező, fogyasztása tehát semmiképp sem ajánlott.

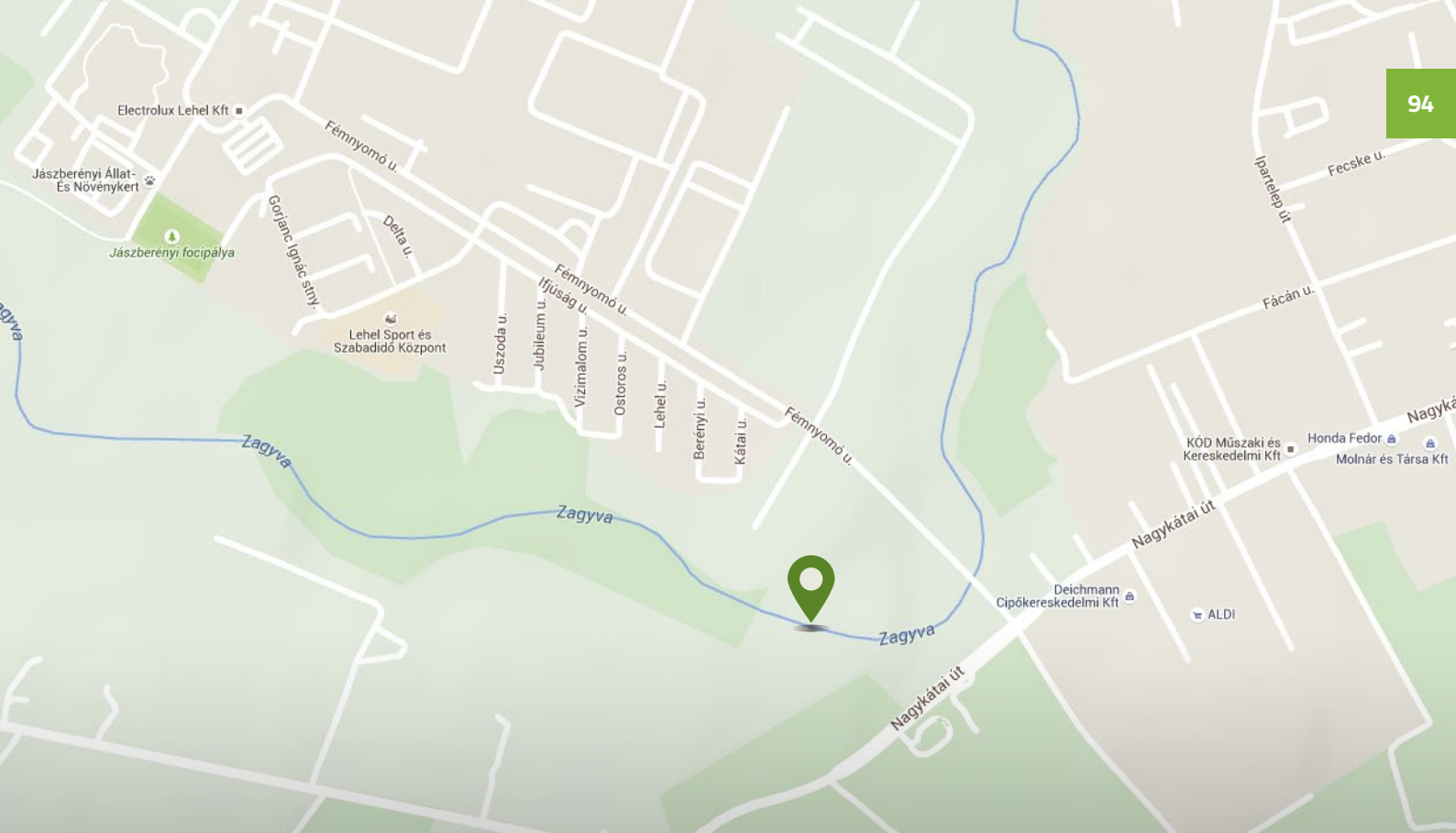
A farkasalmán fejlődik a védett farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*), melyet áprilistól májusig figyelhetünk meg.

Az ártéri erdőben a kipusztult, majd sikeresen visszatelepített eurázsiai hód (*Castor fiber*) is megjelenhet. Az ártér kevésbé háborgatott részein a fokozottan védett vidra (*Lutra lutra*) is előfordul.

A sokféle természeti értéket rejtő, 111 hektáron elterülő ártér 1987 óta helyi jelentőségű természetvédelmi terület, mely 2004 óta szervesen kapcsolódik a Natura 2000 hálózat Jászsági Zagyva-ártér kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéhez.

ZAGYVA-MENTE [JÁSZBERÉNY]

Pap-erdő

JÁSZDÓZSA

A Jászság egykori, vízfolyások által öntözött ártereinek egyik legutolsó hírmondója a több száz évet megélt Pap-erdő.

Az erdő még ma is rengeteg természeti értékkel bír, maga az élőhely is a folyók ártereinek magasabb szegélyeit kíséror, valaha kiterjedt tölgy-kóris-szil ligeterdők maradványa, melyhez egy másik, mára szintén drasztikusan megrikkult társulás is csatlakozik, ez pedig a Magyarország klímájára jellemző, egykor nagy területeket borító sziki tölgyes. Az élőhely az erdő méretéhez képest rendkívül színes, változatos élővilágnak ad otthont, ökológiai szempontból tehát értékes, eredeti állapotát megőrzendő területről van szó.

Egy korabeli térkép adatai alapján már az 1700-as években is erdő állhatott ezen a területen. A Pap-erdő leggyakoribb fás szárúai a keményfás ligeterdőt alkotó kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia subsp. pannonica*) és vénic szil (*Ulmus laevis*), az erdőssztyepek jellemző fái közül pedig a társulásalkotó kocsányos tölgy mellett a mezei szil (*Ulmus minor*) és a tatárjuhar (*Acer tataricum*) fordulnak elő.

Szintén különlegességnek számítanak a lombfakadás előtt tarka virágszőnyeget alkotó geofitonok, melyek a hosszú ideje elmaradó talajbolygatásnak köszönhetően maradhattak meg itt. Az értékes lágyszárú szint igazi különlegessége a tömegesen előforduló odvas keltike (*Corydalis cava*), hiszen ez a faj ritkának számít a Jászság területén. Az odvas keltike lila és fehér színváltozata egyaránt előfordul az erdőben, a virágszőnyeget pedig tovább színesítik a salátaboglárka (*Ranunculus ficaria*) sárga szirmai.

Az erdő helyi oltalom alatt álló része, illetve a Natura 2000 hálózatba tartozó tágabb területe további növényritkaságokkal is büszkélkedhet. Az üde kaszálók és mocsárrétek lilás-rózsaszín növénye az őszi kikerics (*Colchicum autumnale*) kimondottan ritkának számít hazánk ezen tájegységén, mennyisége a Pap-erdőben mégis elérheti a több száz tövet. A lösz jelenlétéről több lágyszárú növény is tanúskodik. Az erdő közelében elterülő löszgyep védett, unikális növénye a Janka-tarsóka (*Thlapsi jankae*), fennmaradását erősen veszélyezteti a gyepek kökénnel

való cserjésedése. A terület másik értékes lösznövénye a szintén védett dunai szegfű (*Dianthus collinus*). Az erdő egy kisebb szegletében a macskahere (*Phlomis tuberosa*) előfordulása is löszt jelez. A szikes puszták fajai közül is sok képviselteti magát a Pap-erdő tisztásain és közvetlen szomszédságában. Az ernyősvirágzatúak közé tartozó, látványos magasságot elérő lágyszárú, a sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) a fokozottan védett nagy szikibagoly lepke (*Gortyna borelii*) tápnövénye. A sziki kocsordon fejlődő és táplálkozó állat megővését a gyepp

kaszálásának optimális időzítésével igyekeznek biztosítani. Tovább színesíti a védett sziki növények sorát a lila szőnyeget alkotó réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) és a szintén lila virágú, enyhe szikesevést jelző fátyolos nőszirm (*Iris spuria*). Idős faegyedei sokszínű állatközösségnek biztosítanak élőhelyet. Az idős, odvas fák és az erdőben fellelhető álló vagy fekvő holtfák bírnak a legfontosabb természetvédelmi jelentőséggel az állatvilág szempontjából. Az előbbieket jelenléte az odúlakó madarak és denevérek számára elengedhetetlen, az utóbbiak pedig az elhalt fás szárú

növényekhez kötődő, ún. xilofág rovarok fejlődését teszik lehetővé. A Pap-erdő különlegesen gazdag élővilágára komoly veszélyt jelentenek a területen agresszíven terjedő idegenhonos özöngyomok. A selyemkóró (*Asclepias syriaca*) és a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) egyaránt Észak-Amerikából származik, megjelenésükkel és agresszív térhódításukkal drasztikusan képesek megváltoztatni az elfoglalt élőhelyeket. A fehér tejnedvet tartalmazó selyemkóró mérgező, fogyasztása hasmenést, nehézlégzést, görcsöket, egyensúlyzavart okoz.

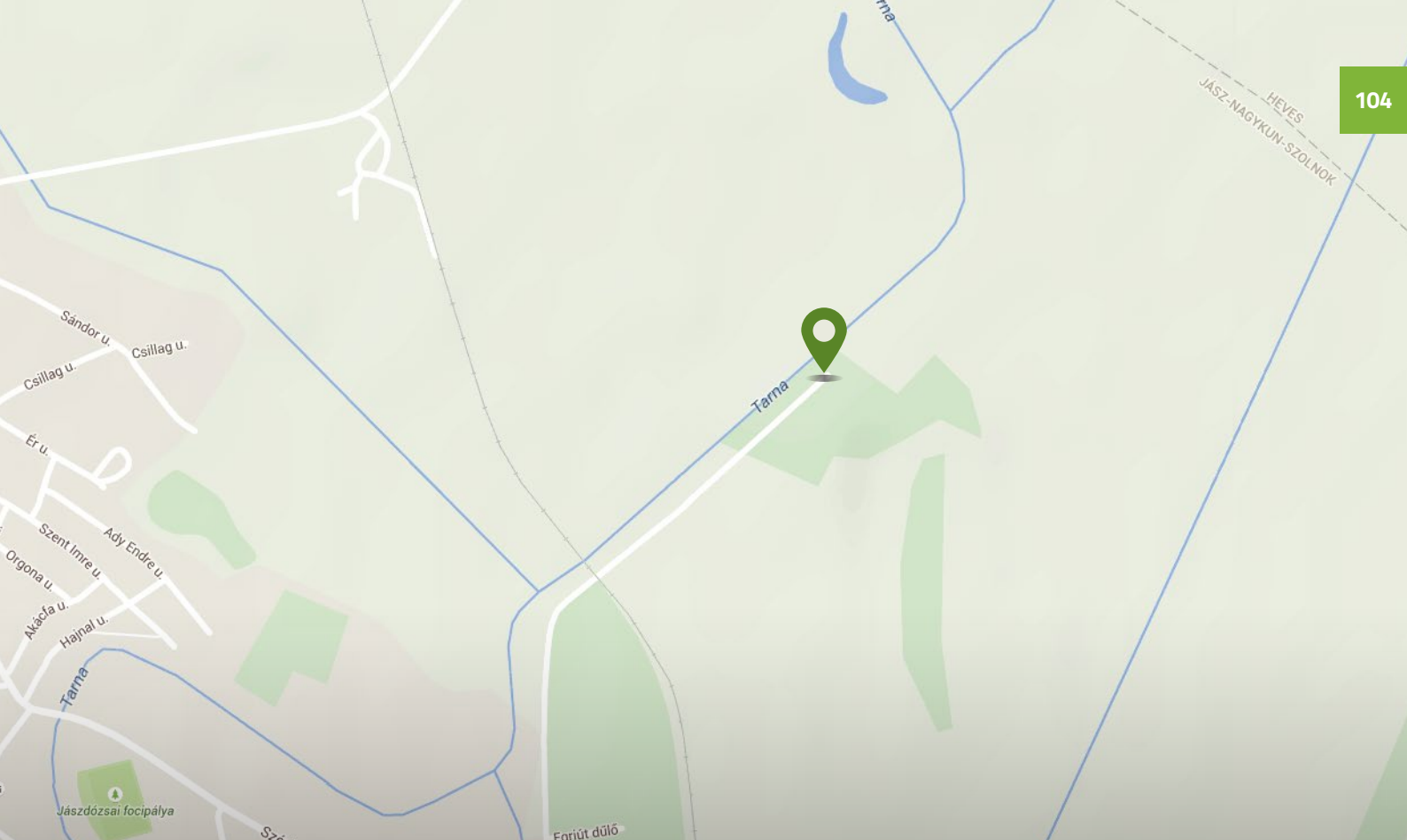
Az erdő 5 hektáros foltja 1987-ben lett helyi jelentőségű védett természeti terület, majd az Európai Unióhoz történő csatlakozással az erdő és a szomszédos, értékes élőhelyek is a Natura 2000 hálózat kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területévé váltak.

A Pap-erdő szabadon látogatható, azonban a védett növényfajok taposása, gyűjtése tilos!

A nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) petéjét nem közvetlenül a sziki kocsordokra, hanem az azok közelében található pázsitfűfélék levélhüvelyébe helyezi. A peterakás ideje októberre esik. A hernyók tavasszal kelnek ki, áttelepülnek a kocsordokra, s ezeken táplálkoznak. Augusztusban egészen a fagyökérig rágják magukat, tehát a talaj szintje alatt telelnek át.

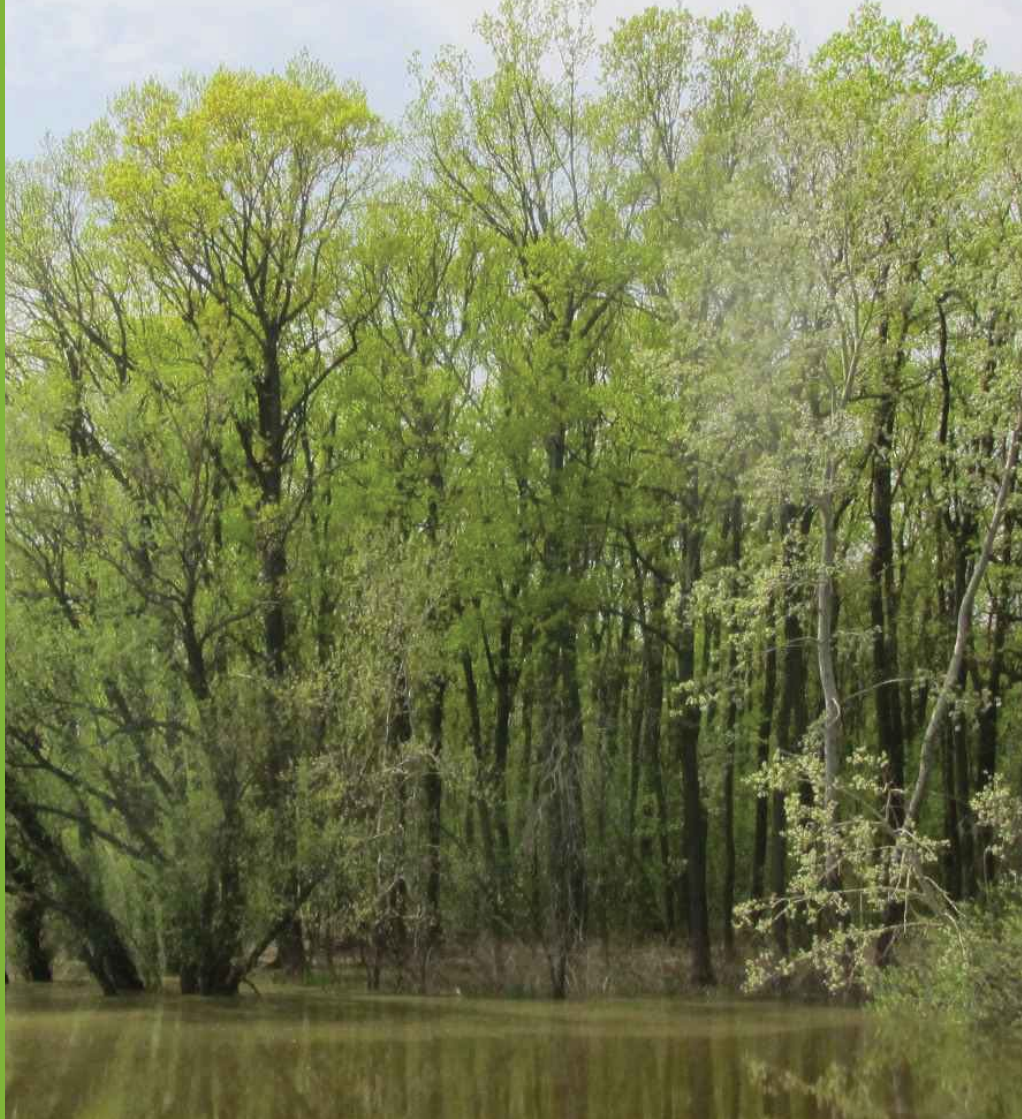
PAP-ERDŐ [JÁSZDÓZSA]

Pusztamizsei Holt-Zagyva és ártere

JÁSZTELEK

Jásztelek települését déli irányba elhagyva, a pusztamizsei elágazásra térve érhető el a faragott fa táblával megjelölt védett terület.

A holtágat a Zagyva mederrendezése során a bal parti ármentesített területen, mesterségesen alakították ki. 3 km hosszúságú, átlagos szélessége 30 m, területe 9 hektár. Vízmélysége a rendszeresen történő mederkotrások függvénye. Tulajdonosa és kezelője Jásztelek község Önkormányzata. Eredeti növényzete a keményfás ártéri ligeterdő, az itt álló legidősebb tölgyfák kora kb. 300 évre tehető.

A holtágat kizárólag a csapadékvíz táplálja, bár annak köszönhetően, hogy intenzív halgazdálkodást is folytatnak a területen, a Zagyból szivattyúval is pótolják a vízhiányt. A víz elvezetése is hasonló módon történik, a holtág nem rendelkezik lecsapoló műtárggyal. A területkezelésből fakadóan a Mizsei Holt-Zagyva mára sokat veszített természetességéből. Számos gazdasági funkciót tölt be, ezek közül a legfontosabbak az öntözővíz-tározás, halasítás, horgászat.

Az utóbbi tevékenységeknek köszönhető, hogy a természetvédelmi oltalom alatt álló holtág és ártér mára erősen zavart és átalakított élőhelyé vált. A holtág halfaunája a rendszeres kotrásoknak köszönhetően drasztikusan átalakult, degradálódott. Flóráját és avifaunáját tekintve azonban mégis megtalálhatóak a területen védett növények és ritka madárfajok. A sulyom (*Trapa natans*) állóvizekhez, lassú áramlású folyókhoz,

a réti iszalag (*Clematis integrifolia*) nedves rétekhez, legelőkhöz, a réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) pedig száraz gyepekhez kötődik. Madárvilága különösen gazdag. Rendszeresen előfordul a repülő drágakóként is ismert jégmadár (*Alcedo atthis*). Az ártéri keményfás ligeterdők különleges madara, a csuszka (*Sitta europaea*) is előfordul, csakúgy, mint a félénk fekete gólya (*Ciconia nigra*) vagy a nádszálakról kapaszkodva halászó,

apró termetű törpegém (*Ixobrychus minutus*). Az erdő holt fákhöz kötődő, védett rovarközössége is említésre méltó. Előfordul a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), melynek lárvája az elpusztult fák kérge alatt fejlődik, de természetes bogárfajunk, a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és az impozáns megjelenésű nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) is megfigyelhető az erdőben. A parton sétálva a kedves küllemű, sárgán pettyezett mocsári teknőssel (*Emys orbicularis*) is találkozhatunk. Mivel a teknősök nem állandó testhőmérsékletű állatok, gyakran telepednek ki a vízpartra

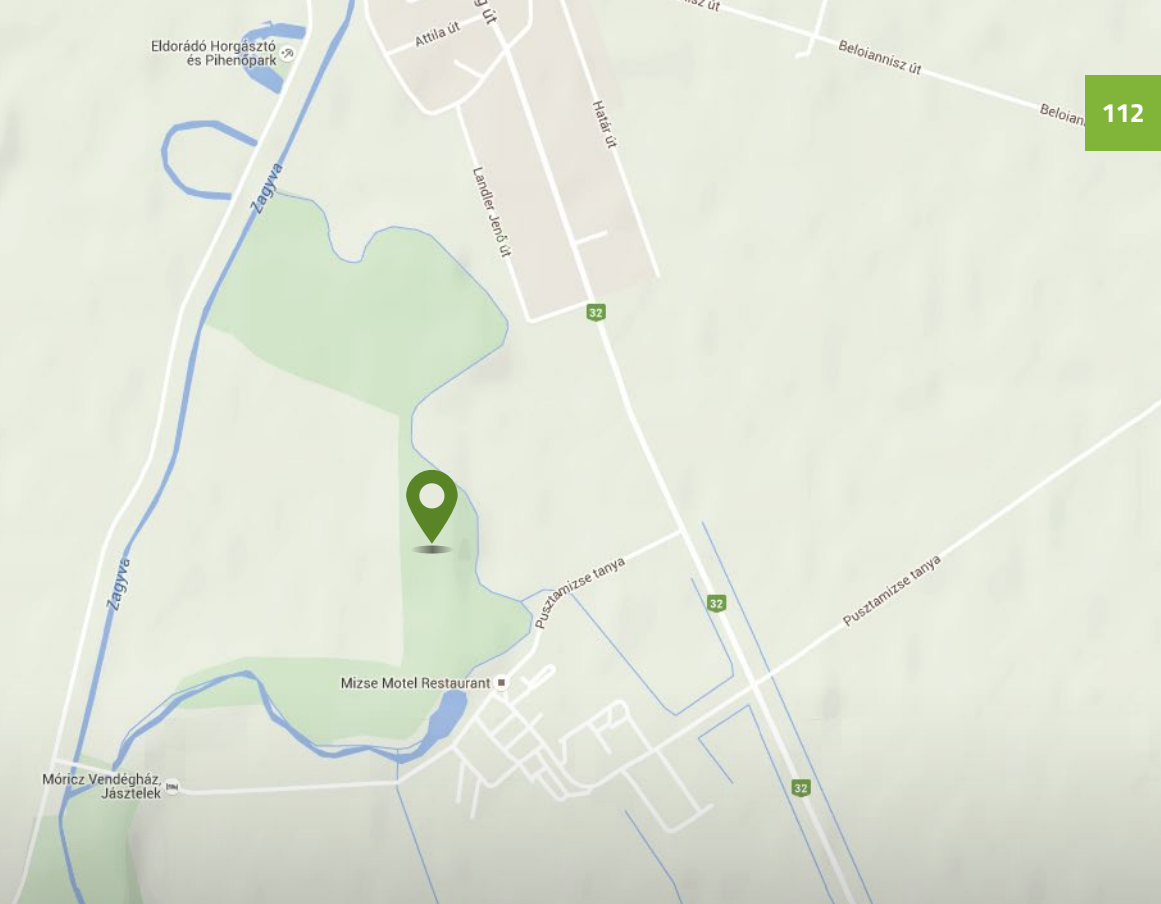

vagy másznak fel egy lebegő uszadékfára napozni. Ekkor a legesélyesebb megpillantani ezt az egyébként igen félénk, bizalmatlan állatfajt. A holtág és az ártéri erdő az elmúlt évek során sokat veszített természetességéből, ám még ennek ellenére is sikerült megőriznie néhány emléket az egykori ártéri világból. Az 1994-ben helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánított 71 hektáros terület a természetvédelmi oltalom ezen kategóriájának tipikus példája volt.

Sajnálatos módon inkább az intenzív hasznosítási formák uralkodnak az élőhelyen, semmint az értékőrző szelíd kezelés. A helyzetet némiképp javít, hogy a helyi oltalom alá eső terület része a Natura 2000 hálózat Pusztamizsei-erdő különleges természetmegőrzési területének.

PUSZTAMIZSEI HOLT-ZAGYVA ÉS ÁRTERE [JÁSZTELEK]

DE ATC Karcagi Kutatóintézet kertje

KARCAG

A Kutatóintézet Karcag városának nyugati határában található. Bejárata a Kisújszállási útról (34103. számú műút), a városhatárt jelző táblától kb. 100 méterre nyílik.

A Debreceni Egyetem Karcagi Kutatóintézetének parkja tulajdonképpen mintegy 120 növényfajból álló gyűjtemény. A növények többsége (az arborétumokra jellemzően) nem őshonos faj, a 2001-ben helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánított parkot leginkább kulturális, illetve tájképi értékei miatt fontos ápolni, gondozott állapotában megőrizni.

Az eredeti növényzet hírmondójaként csupán néhány terebélyes, öreg kocsányos tölgy maradt meg az arborétum részeként. Természeti értékeit tekintve madárfaunája mindenképp említésre méltó. Fészkelő, a tavaszi és őszi időszakban átvonuló, illetve a téli vendégként megfigyelhető madarak sokfélesége minden évben jelentős.

Fészkel a városi környezetben meglehetősen ritka fekete harkály (*Dendrocopos martius*), a lombok között táplálkozó csilpcsalpüzike (*Phylloscopus collybita*), hazánk leggyakoribb nappali ragadozó madara, az egerészölyv (*Buteo buteo*), a mára erősen megritkult vadgerle (*Streptopelia turtur*). Az arborétum fészkelőit rendszeresen felkeresi a kakukk (*Cuculus canorus*) is.

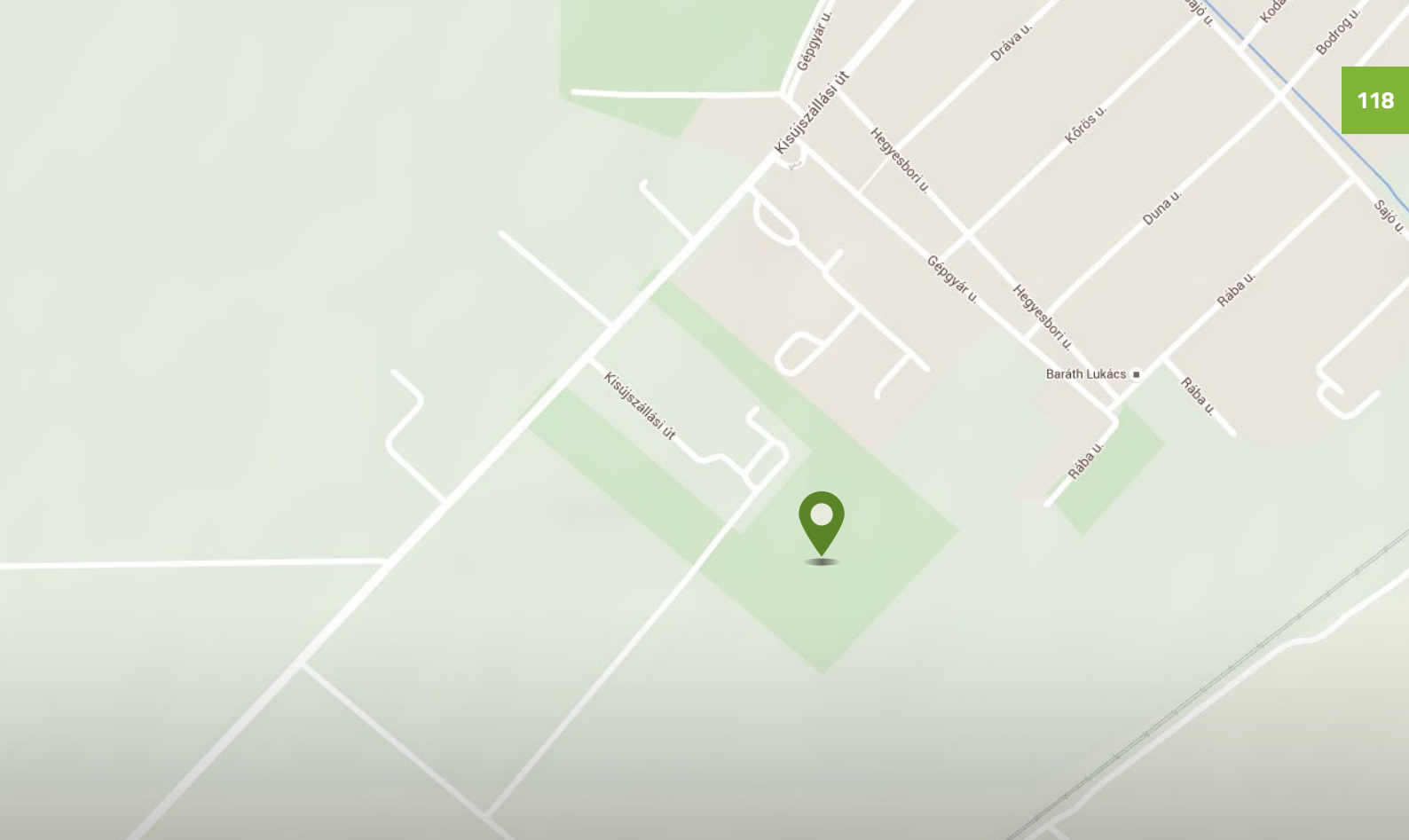

Előfordul a nyaktekercs (*Jynx torquilla*), vonuláskor megfigyelhető az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*). A téli időszak igazi ritkasága az inváziós jelleggel előforduló, különleges tollképleteket viselő csonttollú (*Bombycilla bombycilla*). Télen figyelhetők meg a fenyőrigók (*Turdus pilaris*) és a fenyőpintyek (*Fringilla montifringilla*) kisebb-nagyobb csapatai is.

Az arborétum számos pontján találhatóak mesterséges fészekodúk, amelyeket az odúlakó madárközösség védelme érdekében helyeztek ki. Az arborétum természetvédelmi jelentőségét emeli, hogy a téli időszakban rendszeresen töltik a nappalokat erdei fülesbaglyok (*Asio otus*) a parkban található örökzöldeken, mivel a sűrű lombzatú fenyők, tuják és tiszafák megfelelő rejteket és szélvédelmet biztosítanak számukra. Az arborétum nyitvatartási időben látogatható.

DE ATC KARCAGI KUTATÓINTÉZET KERTJE [KARCAG]

Szent István úti fasor

KENDERES

A kenderesi Szent István úti fasor 1980-ban kapott az Önkormányzattól helyi jelentőségű védett természeti terület rangot. Megközelítése egyszerű, Kenderes központjában, a lámpás kereszteződésnél Kunhegyes felé, északi irányba fordulva kezdődik a több száz méter hosszan elterülő, táblával jelzett védett terület.

A terület eszmei értéke figyelemre méltó: ültetett fasor jellegét tekintve az ország egyik legkorábban védetté nyilvánított helyi jelentőségű értéke.

A fásor a Horthy család városfejlesztési törekvéseinek, a szép, esztétikus városkép iránti igényességének köszönheti létezését. A Szent István utat mintegy 700 méter hosszan kísérő védett fák legidősebb tagjainak kora 80-100 évre tehető. Természetvédelmi szempontból kiemelendő, hogy a fásor döntően őshonos kocsányos tölgyekből áll, emellett kisebb részben találhatóak tuja-, juhar-, kóris fajok, illetve vadgesztenye.

A legutóbbi felmérések alapján a védett madárfajok közül legkevesebb 11 faj fészkel a fásor területén. Emellett további 7 védett madárfaj időszakosan bizonyítottan kötődik a háromnegyed hektárt kitevő területhez. Más állatcsoportok fajainak előfordulásáról kevés információ áll rendelkezésünkre, a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), a zöld varangy (*Bufo viridis*) és a keleti sün (*Erinaceus oncolor*) biztosan használja a területet.

A téli időszakban látványos természeti jelenség figyelhető meg a védett fásor területén. Tömeges mennyiségben használják a fásor lomhullatói közé ékelődő örökzöldeket a városhatárban fészkelő, illetve téli vendégként jelen lévő erdei fülesbaglyok (*Asio otus*). Ez a faj az elmúlt évtizedek során megtanulta, hogy a téli nappalok eltöltése kedvezőbb városi környezetben, mindenekeelőtt az optimálisabb klimatikus viszonyok és

és a ragadozók elől való hatékonyabb rejtőzködés miatt. Kenderes területén is hosszú időszakra tekint vissza a belterületi tömeges erdei fülesbagoly gyülekezés, elsősorban a védett fasor, illetve a szomszédos általános iskola területén. A legutóbbi, 2015. február 1-én elvégzett országos erdei fülesbagoly szinkronszámlálás tapasztalatai alapján azonban az erdei fülesbagolyok kizárólag a védett fasor tujáit használták nappalozásra.

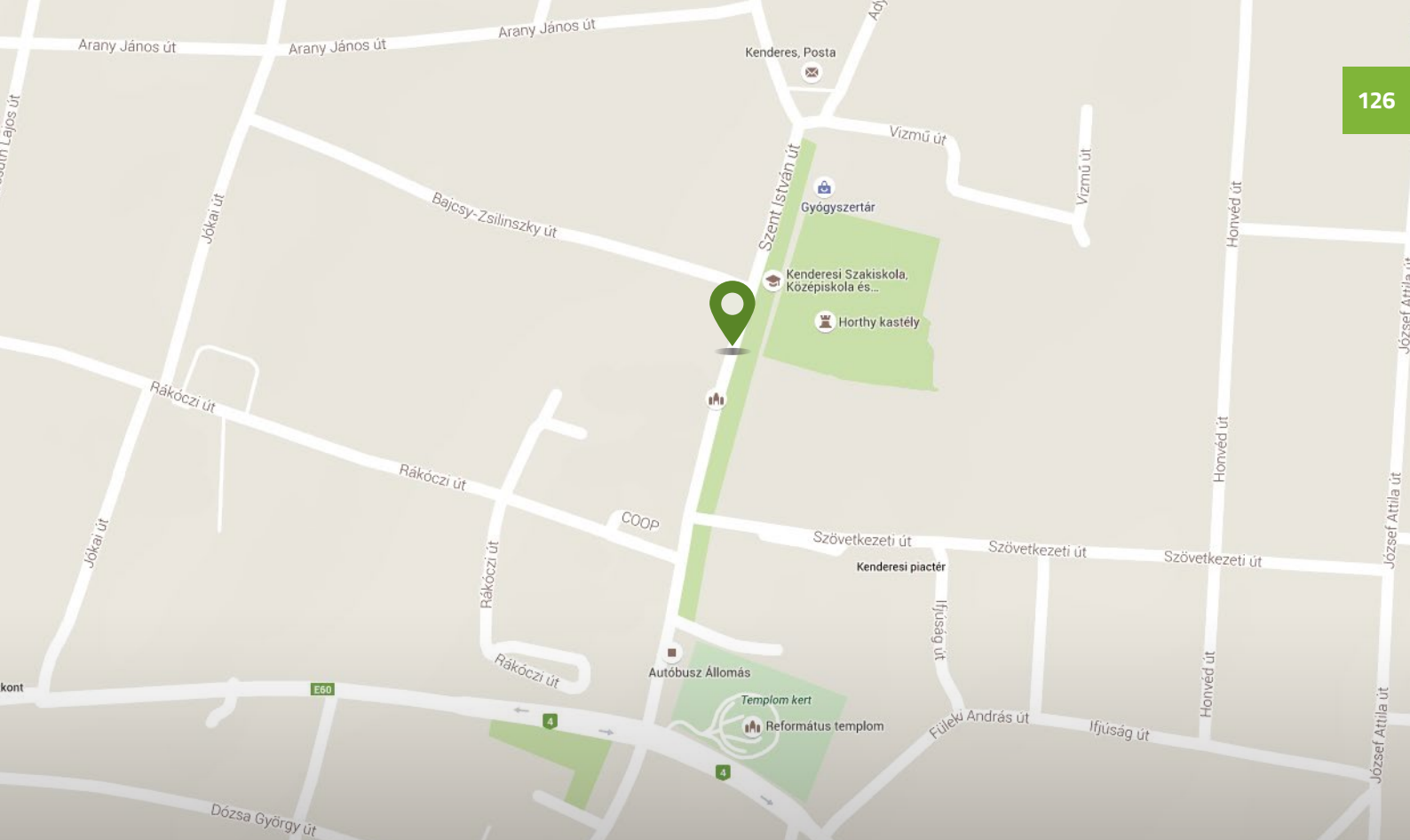
Kenderesen átlagosan mintegy 100-150 erdei fülesbagoly nappalozik a téli időszakban.

A terebélyes kocsányos tölgyekben, illetve azok gyökerei között fejlődő xilofág rovarok komoly természeti értéket képviselnek.

A kocsányos tölgyhöz kötődő értékes, védett fajok a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*) számára lehetnek alkalmasak a Szent István úti fák. Ugyancsak számíthatunk denevérfajok megtelepedésére is, az idősebb odvas tölgyeknek köszönhetően.

SZENT ISTVÁN ÚTI FASOR [KENDERES]

Szélmalom-domb

KENGYEL

Kengyel települése egyedülálló értéket őriz. A Törökszentmiklóst és Martfűt összekötő 4629-es számú közútról nem mindennapi látvány tárul szemünk elé, amikor Kengyel Baghy-major elnevezésű városrészébe érünk.

Őseink egykoron több kunhalmot is emeltek Kengyel határában, ezek közül a Szélmalom-domb a legkülönlegesebb. A már önmagában is értékes múltbéli emléeknek számító magaslaton ugyanis tekintélyes méretű szélmalom vonzza magára tekintetünket.

A Kengyel legfőbb nevezetességének számító látványosságot Baghy-majori-halomként is szokás említeni. A terület unikális természeti értéket is képvisel. A 8 méter magas kunhalom környezetéből való kiemelkedése lévén megőrizte a táj eredeti növényzetét alkotó löszpuszta gyepek jellemző fajait.

Napjainkra sajnos drasztikus csökkenésen ment keresztül a fajgazdag, színpompás növényeket rejtő löszpuszták kiterjedése, hiszen ezek az egykori, termékeny talajú élőhelyek ma már intenzív művelés alatt álló szántóföldek, utakkal, csatornákkal elcsúfított leromlott területek. A meredek kunhalmok azonban nem teszik lehetővé, hogy az eke bennük is kárt tegyen, ráadásul a kunhalmok az 1996. évi LIII. törvényünknek köszönhetően jogi védelmet is élveznek.

A lösznövények tehát menedékre találhattak a kunhalmokon, így a kengyeli Szélmalom-dombon is. Jellemző növénye a taréjos búzafű (*Agropyron cristatum*) és a kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*), melyek legnagyobb mennyiségben a halom zavarástól mentes oldalán fordulnak elő, a malom bejáratával átellenesen. A heverő seprőfű (*Kochia prostrata*) a löszgyep ritka növénye, mindössze néhány tő él a kunhalmon.

A halmon álló jellegzetes zsindelytetős alföldi szélmalmot 1850 körül építette az Almásy család. A szélmalmot később Almásy Zsigmondtól vásárolta meg Baghy Imre. Az épületet téglából emelték, összesen 4 szintet alakítottak ki benne. Magassága eléri a 15 métert. A malom tégláit közelebről szemügyre véve néhányon felfedezhető az Almásy családot jelképező „A” betű is. Megépülésétől egészen a II. világháborúig üzemelt, így jelentős gazdaságtörténeti értéket is hordoz.

A szélmalom ezt követően alkotóházként működött. Állapota a XX. század végére szükségessé tette a felújítást. A vitorlák sajnos ma már nem láthatók, csupán a széllapátok maradtak meg. Az épület mára műemléki védelem alatt áll, látogatására a Kengyeli Polgármesteri Hivatallal történő előzetes egyeztetés útján van lehetőség. A kengyeli Szélmalom-domb Jász-Nagykun-Szolnok megye kunhalmai közül elsőként, 1980-ban helyi jelentőségű védett természeti terület lett.

A Szélmalom-dombról a népi emlékezet is őriz egy történetet: eszerint Bagi Gyula után kapta a nevét, aki egy szegény juhász volt, azonban a kuttyája a halomból értékes kincset kapart elő, így a juhász egyszeriben meggazdagodott.

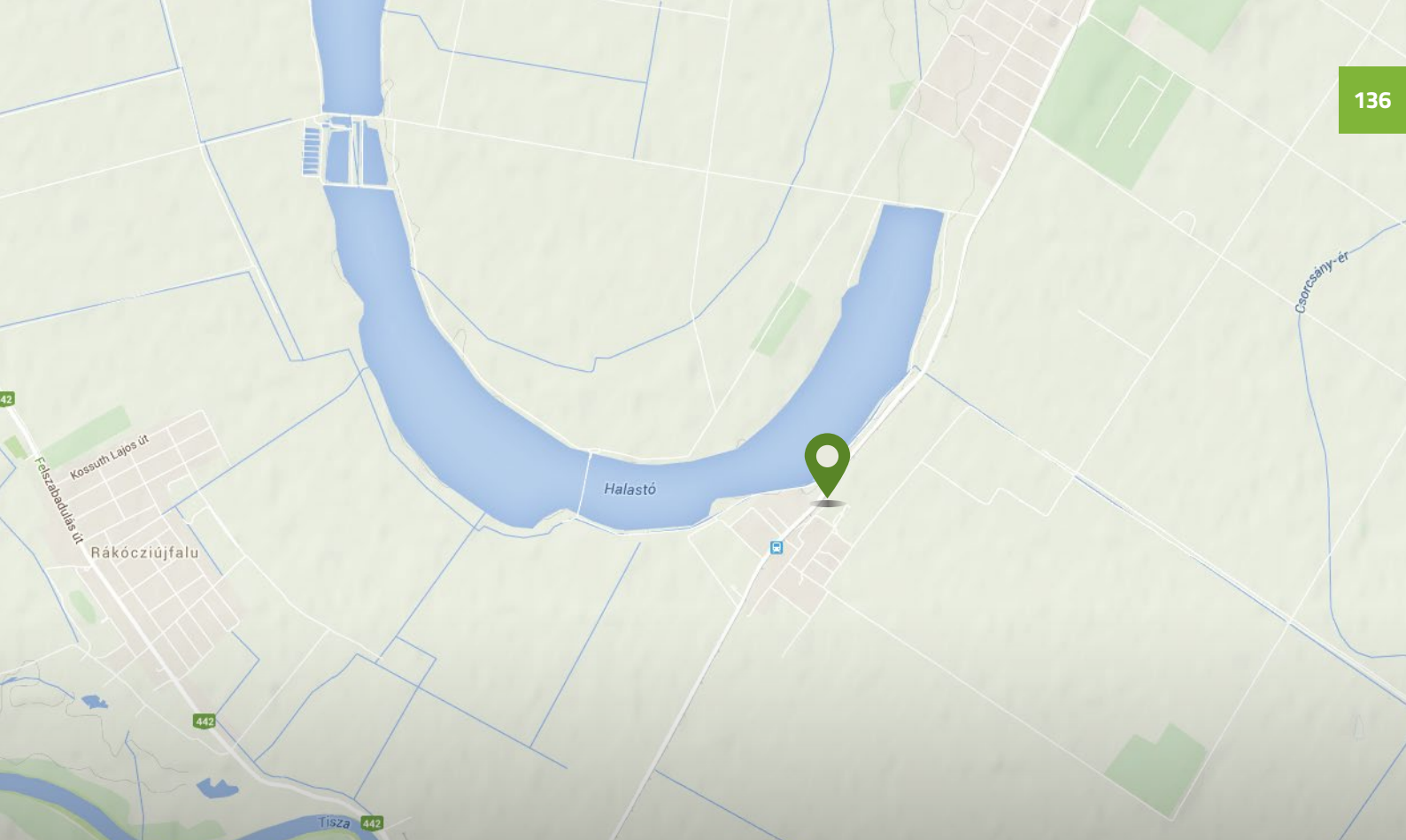

A magaslatról kiváló madármegfigyelési lehetőség kínálkozik a műút túloldalán húzódó, egykori Tisza-mederből kialakított halastórendszerre. A mintegy 350 hektáros vízfelületen intenzív halgazdálkodás folyik, a terület ennek ellenére értékes madárvilágnak ad otthont. A halastó az őszi vonulásban is kiemelkedő szereppel bír, elsősorban védett récék, nyári ludak (*Anser anser*) és nagy lilikek (*Anser albifrons*) használják a tavakat.

A halastavi csapolások idején pedig az iszaptól táplálkozó partimadarak alkotnak látványos csapatokat. Madártani értékeinek köszönhetően az Önkormányzat 2010–2015-ös környezetvédelmi programjában indokoltan tartja a Kengyeli-halastavak helyi védelem alá történő helyezését is.

SZÉLMALOM-DOMB [KENGYEL]

Bige-fertő

KUNHEGYES

A mozaikos élőhelyi adottságú Bige-fertő három település határában fekszik. A Karcaggal, Kunhegyessel és Kunmadarassal határos védett területet a Kunmadarast és Karcagot összekötő 3401. számú műút felől érdemes megközelíteni. Karcagtól 6 kilométerre balra egy földútra térve, azon pedig 8 kilométert haladva egy öntözőcsatorna található, mellette pedig egy halastavi gazdaság. A csatornán átkelve már a Bige-fertő szintén csatornákkal szabdalta, facsoportokkal tarkított legelői, kaszálói láthatóak.

A Bige-fertő néhány száz évvel ezelőtt még vadregényes vízvilág volt, hiszen a Kakat-ér vize ezt a területet is rendszeresen öntözte. A Kakat-ér a Tiszából a Mirhó-foknál kilépő és a Nagy-Sárrét irányába továbbinduló áradások vizeit gyűjtötte össze, melyeket a Bige-fertő mellett a mai Kecskeri-pusztán egykor hatalmas területet borító Kara János-mocsárban terített szét.

Az árvízszabályozások és a mocsárlecsapolások, majd az intenzív mezőgazdaság terjeszkedése ezen a tájon is véget vetett a mocsárvilág sokszínű életének. A megcsapolt, kiszáradt mocsár fertővé öregedett, széleiből egyre nagyobbakat haraptak a szántóföldek. Mély fekvésének köszönhetően azonban rendszeresen jelenik meg rajta a belvív, ezért menekülhetett meg az ekétől a gyep egy része. Az állattartásra azonban kiválóan alkalmas a terület, ezt még ma is igyekeznek kihasználni az ott élők.

A Bige-fertő kunhegyesi oldalát, 1987-ben nyilvánította helyi jelentőségű védett természeti területté a város önkormányzata. 2004-től azonban a teljes terület is természetvédelmi oltalmat kapott, a Kecskeri-pusztával együtt a Natura 2000 ökológiai hálózat részévé vált. A mintegy 75 hektárt kitevő helyi védett terület élőhelyi adottságai rendkívül diverzek. A legalacsonyabban fekvő részeken megmaradtak a zombékosok, melyeket a magasabb térszíneken ecsetpázsitos, majd csenkeszes gyepek váltanak.

A gyepeken facsoportok, magányos fák állnak, a kunhegyesi és a karcagi oldalt pedig egy mesterséges csatorna, illetve egy természetközeli elegyes erdő választja el egymástól. Az erdőben az idős, korhadó fák is megmaradtak, amely lehetővé teszi a szaprotróf szervezetek és az odúlakó madárközösségek megtelepedését. A Bige-fertőt sajnálatos módon mesterségesen ásott csatornák csapolják, melyek rontják az értékes terület természetvédelmi, tájképi adottságait.

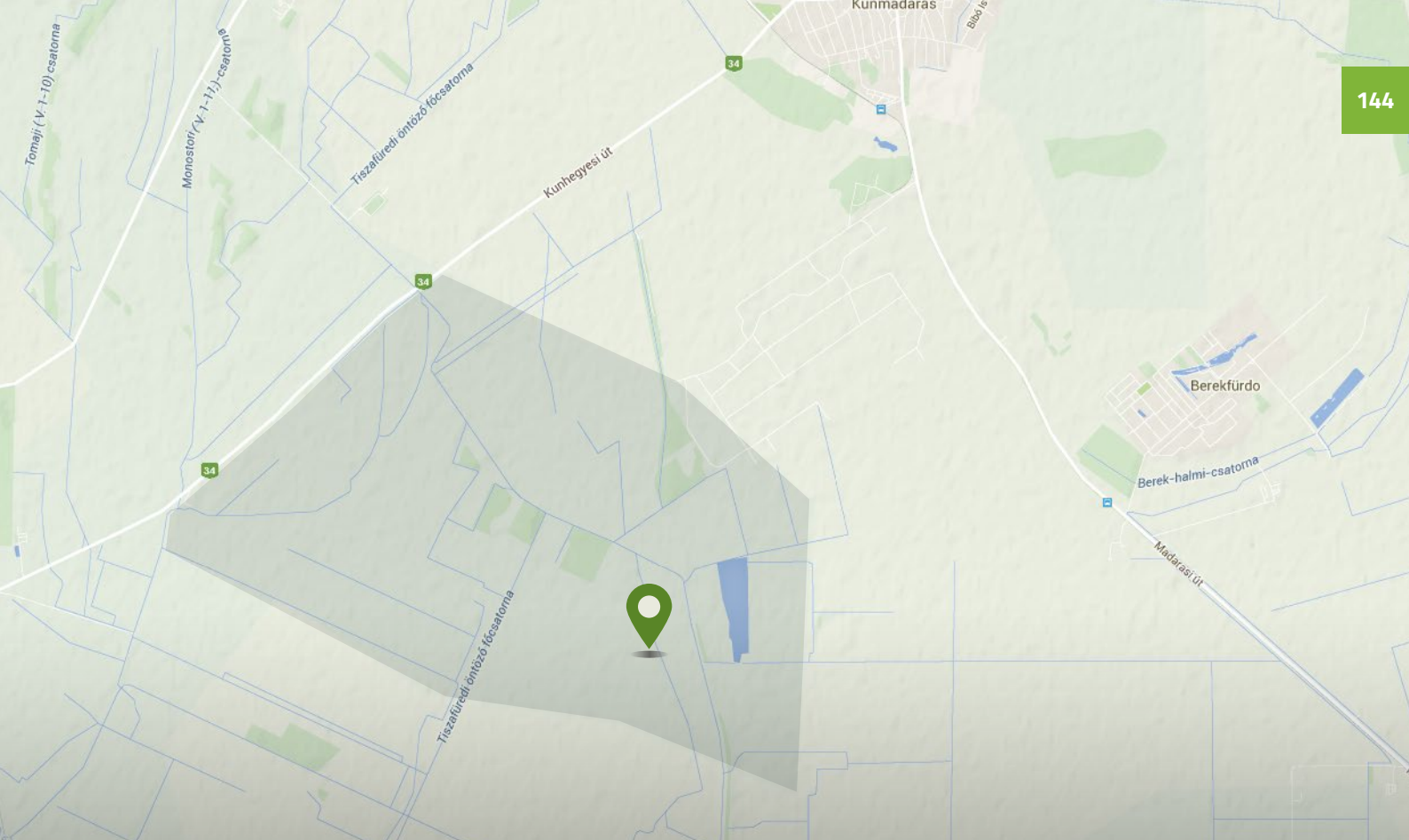

A gypet kaszálással és legeltetéssel is hasznosítják, jelenleg szarvasmarhával, birkával és szamarakkal járatják. A Bige-fertőn több védett lágyszárú növényfaj előfordul. A mélyebb fekvésű laposokban időről időre megjelenik a közösségi szinten is értékként számon tartott kifészékű aszat (*Cirsium brachycephalum*), a szikesedő gyepeken pedig a réti ősziróza (*Aster sedifolius*) több ezer töve alkot minden ősszel lila virágszőnyeget. A szárazabb térszínek védett liliomféléje, a nyúlánk sárma (*Ornithogalum brevistylum*) egy kisebb állománya is fellelhető itt.

A gyeperületen gerinctelen faunájának értékes védett faja, a sisakos sáska (*Acrida hungarica*). A Bige-fertő madárvilága is igen értékes, a gyepterületekhez kötődő gyakoribb védett fajok mellett igazi ritkaságok is előfordulnak itt. A közeli területeken rendszeresen költ a fokozottan védett kerecsensólyom (*Falco cherrug*), parlagi sas (*Aquila heliaca*) és rétisas (*Haliaeetus albicilla*), melyek konkrét megtelepedése is várható a Bige-fertőn. A tanyahelyek, hodályok közelében költ a kuvik (*Athene noctua*) és a búbosbanka (*Upupa epops*) is.

BIGE-FERTŐ [KUNHEGYES]

Szajoli Holt-Tisza

SZAJOL

Az inkább Szolnokhoz, mint Szajolhoz közelebb fekvő védett holtág a megyeközpont kiemelkedő rekreációs övezete. Szolnoktól a 4. számú főúton Szajol irányába haladva a városhatártól körülbelül 2 kilométer megtétele után, a Shell benzinkút mögött jobbra kanyarodva található az Alamand dűlő. Ez a dűlőút párhuzamosan fut a holtág északi vonalával, a védett terület innen könnyedén megközelíthető.

A Tisza szabályozása idején mesterségesen levágott holtágon és az azt övező parti sávon kedvező földrajzi adottságainak köszönhetően az elmúlt évtizedekben intenzív rekreációs célú beavatkozásokat hajtottak végre.

Kezdetben a holtág leginkább a szervezett vízi sportolásnak, valamint a sporthorgászatnak adott otthont, majd a parti sáv parcellázásával az üdülésnek is teret adott az addig értékes élővilággal bíró, természeti értékekben gazdag élőhely. A rekreációs célú hasznosítással a víztározást, illetve az öntözést is szeretnék összehangolni. Az eddigi beavatkozások visszafordíthatatlan környezeti és természeti állapotromlást eredményeztek, annak ellenére, hogy 2003-ban a Szajoli Holt-Tisza több mint 22 hektáron helyi jelentőségű védett természeti területté vált.

A védett terület egykori növényzetét a Tiszát kísérő fűz-nyár, illetve tölgy-kóris-szil ligeterdő alkotta. A K-i löszös háton pedig a sztyepprétekekkel mozaikoló tatárjuharos lösztölgyesek uralkodtak. Az eredeti vegetáció helyét mára átvette a szántóföldi növénytermesztés, a holtág két oldalán helyenként egészen a partig hatolnak a telektulajdonosok által olykor engedély nélkül kialakított, egészen a víztérig hatoló kertjei, a vízteret pedig stégek tucatjai csúfítják. A mohó terjeszkedés nem kímélte sem a part menti lágy szárú növényzetet, sem pedig a víz mellett álló,

gyönyörű, öreg fűzfákat. A part menti vegetáció folyamatosan fogyatkozik, ennek következtében eltűnőben vannak természetes élőhelyei is, mint például a pántlikafüves nádasok és a babérfüzesek. A terület védett növénye a sulyom (*Trapa natans*). A holtág halfaunája is drasztikusan átalakult, ma leginkább a rossz vízkörnyezeti állapotot jól toleráló, sporthorgászati célra hasznosítható halfajok élnek meg a területen. A háborítatlan állóvizekhez, lassú áramlású folyókhoz kötődő mocsári teknős (*Emys orbicularis*) is kritikusan megfogyatkozott.

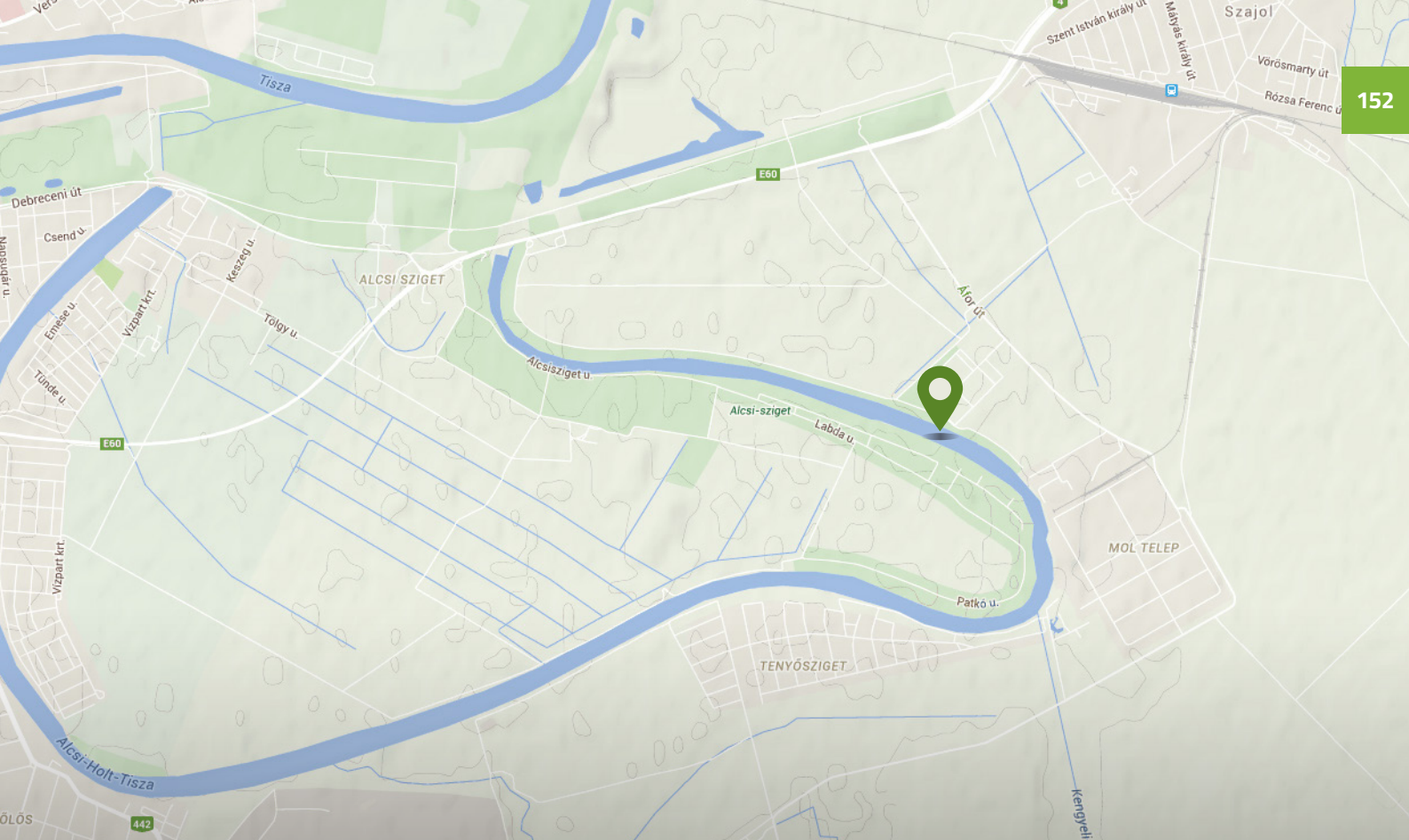

A védett állatfajok közül néhány gyakoribb kétéltű még előfordul: rendszeresen megfigyelhető a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), a dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), illetve jelen vannak a tavibéka-fajok is. A madarak köréből is az árterekhez köthető gyakori fészkelők, illetve a vonulási időszakban tömegesen előforduló fajok kerülnek ki. Fészkel a búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*), előfordul a törpegém (*Lxobrychus minutus*) és a selyemgém (*Ardeola ralloides*), rendszeresen hallható a guvat (*Rallus aquaticus*).

A védett vonuló vízimadarak közül a barátrécék (*Aythya ferina*), csörgő récék (*Anas crecca*), böjti récék (*Anas querquedula*) és füttyülő récék (*Anas penelope*) képviseltetik magukat jelentősebb számban a holtágon. A helyi védett területet erősen veszélyeztetik az urbanizálódással járó negatív hatások. A közvetlen természetpusztítás megakadályozása az önkormányzat sürgető feladata.

SZAJOLI HOLT-TISZA [SZAJOL]

Tüdőkórház parkja

SZOLNOK

A „Szolnok tüdejének” is becézett, szebb időket megélt egykori kórházat Szolnok belvárosában találjuk. A mintegy 4 és fél hektárnyi védett parkot a Szabadság téri Zagyva hídról vagy pedig a Nyáry Lőrinc hídról a Városmajor útra kanyarodva közelíthetjük meg, innen nyílik a főbejárat.

Az országos híru tüdőkörház és a hozzá tartozó park az 1941-ben nyitotta meg kapuit a tüdőbetegek előtt. A hatalmas méretű park kifejezetten gyógyítási céllal létesült, a benne található fa- és cserjefajok mindegyike allergénmentes.

A tervezés legfontosabb célkitűzése emellett az volt, hogy a park növényzete megakadályozza, hogy a városi légszennyezés eljuthasson a tüdőkörház épületéig. A terv megvalósítása tökéletesen sikerült, a kórház parkja ma is mintaértékű a gyógyparkok létesítésén dolgozó kertészmérnökök számára. A több száz betegágygal és kitűnő szakorvosokkal ellátott tüdőkörház sorsa azonban 2008-ban véglegesen megpecsételődött, a nagyhírű intézmény bezárta kapuit. A kórház feladatait a Hetényi Géza Kórház vette át. A területet teljesen magára hagyták.

A parkot 2006-ban helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánította Szolnok város önkormányzata. A természetvédelmi oltalom kihirdetése azonban csak a messze földön híres gyógykert teljes elpusztításával járó lakópark-építkezésre vonatkozó tervekét hivatott megghiúsítani, természetvédelmi kezelés sohasem történt a területen. Az épület lassú pusztulásnak indult, a különleges park mostanra elvadult növényzetét sem ápolják. Az elgazosodott, ellenben háborítatlan növényzetben kiemelkedő fajszámban költenek az énekesmadarak és a harkályfélék, ez pedig természetvédelmi szempontból igazán értékes teszi ezt a magára hagyott, mások szemében csak szégyenfoltként

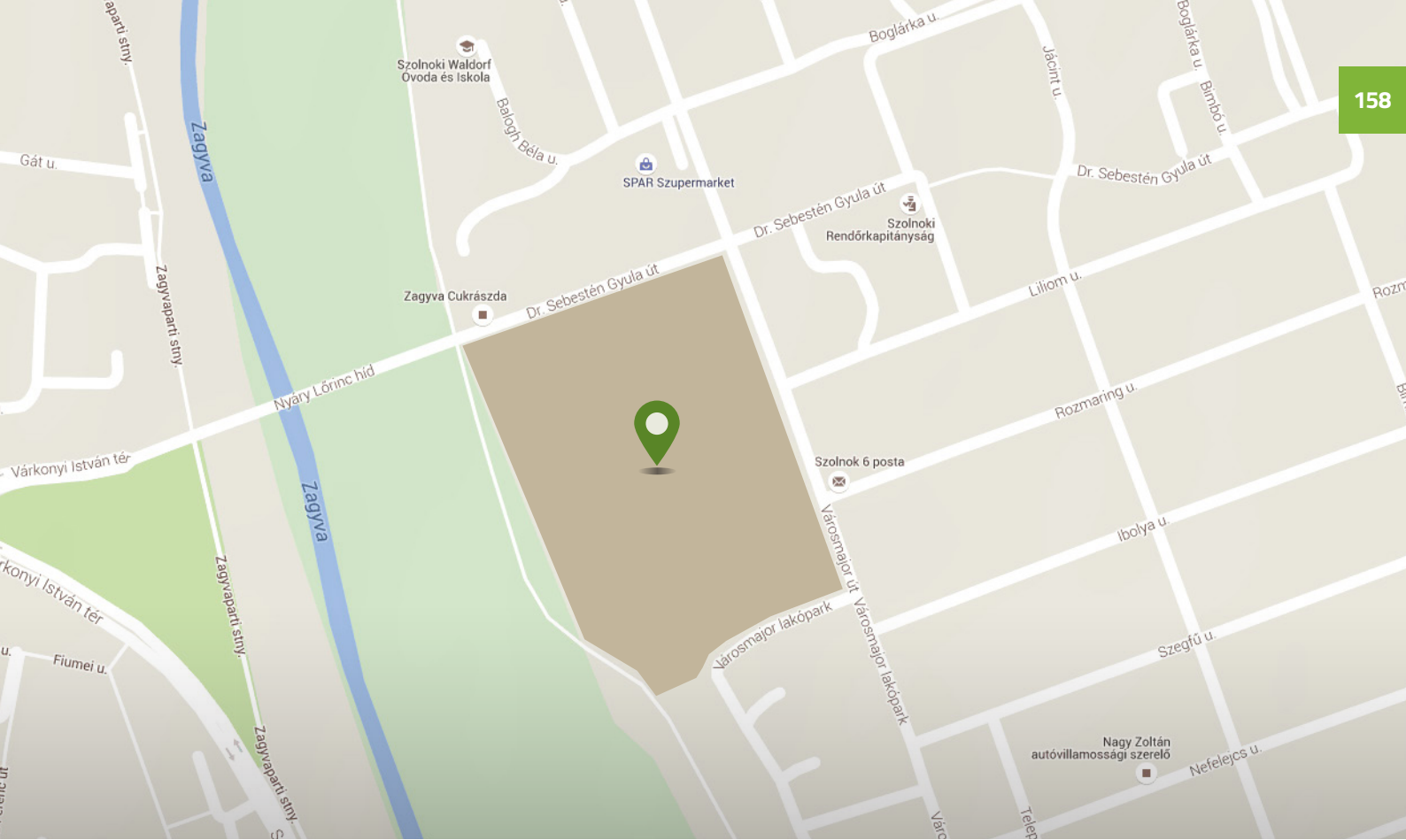

létező, igazi nagyvárosi környezetben megbúvó helyet. A lombkoronaszint költőfajai a meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*), az erdei pinty (*Fringilla coelebs*), a zöldike (*Carduelis chloris*), a tengelic (*Carduelis carduelis*), a csicsörke (*Serinus serinus*), a csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*) és a sárgarigó (*Oriolus oriolus*). Az odúlakó énekesmadarak közül költ a szén- és kék cinege (*Parus major*, *P. caeruleus*) és a seregély (*Sturnus vulgaris*). A balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) mellett a zöld küllő (*Picus viridis*) is fészkel az idősebb fákbán. Az őszapó (*Aegithalus caudatus*) is költőfajként van jelen a védett parkban. A cserjeszintben is számos madárfaj költ: fekete rigó (*Turdus merula*), énekes rigó (*Turdus philomelos*),

barátka (*Sylvia atricapilla*), fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), vörösbegy (*Erithacus rubecula*) és az ökörszem (*Troglodytes troglodytes*). Az őszi és tavaszi vonulás során megjelenik az örvös és a kormos légykapó (*Ficedula albicollis*, *F. hypoleuca*), illetve a fitiszfűzike (*Phylloscopus trochilus*). Rendszeres téli vendég a süvöltő (*Pyrrhula pyrrhula*), a fenyőpinty (*Fringilla montifringilla*) és a fenyőrigó (*Turdus pilaris*). A védett területet csak kerítéssel keresztül lehet megtekinteni, a teljes kórházkert el van zárva a látogatók elől.

TÜDŐKÓRHÁZ PARKJA [SZOLNOK]

Kastélypark

TISZAFÜRED

A tulajdonképpeni Kemény-kastély a Tiszafüreden is keresztülhaladó 33. sz. főútról az Ady Endre útra térve érhető el.

Maga a kastély 1923 és 1924 között épült fel Paulik Ágoston tervei alapján. A parkot feltehetőleg néhány évvel később alakították ki az épület körül. A felszabadulás utáni időkben komoly károsodás érte a park növényállományát, mivel a kastély ekkor tömeglakásként funkcionált. Jelenleg a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében áll.

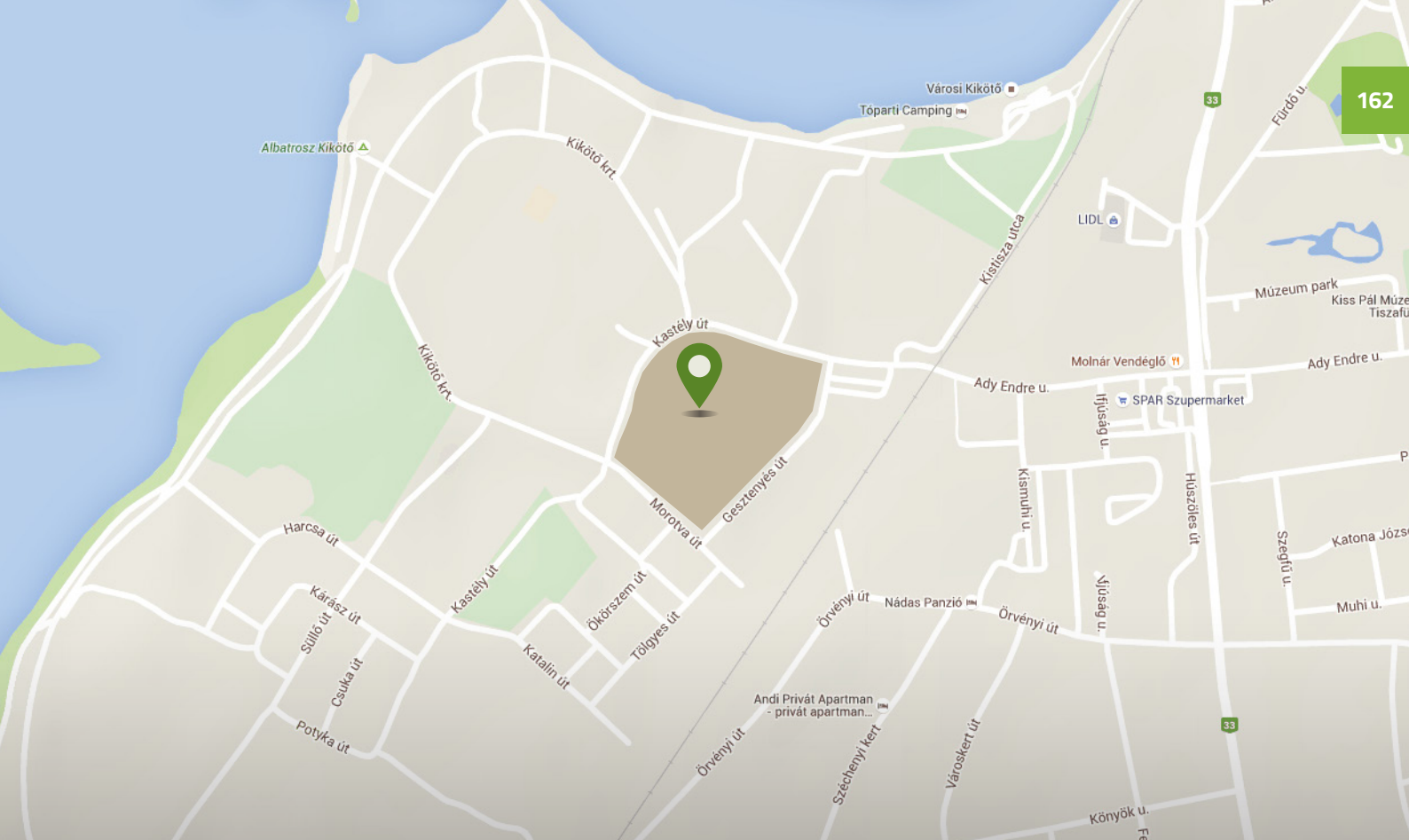
A park nagy része az egykor a területen álló keményfás tölgy-kóris-szil ligeterdő maradványa, öreg fái rendkívül értékesek. A kastélyhoz vezető utat szegélyező, ültetett jegenyék, juharfák, és örökzöldek esztétikai szempontból még látványosabbá teszik a kastély területét.

A kastélypark 1983 óta helyi jelentőségű védett természeti terület, összesen 2,6 hektáron.

KASTÉLYPARK [TISZAFÜRED]

Nagypallagi löszgyep

TISZASZENTIMRE

A Nagypallagi löszgyep közigazgatásilag Tiszaszentimre községhez tartozik. Legegyszerűbben a 34. sz. főútról lehet megközelíteni. Kunmadarastól Tiszaörs felé haladva a Tiszafüredi öntöző főcsatornát a 17-es kilométernél elhagyva, a gátórház után balra fordulva és a földúton továbbhaladva érhetjük el a helyi védett területet.

A Nagypallagi löszgyep tulajdonképpen egy szikesedő, egykori löszvonalat, melyet a tiszai Nagy-tó, az Oktalanlapos, egy nemesnyár-ültetvény, illetve a Vékony-ér határol. A legeltetés éveken át elmaradt a területen, ám az utóbbi időben egy magyar tarka szarvasmarha gulya járja a gyepet.

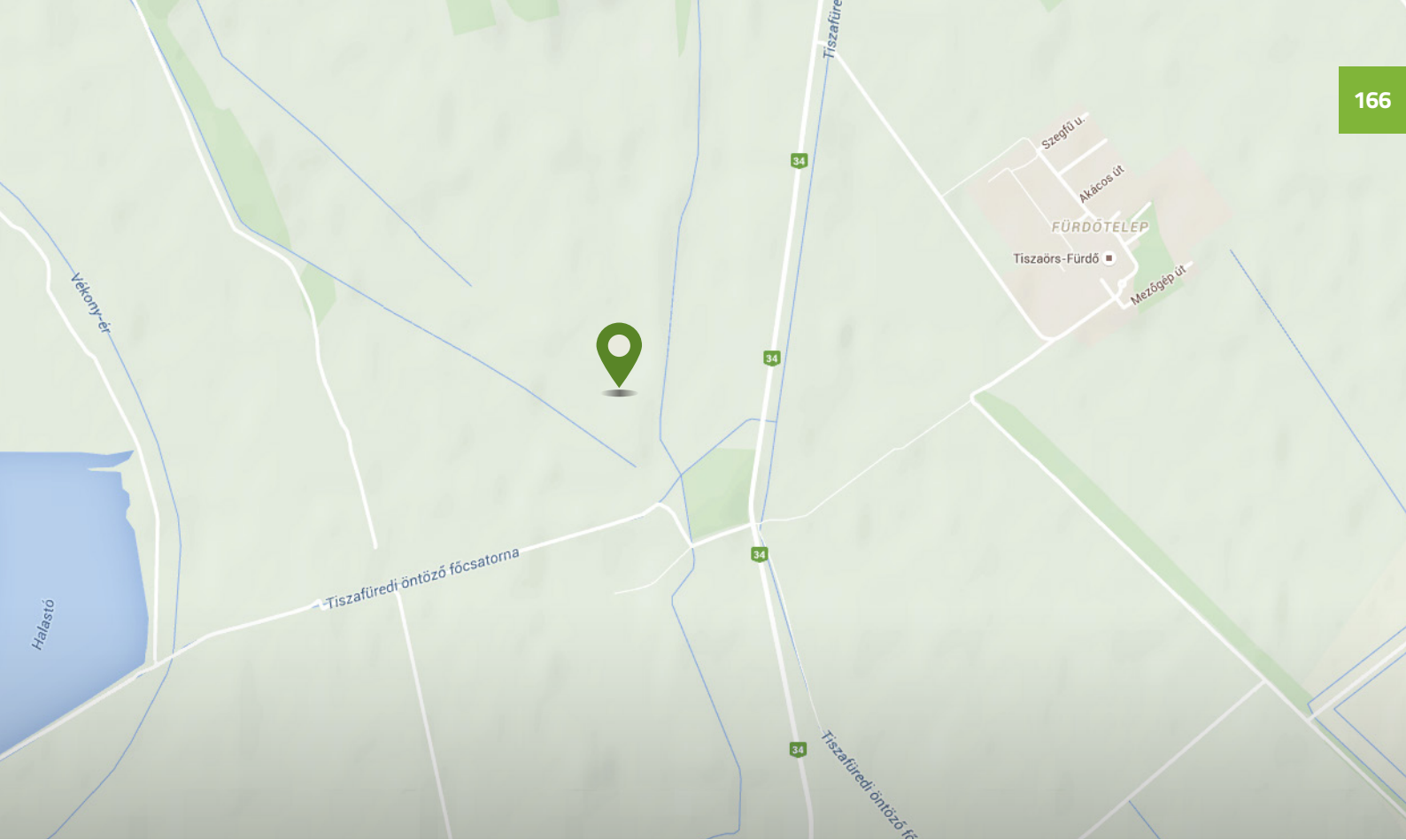

A szántók szorításában fennmaradt alig 17 hektáros élőhely 1987-ben helyi védelmet kapott Tiszaszentimre önkormányzatától. A mozaikosan tagolt löszgyepmaradvány növény- és állatvilága még ma is gazdag és értékes fajokat rejt. A löszkedvelő növényfajok közül megfigyelhető az osztrák- (*Salvia austriaca*), a ligeti- (*S. nemorosa*), és a mezei zsályá (*S. pratensis*), megtalálható a macskahere (*Phlomis tuberosa*) és a magas kakukkfű (*Thymus marschallianus*) is.

Értékes fajok az indás ínfű (*Ajuga reptans*) és az enyves mécsvirág (*Melandrium viscosum*) is. A gyepek gerinctelen állatai közül látványosak a lepkefélék, előfordul a fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) is. A földön fészkelő védett madárfajok mellett kiemelendő a közeli hodályokban rendszeresen költő gyöngybagoly (*Tyto alba*) és a ritkábban megjelenő réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) is.

NAGYPALLAGI LÖSSZGYEP [TISZASZENTIMRE]

Szenttamás Imre majori park

TÖRÖKSZENTMIKLÓS

A jelenleg magántulajdonban álló kastélyparkhoz a 46. számú úton juthatunk el. Törökszentmiklós határától Mezőtúr felé kb. 8 kilométert megtéve, a Nagykunsági-főcsatorna hídja után, a buszmegállónál nyíló, balra vezető betonúton továbbhaladva érhető el a védett terület.

A parkban álló kocsányos tölgy matuzsálemek arról árulkodnak, hogy a kastélykert kialakítása az 1730-as évekre datálható. Mivel a kastély építése csak az 1880-as években kezdődött, arra is lehet következtetni, hogy a park legidősebb fái a területet eredetileg borító növényzet utolsó hírmondói.

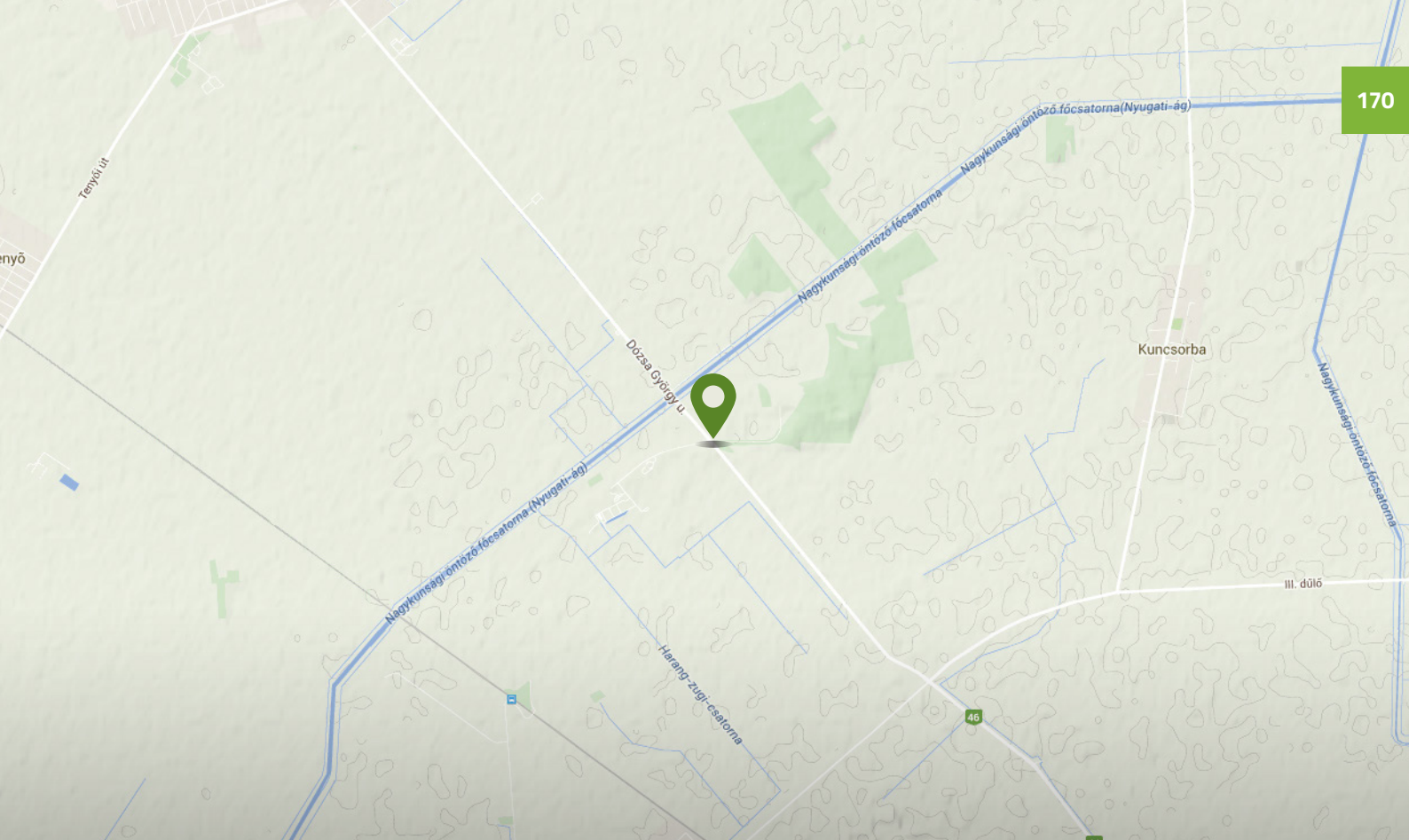

A természetesebb állapotú növényállomány a park keleti felén található. A parkhoz tartozó épített emlékek nagy része, köztük a filagória és a medence elpusztultak a II. világháború során. Nyomokban még felfedezhető a fürdő, a szökőkút, a rózsakert és néhány szobor is. A kastélyhoz tartozó 11 és fél hektáros parkot 1980-ban nyilvánította helyi jelentőségű védett természeti területté Törökszentmiklós jegyzője. Az idegenforgalmat 1963-tól kezdődően szolgálta, ekkor fel is újították. A kert túlnyomó részére a tájképi parképítészeti stílus jellemző, csupán a kastélyudvaron és az azzal szomszédos parkrészen figyelhető meg a mértani elrendezés.

A védett terület jelenleg csak engedéllyel látogatható, azonban a jövőben komoly szerepet kaphatna a környezeti nevelésben, illetve a természeti és kulturális értékek szélesebb körben történő bemutatásában. Ehhez természetesen a park folyamatos gondozása és növények fenntartását biztosító fejlesztések is szükségesek. A park megőrzése nélkül a kastély is sokat veszítene értékéből. A kastélypark védett természeti értékeit a néhány száz tövet kitevő nyúlánk sárma (*Ornithogalum brevistylum*) állománya, illetve a parkokra jellemző madárközösség jelentik, ilyen például a fenyvescinege (*Parus ater*), amely az alföldi városi parkok jellemző, de viszonylag ritka téli vendége.

SZENTTAMÁS IMRE MAJORI PARK [TÖRÖKSZENTMIKLÓS]

Városkerti Véderdő

TÚRKEVE

A túrkevei Városkerti Véderdő sajátos természetvédelmi szereppel lett feláldozva a környezeti nevelés oltárán, hiszen a Herman Ottó Természetvédő Kör és a Nimfea Természetvédelmi Egyesület itt kezdte el kialakítani 1995-ben a Fekete István Oktatóközpontot. Túrkevéen legegyszerűbben a Református Templom felől közelíthető meg, a tájékozódást táblák segítik.

Az erdő múltjára való visszaemlékezések sajnos nem látnak visszább két-három emberöltőnél, és írásos anyag e kis területről nem áll tulajdonunkban, illetve nem is tudunk ilyenről. Minden esetre valószínűleg nem sokkal az akác elterjedése után, úgy a 1800-as évek közepe táján történt a terület betelepítése kizárólag akáccal.

Ez az 1930-as évekre egy nagy öreg akácerdőt eredményezett, melyet feltehetően 1935-ben teljesen kivágtak, a tuskókat kiásták. 1936-ban történetelt a betelepítése a jelenleg is állományalkotó kocsányos tölgygel (*Quercus robur*). Ez már egy szép erdőt eredményezett az 1960-70-es évekre, amikor még átlátható volt. A gypszint fejletlen volt a sok legeltetéstől (a területet rendszeresen juhok legelték) még a cserjeszint is szerény volt.

Az 1980-as évek közepe táján már észrevehető volt a park elhanyagoltsága, melyet az erdőt megtámadó gombafertőzés is tetézett. Ennek és az aszályos éveknek köszönhetően számos fa pusztulásnak indult. A talaj romlását fokozta a helyi lakosság azon ténykedése, hogy számos hulladékot az erdőben rakott le. Így az olajos flakonok vagy épp a nehézfém tartalmú elemek és más szintetikus anyag hatására a fáknek nem volt lehetősége a megfelelő ásványi anyagok felvételére a talajból. A kipusztuló fák helyén a napfényért versenyző bokrosok jelentek meg, ami a későbbiekben gátolta az új fahajtások növekedését. Ettől alakult ki helyenként az az átjárhatatlan bokros, mely sokáig jellemezte az erdőt.

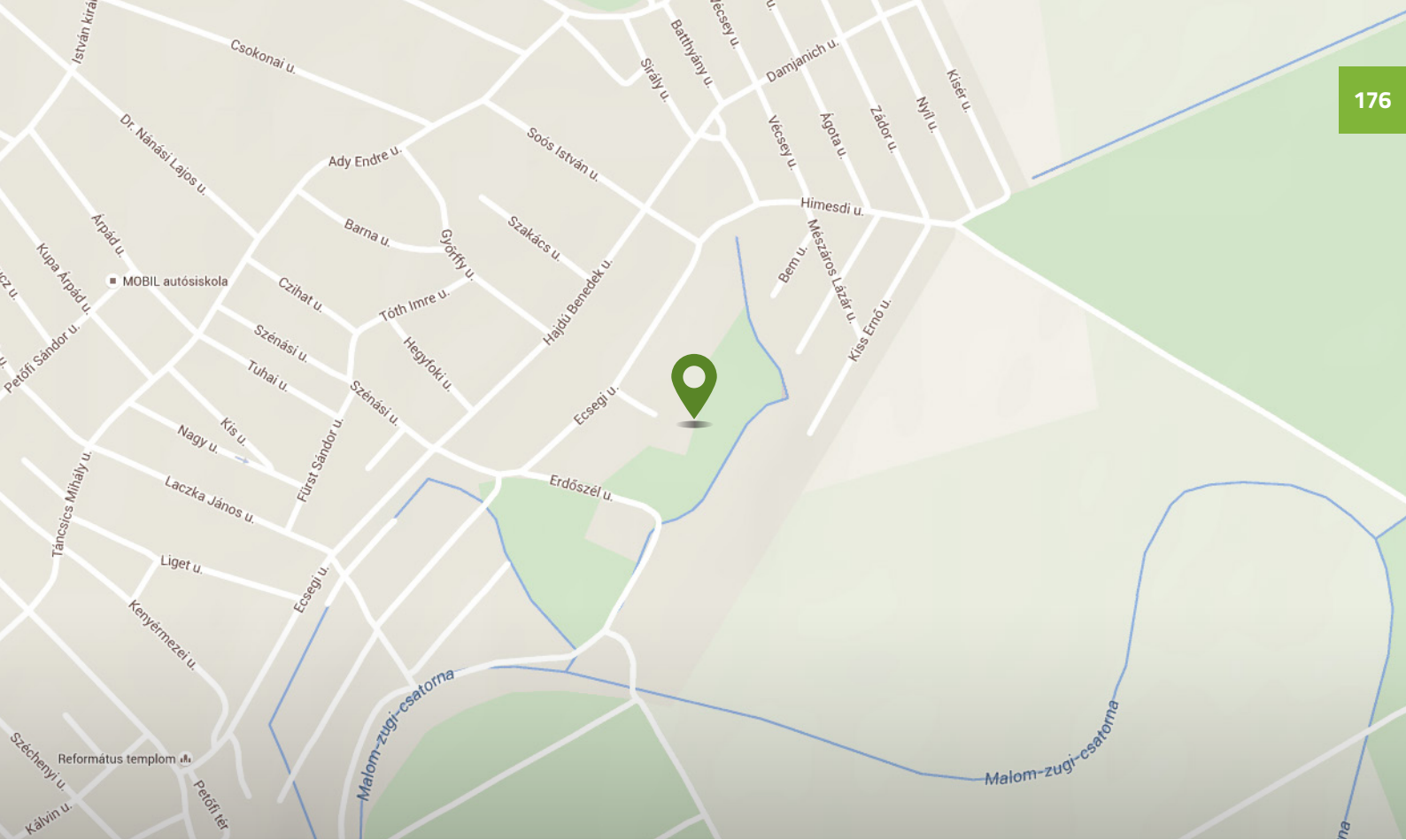

A helyenként dús cserjeszint, illetve a kidőlt és a lábon álló holtfa gazdag élővilágot tart fenn az erdőben, így a környezeti nevelés tökéletes helyszíne. Az erdei tanösvény, melyet Fekete István előtt tisztelegve „Tüskevár” névre kereszteltek, mintegy 400 méter hosszan mutatja be a Véderdő és közvetlen környezete természeti kincseit. Tanösvénytáblák, természetvédelmi eszközök sokasága teszi látványossá, informatívá a túrát, a gyermekek pedig szemléletformáló erdei játékokkal játszhatnak a kirándulás során. Hazánk geológiai értékei is helyet kaptak a tanösvényen, méghozzá egy igen találékony megoldással: jellemző kőzeteink képzik az erdőben keresztülhaladó ösvény egyes szakaszainak burkolatát.

A Véderdő biodiverzitása kiemelkedő a környék hasonló élőhelyeihez képest. Az avifauna sokszínűségét a madarak számára fenntartott mesterséges odútelepnek, a sűrű bokrosoknak és a lábbon hagyott holtfának köszönheti az erdő. A nagy mennyiségben helyben maradó holtfa pedig számos szaproxilofág rovarnak és gombafajnak nyújt élőhelyet. A Véderdőben mintegy 49 madárfaj fordul elő rendszeresen, ám a közeli vizes élőhelyeknek és a lakott környezetnek köszönhetően több, nem erdei faj megfigyelése is dokumentált, a tavaszi és őszi vonulás során pedig a ritkábban előforduló fajok is megjelenhetnek. A gerinctelenek közül a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) kiemelendő. Nyári rajzása során évről-évre nagy mennyiségben figyelhető meg a Véderdőben.

Pásztó-pusztai gyepek

TÚRKEVE

A Pásztó-puszták a Nagykunság és a Dévaványai-Ecseg-i puszták pannon szikeseit összekötő ökológiai lépegetőként fontos, amely állattartó hagyományai miatt, mint Túrkeve csordaleelője, értékes természetvédelmi állapotban maradt fenn. A sorozatos beszántások, majd a rendszerváltás után eltűnő jószágállomány és az osztatlan közös tulajdon együttesen megpecsételte a sorsát. A Nimfea Természetvédelmi Egyesület a problémát felismerve megtette a megfelelő lépéseket az értékes élőhely pusztulása megállításáért: 2000-ben helyi jelentőségű oltalmat kapott. Később, 2004-ben a terület bekerült a Natura 2000 ökológiai hálózatba. Ennek köszönhetően megnyílt a lehetőség olyan természetvédelmi beavatkozások megvalósítását lehetővé tevő Európai Unió forrásokra: mint a LIFE program, mely 2011-es kezdete óta célozza, hogy őshonos háziállatok segítségével visszaálljon a legelő egykori állapota, s ezzel újra élőhelyet teremtsen megannyi ritka, értékes pusztai élőlénynek (www.pasztolife.hu).

A legelő legnagyobb természeti kincse, a hazai füves élőhelyek legnagyobb testű madara, a túzok (*Otis tarda*). Egykoron fészkel a Pásztói-gyepen, majd teljesen eltűnt. Az élőhely-rehabilitációs programnak köszönhetően telente újból megjelenik. A gyepek egyes részein tavasszal megjelenő belvizek vonuló vízimadarak (bíbicek, godák, pólingok és cankófajok) tömegeit vonzzák. A nagyfeszültségű légvezetékek egyik tartóoszlopán évek óta fészkel a kerecsensólyom (*Falco cherrug*) a számára kihelyezett költőládában. A legelőt szegélyező akácokon létesített odútelepen költenek kék- és vörös vércsék (*Falco vespertinus*, *F. tinnunculus*) és erdei fülesbaglyok (*Asio otus*). A megritkult szalakóta (*Coracias garrulus*) is rendszeresen költ, és a kis őrgébics (*Lanius minor*) fészkei is megtalálhatóak.

A gerinctelen fajok közül a Natura 2000 jelölőfajként is számon tartott nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és számos futóbogár faj képviseli a legnagyobb természeti értéket. De előfordult a már kuriózumnak számító fogasfarkú szöcske (*Polysarcus denticauda*) és a farkaspókok petecsomóiba petéző fogólábú fátyolka (*Mantispa styriaca*) is. Szintén közösségi jelentőségű a csak alkalmyszerűen megjelenő növény, a kispéskűaszat (*Cirsium brachycephalum*). A védett növényfajok közül jelen van a kacstalan lednek (*Lathyrus nissolia*), a Bieberstein-gyűjtőványfű (*Linaria biebersteinii*), a sáfrányos imola (*Centaurea solstitialis*) és az Alföldön ritkának számító magyar nyúlkapor (*Trinia ramosissima*). A mezsgyékben tömeges mennyiségben fordul elő a réti őszirózsa (*Aster sedifolius*) és a nyúlánk sárma (*Ornithogalum brevistylum*).

PÁSZTÓ-PUSZTAI GYEP [TÚRKEVE]

Kastélypark

ÚJSZÁSZ

Újszász a Hatvant Jászberényen át Szolnokkal összekötő 32. számú főúton érhető el. Abony felől a 3122. számú közúton lehet megközelíteni. A kastély az Akácfa u. 90. szám alatt található.

Újszászra betérve, a vasúti átjáró után található az egykori Orczy kastély, ami 1890 körül épült, historizáló stílusban. Építője Orczy Andor báró, aki a kastélyt „ritka szépségű kerttel” vette körül. Az akkori Jász-Nagykun-Szolnok vármegye legnagyobb kastélyává vált, parkja magába foglalta az eredetileg a területen álló liget jellegű sziki tölgyest is.

A kastélypark területén egy 8-10 méter magas domb emelkedik. Sajnos máig sem derült ki, hogy egy, az alföldi táj jellegzetes tájképi, kultúrtörténeti és természetvédelmi értékei közé tartozó kunhalomról, melyet Szarvas-halom néven említenek vagy mindössze egy természetes úton létrejött buckáról van-e szó. A Szarvas-halom eredeti helyét máig sem sikerült meghatározni, létezéséről csupán a korabeli beszámolókból olvashatunk.

A történeli leírások arról árulkodnak, hogy a halom temetkezési helyül szolgált, azonban az Orczy-kastély építése idején folytatott ásatások adataiból nem derül ki, hogy az ott álló halomnak valóban volt-e ilyen funkciója. A kastély déli határát alkotó Szarvas-ér mára kiszáradt. Az Orczy-család elszegényedése után a kastély egyházi tulajdonba került, majd a II. világháborút követően rendőriskolaként, tüdőszanatóriumként, pszichiátriai intézetként is szolgált.

Az Orczy-család tagja volt báró Orczy László is, aki a híres budapesti Orczy-kert létesítője. A család Újszászon épült kastélya innen kapta a park különleges növényzetét alkotó fák és cserjék egy részét. A növény telepítését is az Orczy-kert mintájára végezték. Az arborétumi gyűjtemény kialakításakor azonban meghagytak az eredetileg ott található növények közül néhány idősebb cser- és kocsányos tölgyet, illetve mezei juhart is. A park tervszerű kiépítése a XX. század elején történt.

Az épület főhomlokzatát hét, szabályos kialakítású virágágyás ékesíti. A szintén itt található, tiszafákkal körülvett díszkút ma már nem működik. A park ezen részét eredetileg barokk stílusban, a franciakertek mintájára alakították ki. A hátsó homlokzat előterébe ezüstfenyőket, tujákat, virginiai borókat ültettek. A kastély épületétől távolodva egyre jellemzőbbé válik az eredeti tájkép, de helyenként páfrányfenyővel, törökmogyoróval színesítették a növényzetet. A parkot több sétány hálózza be, melyek az egykori kerti tónál találkoznak. A parkban álló idős fák közül többet elpusztított egy 1993-as tavaszi vihar.

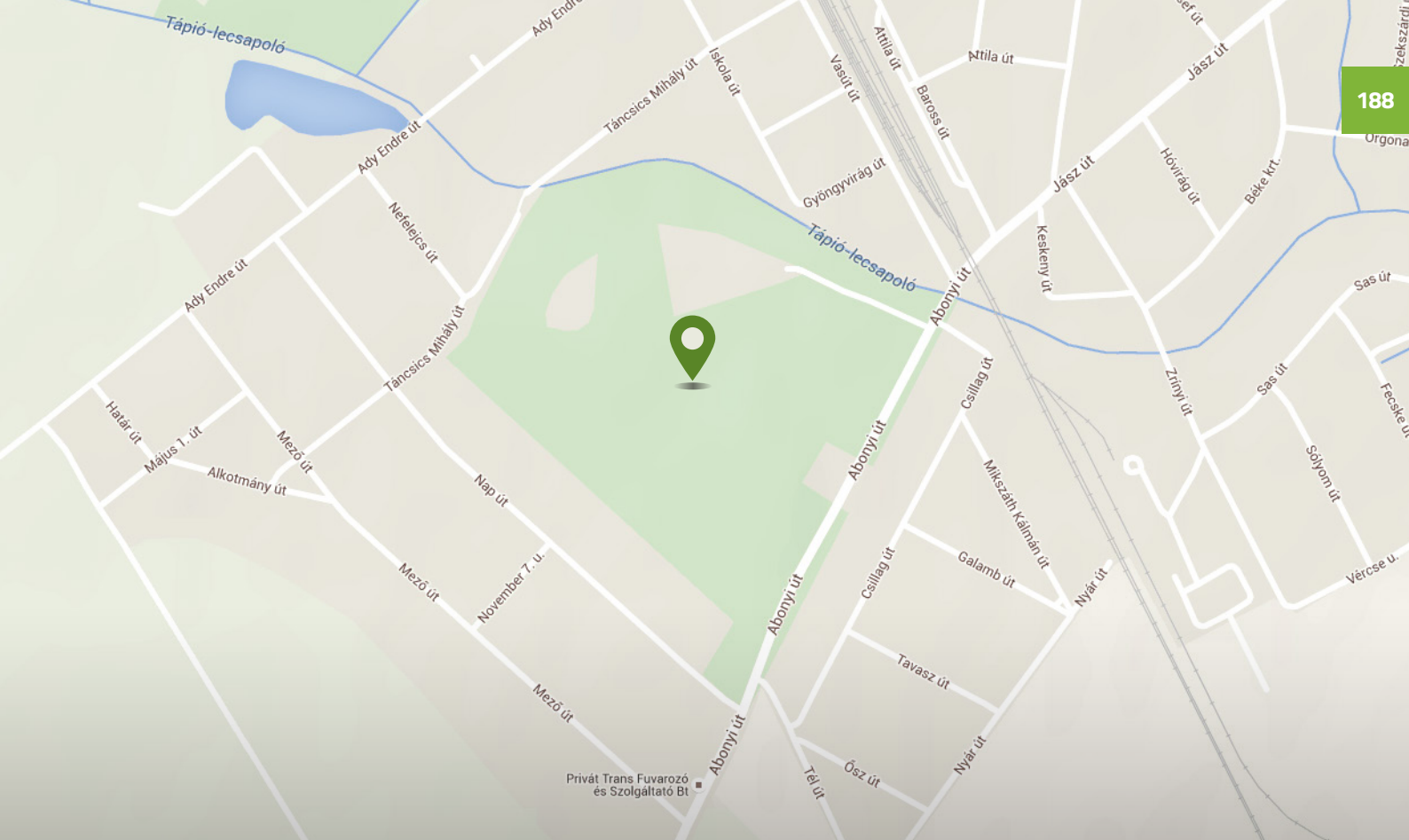
A kastélykert teljes pompájában több mint 160 növényfajjal gyönyörködtette az Orczy-családot, ám a második világháborút követően területe sajnálatos módon jelentősen lecsökkent (mára 24 hektárra zsugorodott), s ezzel különleges növényei közül is sok elpusztult. A helyi természetvédelmi oltalmat 1980-ban kapta meg a kastélypark. Sajnos a cserjeszint hiányzik, madárvilága azonban még ennek ellére is gazdag. A tipikus, városi környezethez kötődő madarak mellett erdei fajok is fészkelnek a területen. A színes madárállomány mellett a park területén még fennmaradt, idős tölgyek is indokolják, hogy a kastélypark hanyatlása megálljon és újra rendezett, gondozott kert öregbíthesse Újszász hírnevét.

A kastélyt övező távolabbi beerdősült, elhanyagolt élőhelyek esetében azonban pont a folyamatos emberi jelenlét hiánya, a háborítatlanság az a tényező, amely lehetővé tette, hogy olyan növényritkaságok jelenjenek meg az erdőkben, amelyek az ember természet-átalakító tevékenysége, zavarása miatt kivesznének az élőhelyről. Az újszászi kastélypark erdejének ilyen különleges növényei az erdei orchideák, melyek szépségükkel, ritkaságukkal rászolgálnak az erdő háborítatlan állapotának fenntartására. A kastély és a park területén jelenleg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Otthona és Rehabilitációs Intézménye működik, a betegek nyugalma, gyógyulása érdekében a park az Intézménnyel történő előzetes egyeztetés esetén látogatható.

HELYI JELENTŐSÉGŰ
VÉDETT
TERMÉSZETI
EMLÉKEK

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉKEK

- Besenyszögi kocsányos tölgyek
- Cserkeszőlői Aranyosi tölgyfák
- A Fegyvernek és Kenderes közötti Tintagyep
- Fegyverneki fehér eperfák
- Fegyverneki fekete nyárfák
- Fegyverneki fekete fenyő
- Fegyverneki Tiszafa
- Jászberényi arizoniai ciprus (*Cupressus arizonica*) a Kórház utcában
- Jászberényi enyves éger (*Alnus glutinosa*)
- Jászberényi fekete fenyő a Báthori utcában
- Jászberényi feketenyár (*Populus nigra*)
- Jászberényi gömbkőris (*Fraxinus excelsior Globosa*) a Gyöngyösi úton
- Jászberényi idős tölgyfa a Szúnyogos u. 4. szám alatt
- Jászberényi japánakácok a Báthori utcában
- Jászberényi jegenyenyarak a Vaspálya utcában
- Jászberényi kislevelű hárs a Déryné utcában
- Jászberényi kocsányos tölgy (*Quercus robur L.*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior L.*) a Rákóczi út 13. szám alatt
- Jászberényi körtefa (*Pyrus communis*) a Neszűr 1. dűlőn
- Jászberényi magas kőrisek a Bajcsy-Zsilinszky utcában
- Jászberényi mocsári ciprusok (*Taxodium distichum*, 4 egyed) a Vásártér utcában
- Jászberényi nagylevelű hársak a Kertész utcában
- Jászberényi oregoni álciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) a Seregély utcában
- Jászberényi óriástobozú fenyő (*Pinus sabiniana*) a Kórház utca 28. szám alatt
- Jászberényi perzsa varázsfa (*Parrotia persica*) a Rákóczi út 55. szám alatt

- Jászberényi szelídgesztenye a László Károly utcában
- Jászberényi szomorú japánakác (*Sophora japonica* 'Pendula') a Bercsényi utcában
- Jászberényi szomorú japánakác (*Sophora japonica* 'Pendula') és szomorú kőris (*Fraxinus excelsior* 'Pendula') a Sírkert utca 45. alatt
- Jászberényi tengeri mamutfenyő (*Sequoia sempervirens*)
- Jászberényi vadgesztenye facsoport
- Jászboldogházi közpark a Rákóczi út 24. sz. alatt
- Jászboldogházi gyárterület a Rákóczi út 24. sz. alatt
- Karcagi gesztenye fasor a Szentannai utcában
- Karcagi mezei szilfa az Északi temetőben
- Karcagi törpemandulás cserje a Déli temetőben
- Kenderesi törökmogyorófa
- Kengyeli törökmogyorófák
- Kunszentmártoni piramis tölgyek a Nádor utcai temetőben
- Szolnoki molnárfecske-telep
- Tiszaburai kocsányos tölgy: *a fa esetében sajnos megszűnt a helyi védelem indoka, hiszen egy hibásan kivitelezett közmű-munkálat során megsérült a gyökérzete, ennek eredményeképp pedig néhány év múlva kiszáradt. A fa életveszélyessé vált, ezért kivágásra került.*
- Tiszafüredi kocsányos tölgy
- Tiszaigari kocsányos tölgyek és vadkörtefák
- Tiszaigari Mátyás király fa
- Tiszaroffi fehér virágú vadgesztenyefák a sétálóutcában
- Tiszaroffi oszlopos tölgy a Jancsó kúria előtt
- Tiszaroffi oszlopos tölgyek a Borbély Kastély udvarában
- Tiszaroffi piros virágú vadgesztenyefák a Református Templom kertjében
- Tiszaroffi Sebes-tői tölgy
- Túrkevei gesztenyefasor a József Attila utcában

Kocsányos tölgyek

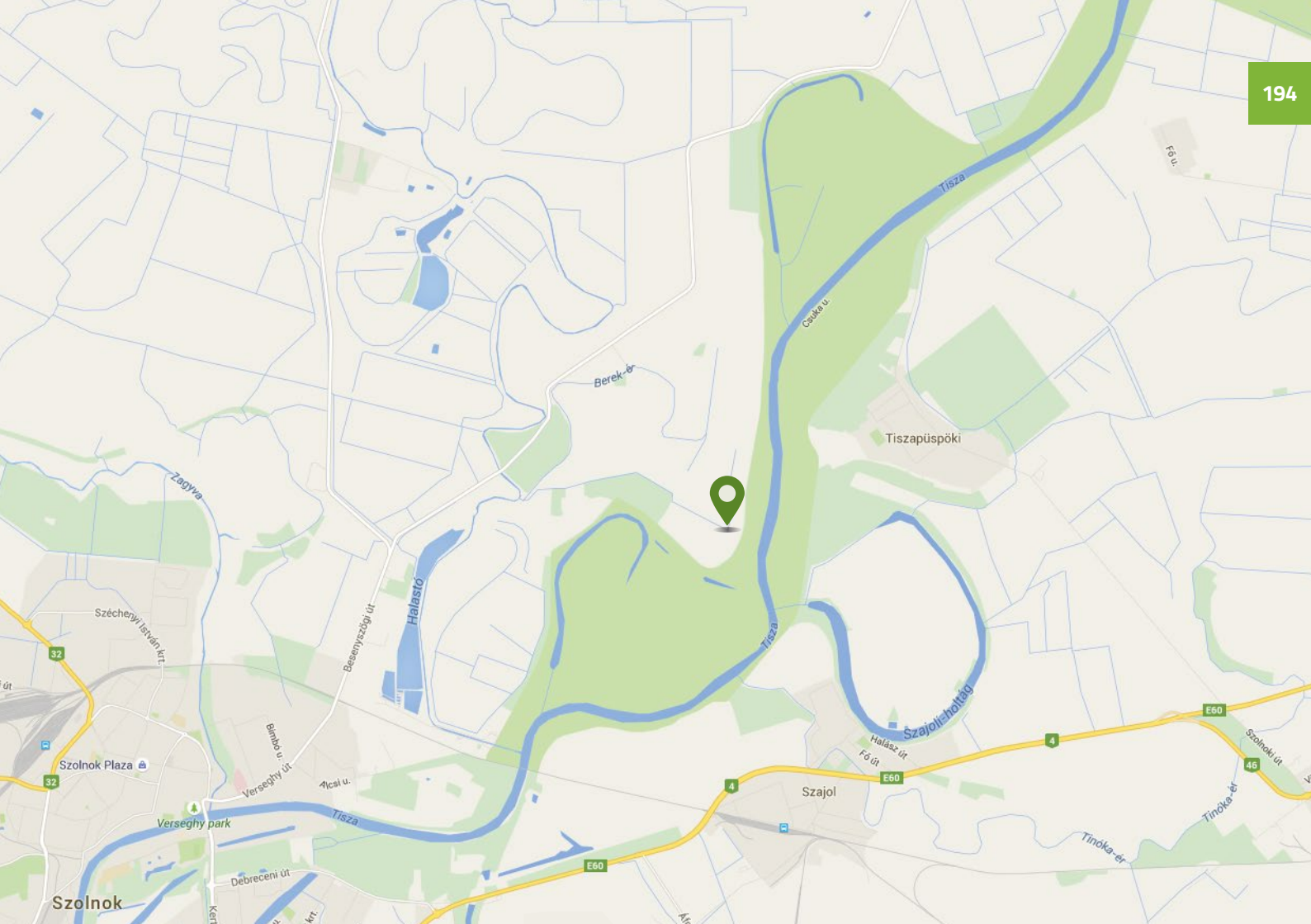
BESENYSZÖG

A 14 db kocsányos tölgyet (*Quercus robur*) Erzsébet királyné, Sissi halálának emlékére ültették. Ennek értelmében korukat kb. 120 évesre becsülik. Az egykori gátórház udvarán álló emlékfákat az akkori tulajdonos az ezredforduló idején ki akarta vágni, ennek megakadályozása érdekében nyilvánította az idős tölgyeket Besenyszög önkormányzata helyi jelentőségű védett természeti értékké.

Fotó: Tallósi B

Fegyverneki fehér eperfák

FEGYVERNEK

Az 1930-as években Fegyvernek is beírta magát a hazai növénynevelés történetébe. Orczy Antal a törzsalaktól több tulajdonságában is különböző, törpe növekedésű dísznövényt alkotott, amely a nevelés helyének emléket állítva a *Morus alba* 'Fegyvernekiana' tudományos elnevezést kapta.

A fegyverneki fehér eperfa azonnal felismerhető leveleiről, hiszen levelei a törzsalakkal ellentétben nem viselnek mélyen öblösödő karéjokat. Másik érdekessége, hogy a fegyverneki fajta nem hoz termést.

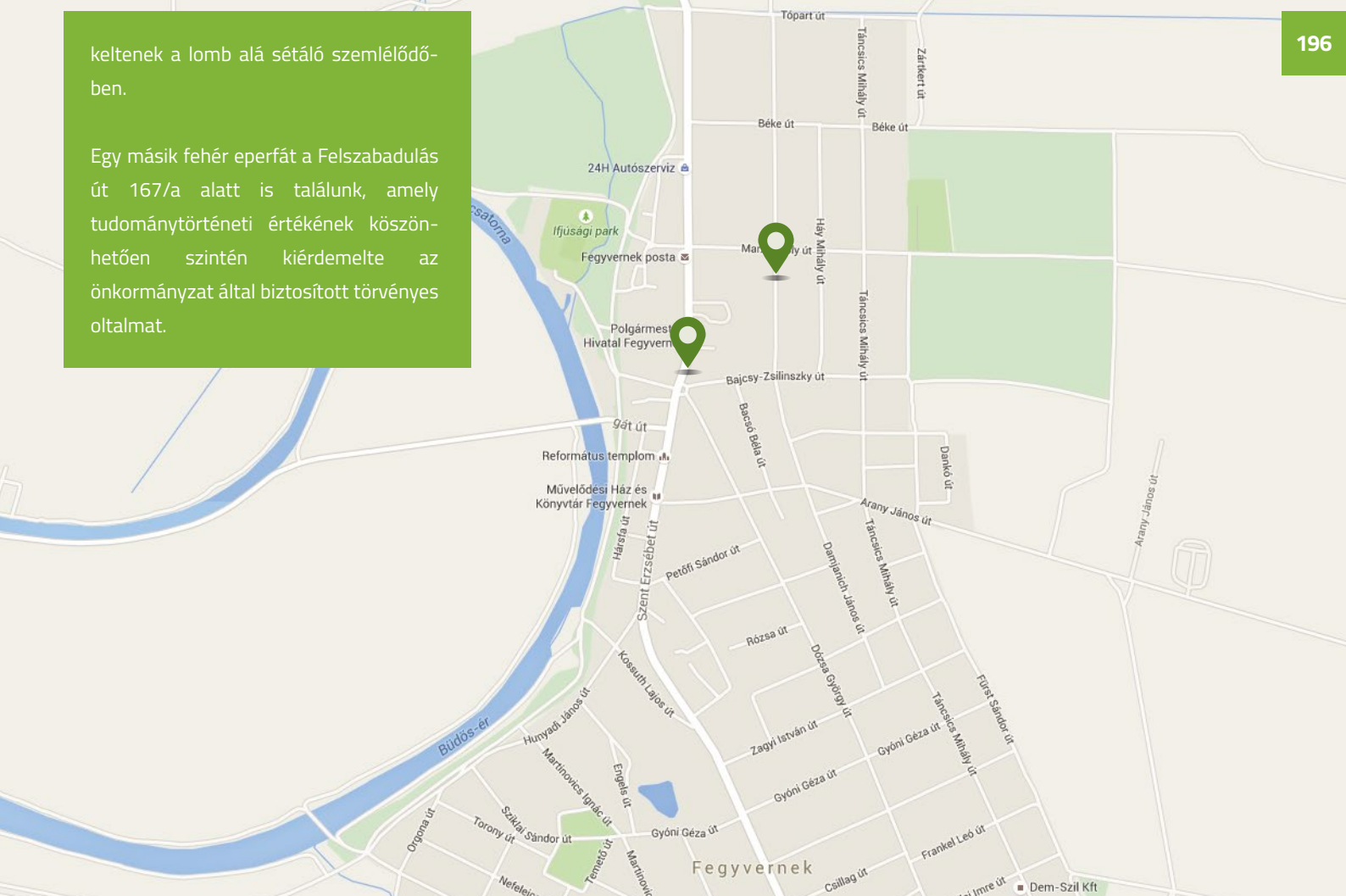
A Damjanich út 96. szám alatt található ház udvarán álló eperfa alacsony, de terebélyes lombkoronát visel, sűrű, girbe-gurba ágai vadregényes hangulatot

keltének a lomb alá sétáló szemlélődőben.

Egy másik fehér eperfát a Felszabadulás út 167/a alatt is találunk, amely tudománytörténeti értékének köszönhetően szintén kiérdemelte az önkormányzat által biztosított törvényes oltalmat.

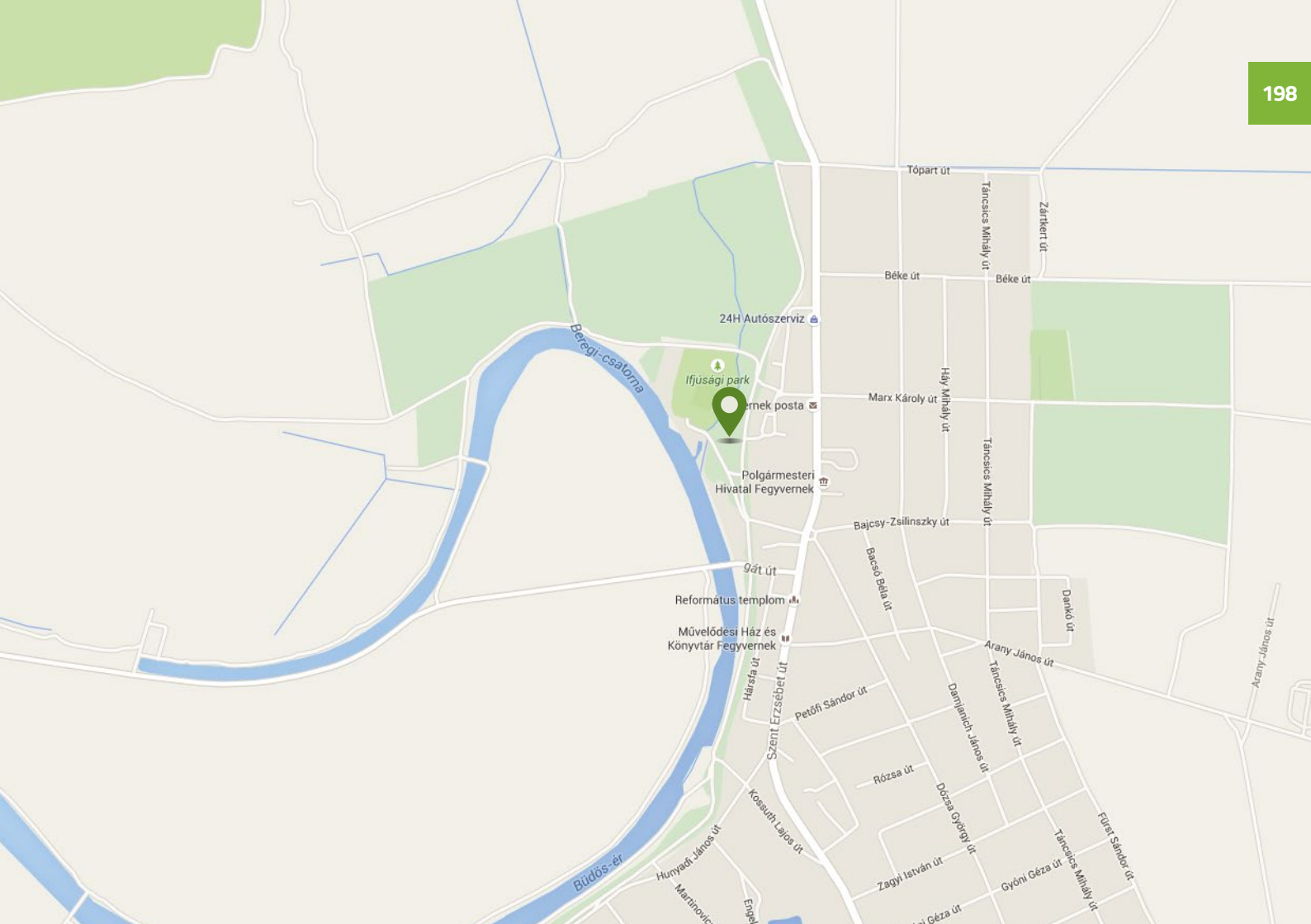
Fegyverneki fekete nyárfák

FEGYVERNEK

A József Attila utcát keresztező gát túloldalán létrehozott Ifjúsági park sportolási és rekreációs funkciókat tölt be. A szabadidős terület kialakításakor a természeti értékek megőrzését is szem előtt tartották, így maradhattak meg azok az öreg fekete nyárfák (*Populus nigra*), amelyek mára 25-30 méteres magassággal büszkélkedhetnek. A helyi jelentőségű védett természeti emlék státuszt mind az 5 fekete nyár megkapta, látványos, szemet gyönyörködtető megjelenésükkel kulcserepet kapnak az Ifjúsági park esztétikai, természeti értékeinek növelésében. A fák kora körülbelül 60-70 évre becsülhető. Valószínűleg a területet egykoron borító puhafás fűz-nyár ligeterdők legutolsó hírmondói.

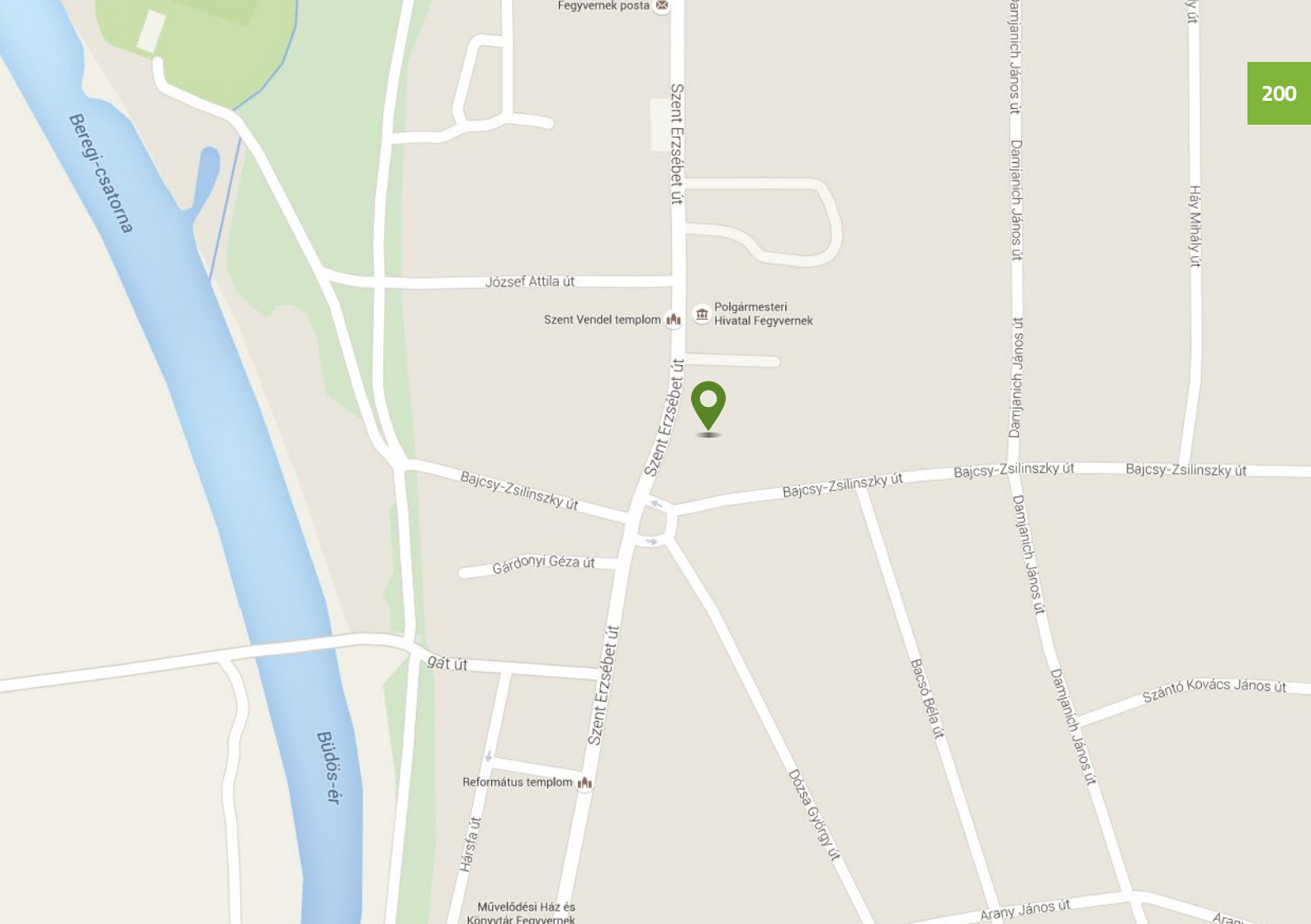

Fegyverneki fekete fenyő

FEGYVERNEK

A terebélyes fa a Fegyvernek központjában elterülő, az 1956-os forradalomnak és szabadságharcnak emléket állító parkban áll. A 14 méter magas fekete fenyő (*Pinus nigra*) kiemelkedő kort ért el, legalább 120 éves.

Fegyvernek posta

Beregi-csatorna

Büdös-ér

Szent Erzsébet út

József Attila út

Szent Vendel templom

Polgármesteri Hivatal Fegyvernek

Szent Erzsébet út

Bajcsy-Zsilinszky út

Bajcsy-Zsilinszky út

Bajcsy-Zsilinszky út

Bajcsy-Zsilinszky út

Gárdonyi Géza út

Gát út

Szent Erzsébet út

Református templom

Hársfa út

Művelődési Ház és Könyvtár Fegyvernek

Bacsó-Béla út

Dózsa György út

Arany János út

Szántó Kovács János út

Darmianich János út

Darmianich János út

Darmianich János út

Darmianich János út

Háy Mihály út

Arany János út

Fegyverneki Tiszafa

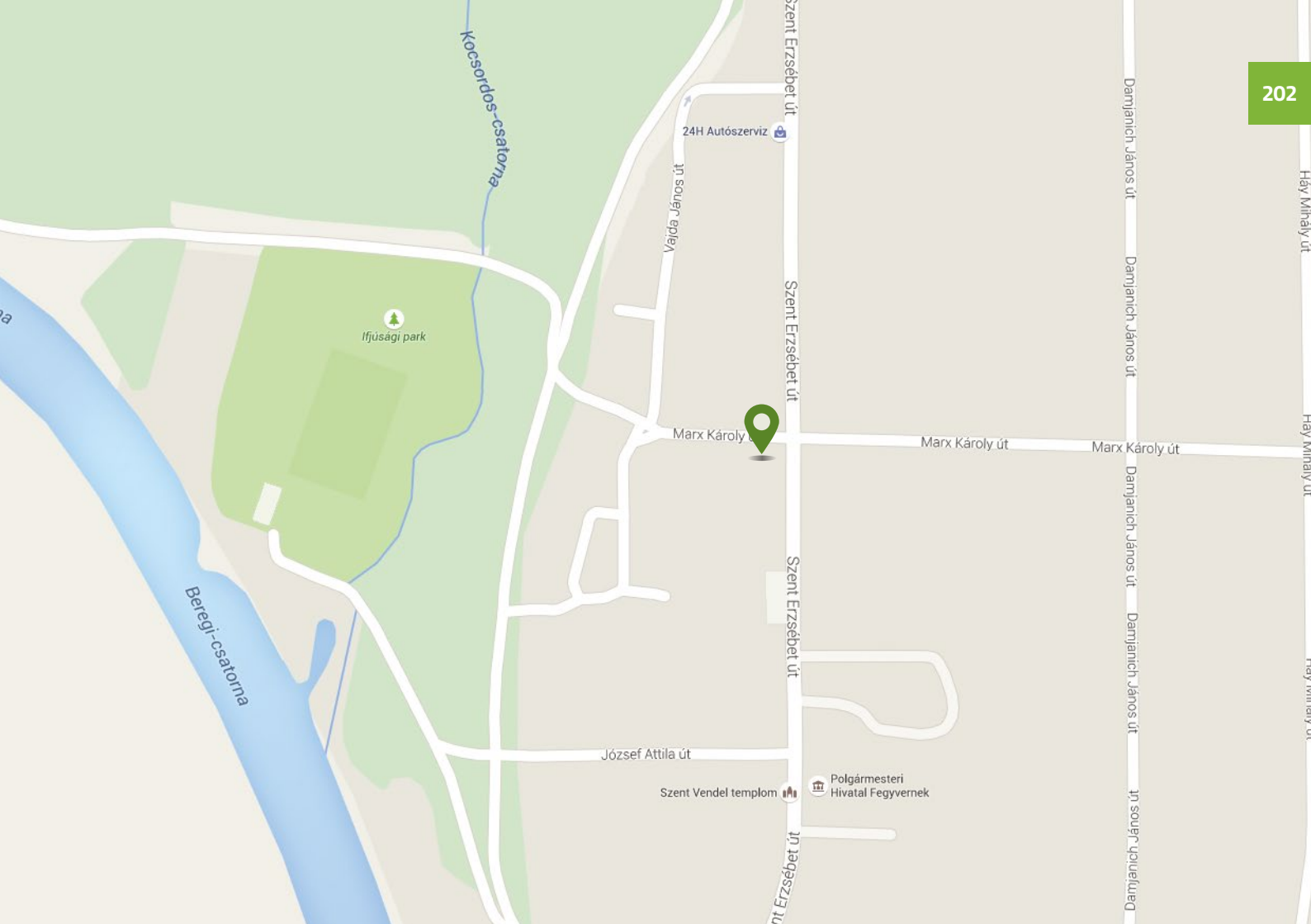
FEGYVERNEK

A tiszafa (*Taxus baccata*) őshonos örökzöld növényünk. Városi parkokba, díszkertekben előszeretettel ültetik, országszerte számos helyen találkozhatunk évszázados példányokkal.

A Fegyverneken álló védett tiszafát rögtön a Posta épülete mellett találjuk. Magassága eléri a 9 métert, kora 80-90 évre tehető.

Marx Károly út

Marx Károly út

Marx Károly út

Szent Erzsébet út

Szent Erzsébet út

Szent Erzsébet út

József Attila út

Szent Vendel templom

Polgármesteri Hivatal Fegyverek

Váida János út

24H Autószerelv

Kocsordos-csatorna

Beregi-csatorna

Ifjúsági park

Damjanich János út

Damjanich János út

Damjanich János út

Damjanich János út

Damjanich János út

Háy Mihály út

Háy Mihály út

Háy Mihály út

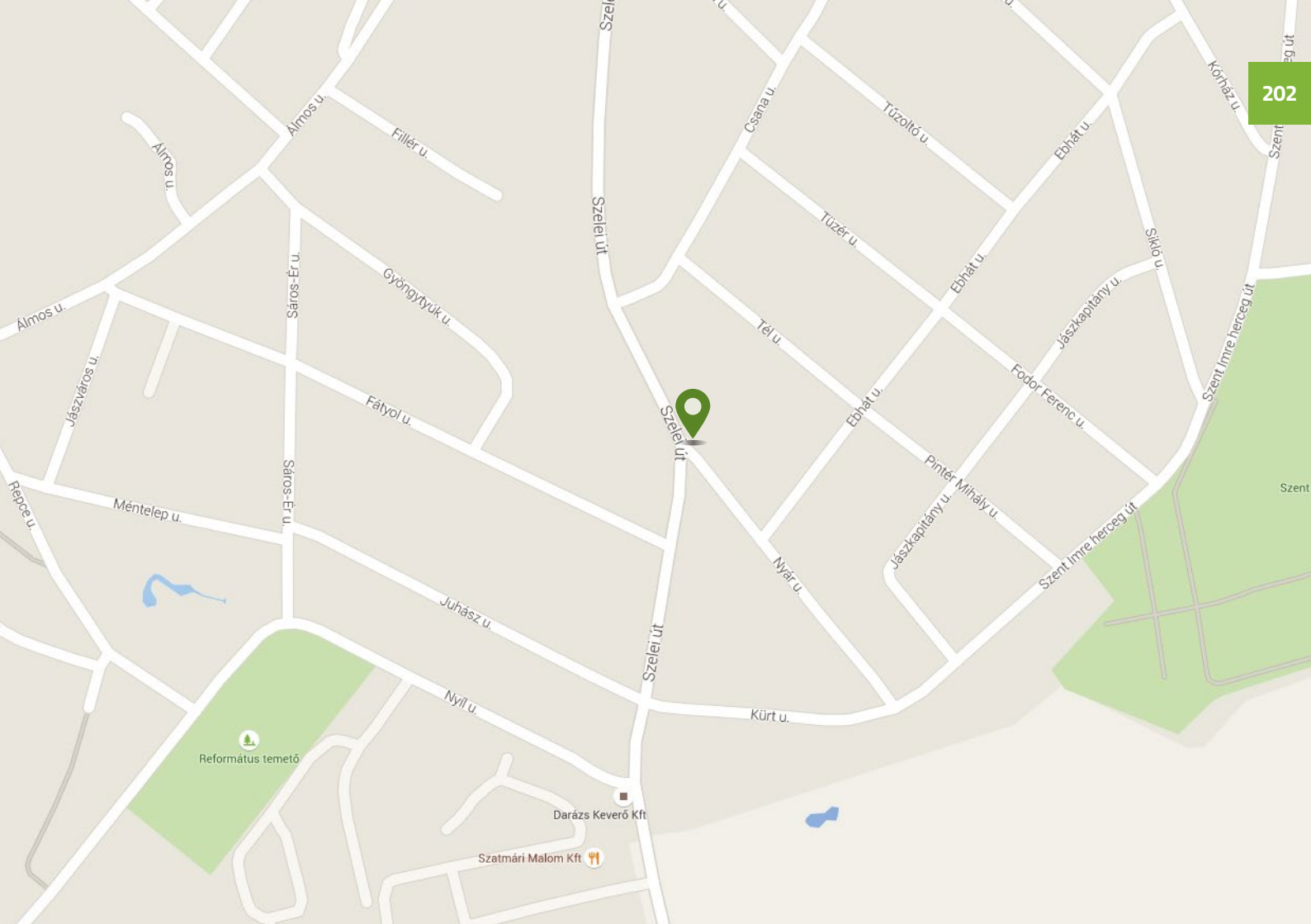
Jászberényi vadgesztenye facsoport

JÁSZBERÉNY

A védett vadgesztenyék (*Aesculus hippocastanum*) hatalmas lombozata a Szelei út és a Nyár utca találkozásánál álló kőkeresztet ékesíti.

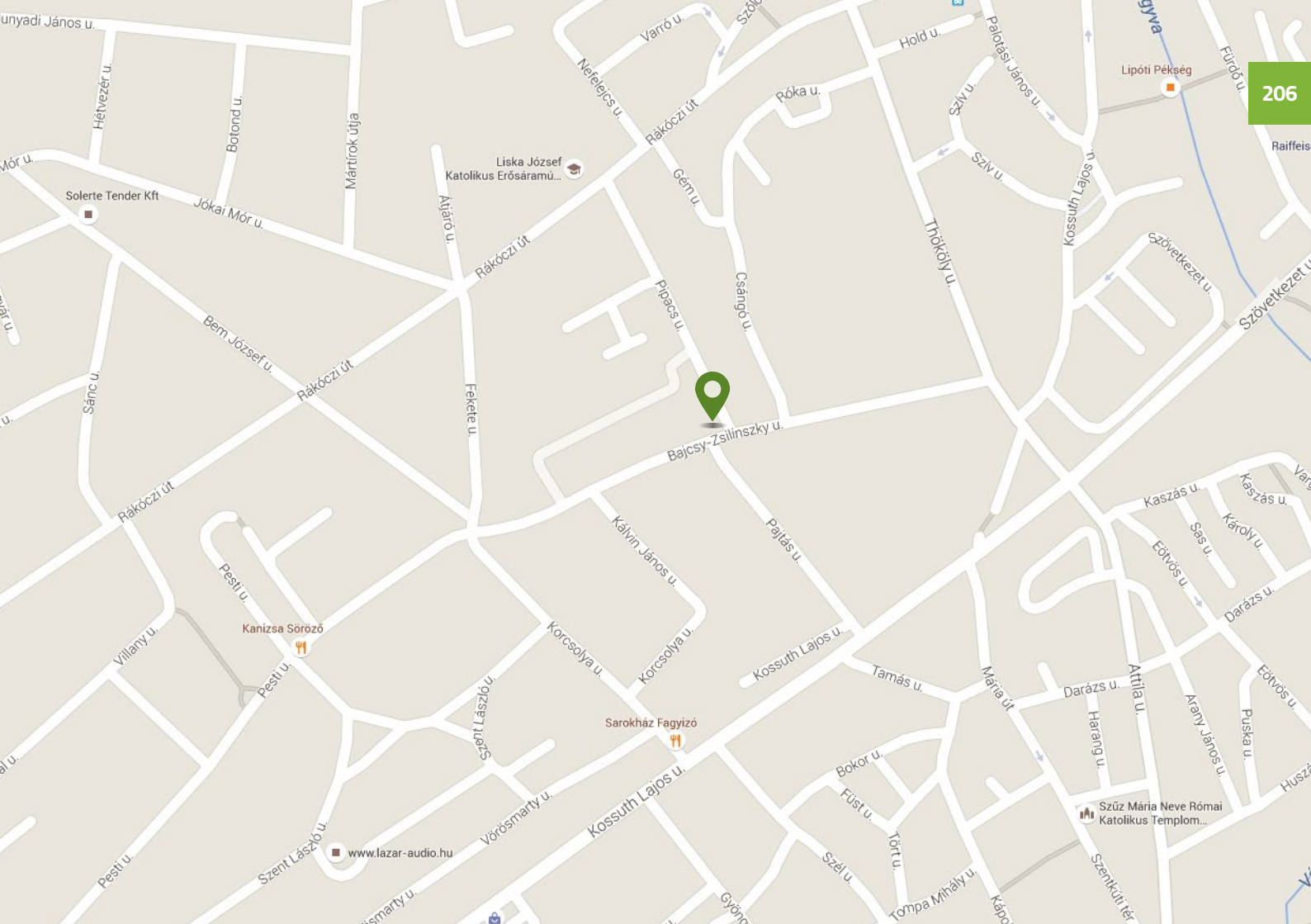
Jászberényi magas kőrisek a Bajcsy-Zsilinszky utcában

JÁSZBERÉNY

A magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) kettő szomszédos, védett példánya a Bajcsy-Zsilinszky és a Pipacs utca kereszteződésénél áll.

unyadi János u.

Hétfvezér u.

Botond u.

Mártírok útja

Nefelejcs u.

Varró u.

Szölö

Hold u.

Pálfi János u.

Lipóti Pékség

Fürdő u.

Raiffeis

Mór u.

Solerte Tender Kft

Jókai Mór u.

Alfáró u.

Rákóczi út

Gém u.

Róka u.

Thököly u.

Kossuth Lajos u.

Szövetkezet u.

Szövetkezet u.

gár u.

Sánc u.

Bem József u.

Rákóczi út

Fekete u.

Pipacs u.

Csángó u.

Bajcsy-Zsilinszky u.

Rákóczi út

Kálvin János u.

Pajtás u.

Kaszás u.

Kaszás u.

Károly u.

Sás u.

Echvös u.

Darázs u.

Pesti u.

Kanizsa Söröző

Pesti u.

Korcsolya u.

Korcsolya u.

Kossuth Lajos u.

Tamás u.

Maria út

Darázs u.

Attila u.

Arany János u.

Puska u.

Huszár

al u.

Pesti u.

Szent László u.

www.lazar-audio.hu

Vörösmarty u.

Kossuth Lajos u.

Sarokház Fagyizó

Bokor u.

Füst u.

Tórt u.

Szél u.

Tonpa Mihály u.

Kápp

Szűz Mária Neve Római Katolikus Templom...

Szentkúti tér

Vörösmarty u.

Gyöng

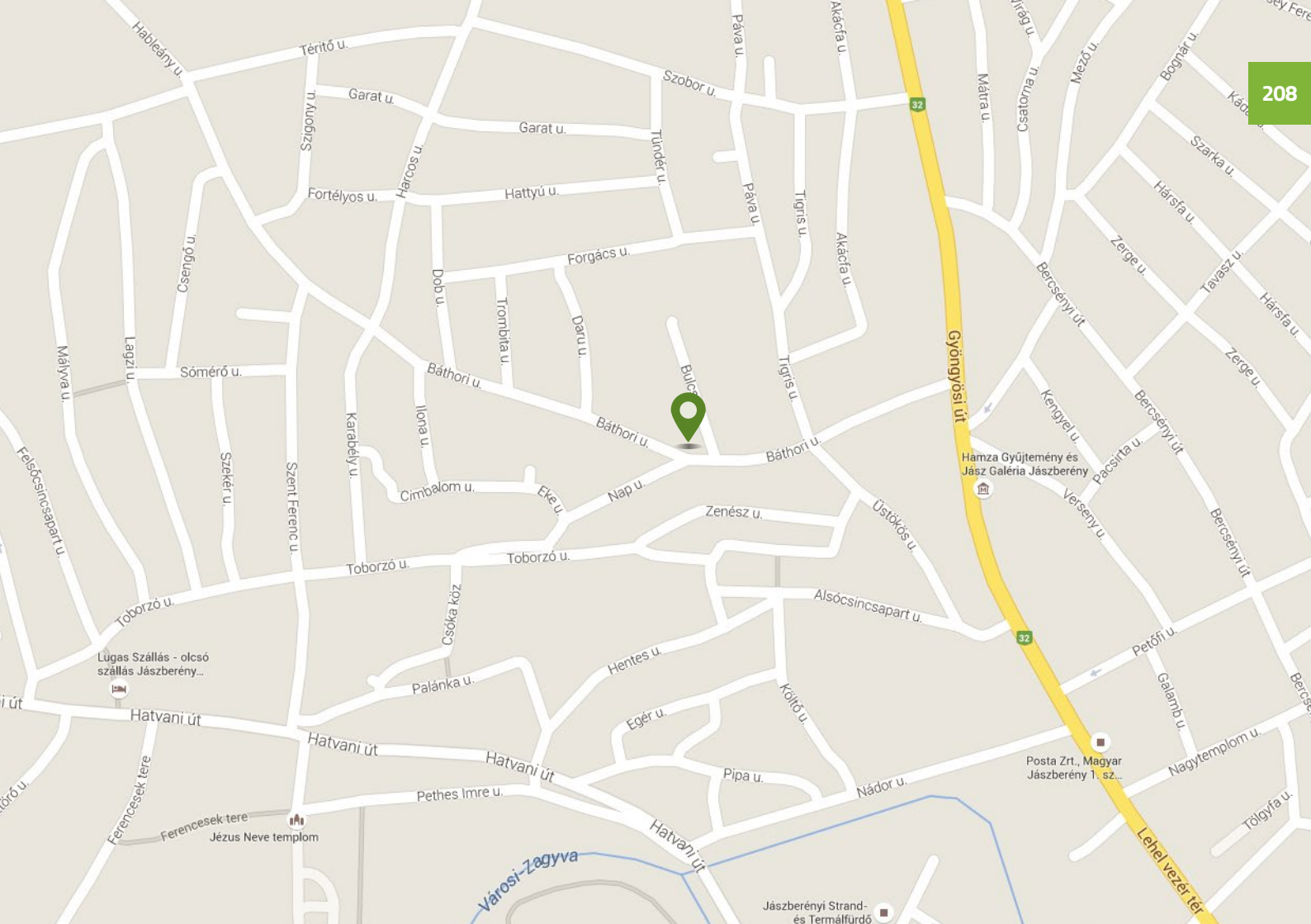
Jászberényi fekete fenyő a Báthori utcában

JÁSZBERÉNY

A Bulcsú és a Báthori utca kereszteződésében, egy magánház portáján magasodik a kivételesen kort megért fekete fenyő (*Pinus nigra*). A közelben lakó idősebb emberek bizonyosak abban, hogy a hatalmas fa már 100 éves is elmúlt.

Jászberényi japánakácok a Báthori utcában

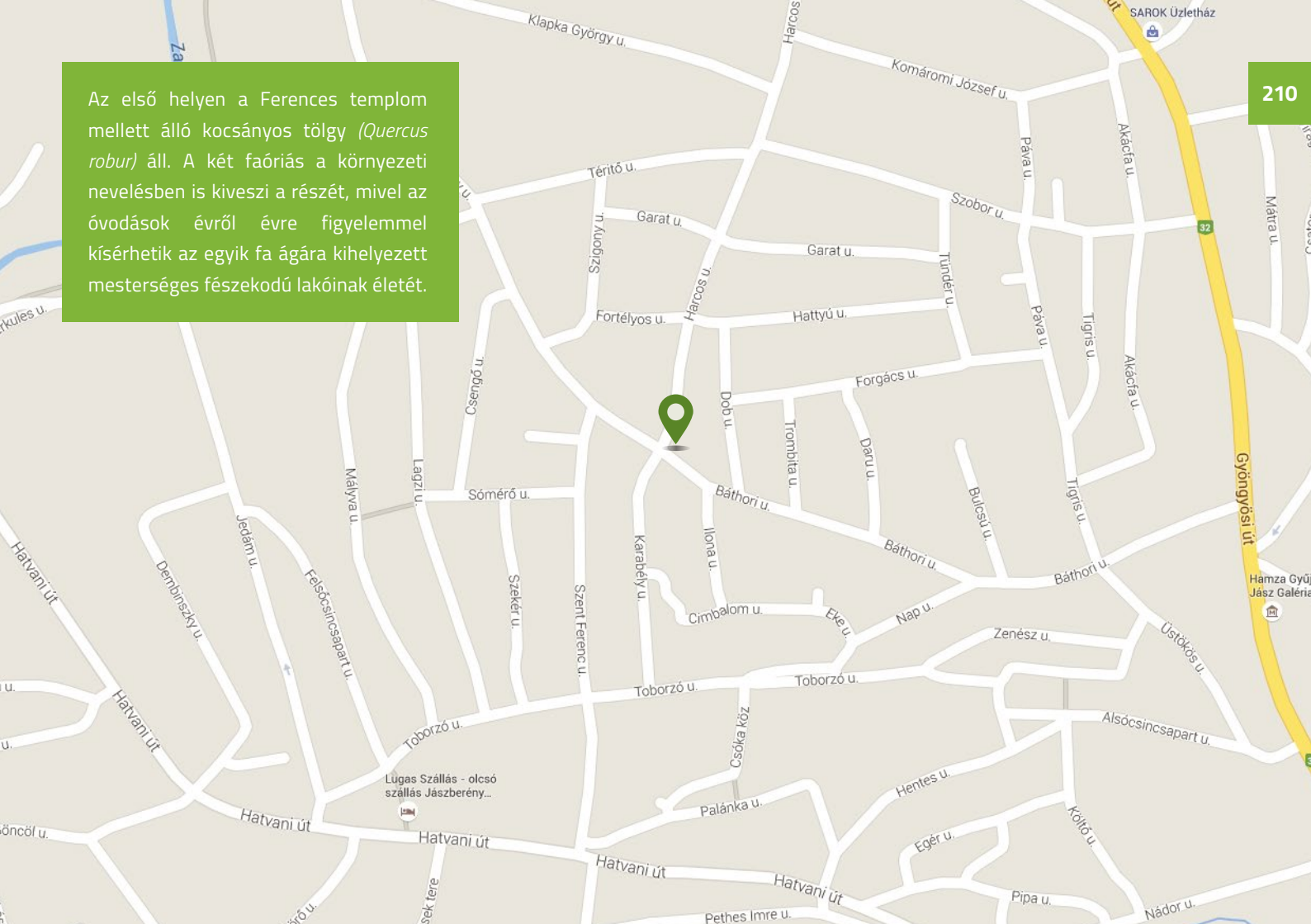
JÁSZBERÉNY

A két védett fa a Kuckó Óvoda előtt áll. A fák elhelyezkedése rendkívül praktikus, hiszen terebélyes lombkoronájuk hús árnyékot ad az udvaron játszó gyerekeknek. A két japánakác (*Sophora japonica*) Jászberény azon kivételes fa-
matuzsálemei közé tartozik, melyeknek életkorára viszonylag pontosan lehet következtetni, ugyanis 1999-ben kivágásra került egy hasonló korú japánakác a Dózsa György úton. A városban működő Botanikai Szakkör egyik tagja megszámolta a kivágott fa évgyűrűit. Megállapította, hogy a szomorú sorsra jutott fa 107 éves volt. Az óvoda előtt álló japánakácok is ennyi idősök lehetnek, hiszen törzsvastagságuk megegyezik a Dózsa György úti fajtársukével. A Szakkör adatai alapján ezek a japánakácok Jászberény második legidősebb fáit.

Az első helyen a Ferences templom mellett álló kocsányos tölgy (*Quercus robur*) áll. A két faóriás a környezeti nevelésben is kivészi a részét, mivel az óvodások évről évre figyelemmel kísérhetik az egyik fa ágára kihelyezett mesterséges fészekodú lakóinak életét.

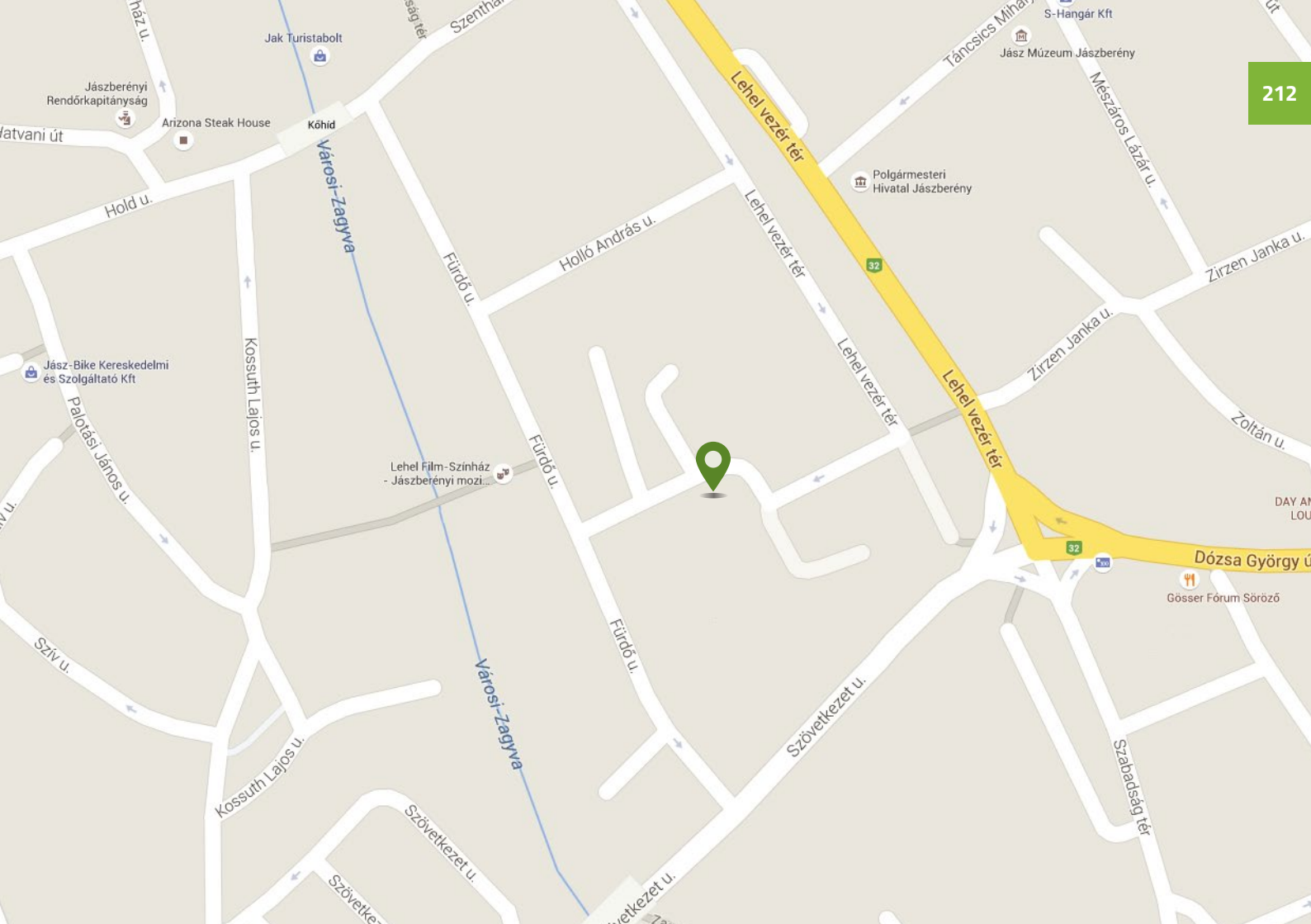
Jászberényi kislevelű hárs a Déryné utcában

JÁSZBERÉNY

A sudár termetű védett kislevelű hárs (*Tilia cordata*) az egykori Jászkiút Fogadó udvarán, a Déryné utca 6. szám alatt áll. Az udvarhoz tartozó épületekben jelenleg a Csányi Alapítvány Közösségi Háza, illetve a Főnix Műhelyszínház működik. Az egykori Fogadó a város legrégebbi műemléke. Az épület közvetlen környezetét nemrég felújították, viszont az épségben meghagyott hársfa immár egy korszerű rendezvényudvart ékesít.

Jak Turistabolt

Jászberényi Rendőrkapitányság

Arizona Steak House

Köhid

Jász Múzeum Jászberény

Polgármesteri Hivatal Jászberény

Lehel Film-Színház - Jászberényi mozi

Gösser Fórum Söröző

Dózsa György út

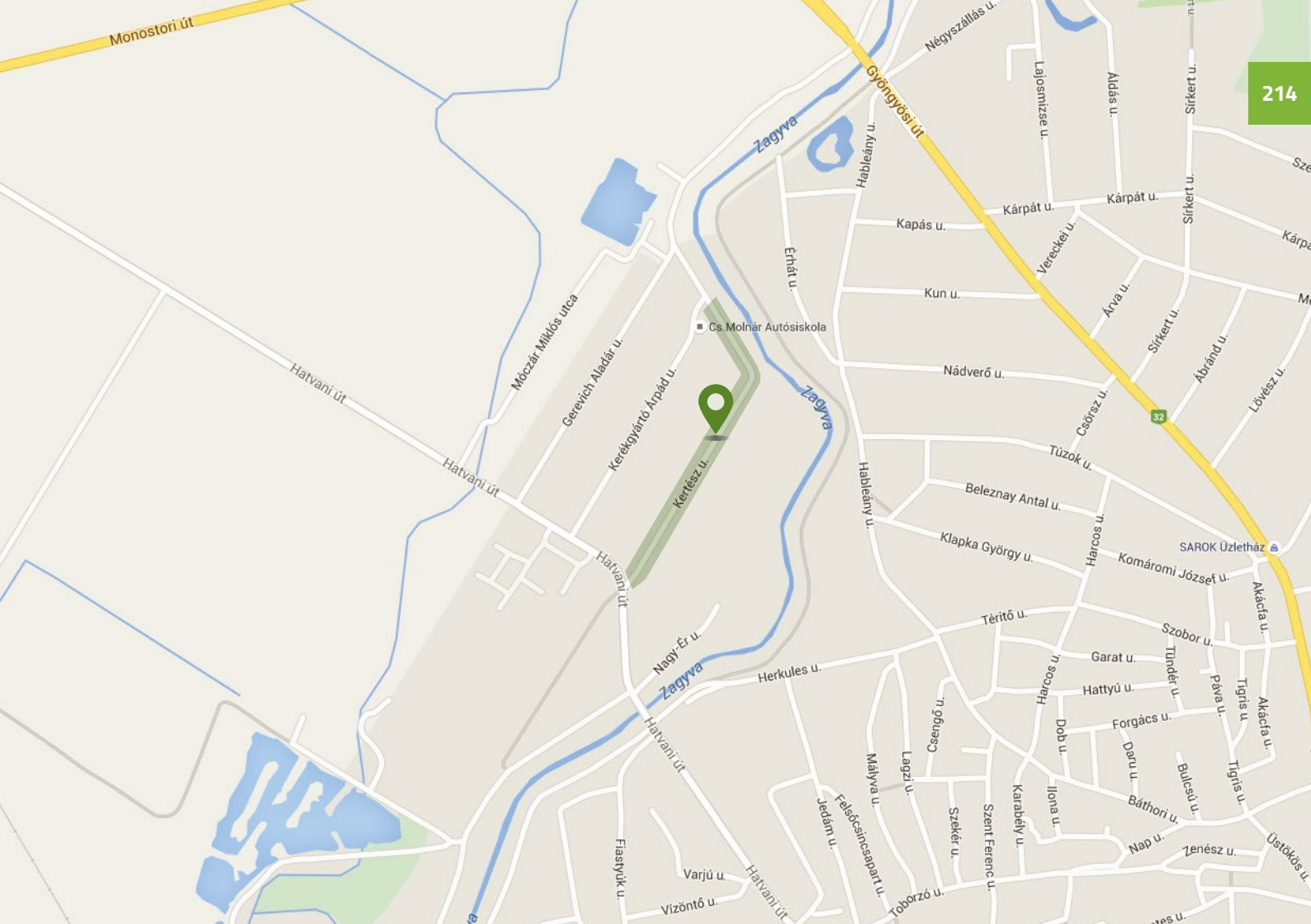
Jászberényi nagylevelű hársak a Kertész utcában

JÁSZBERÉNY

A gyógynövények sorába tartozó nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*) kettő védett egyede magánházak portáján áll a Kertész utcában, a város északnyugati szélén. A nagylevelű hárs komoly díszértéket képvisel városi környezetben, ám az urbanizált élőhelyek légszennyezett-ségét rosszul tűri.

Monostori út

Gyöngyösi út

Hatvani út

Hatvani út

Hatvani út

Hatvani út

Hatvani út

Habléány u.

Ehát u.

Habléány u.

Mályva u.

Lagzi u.

Toborzó u.

Habléány u.

Kapás u.

Kun u.

Nádverő u.

Tűzök u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Négyszállás u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Lajosmizse u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Aldás u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Aldás u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Aldás u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Aldás u.

Kárpát u.

Kun u.

Nádverő u.

Csörész u.

Beleznay Antal u.

Klapka György u.

Térítő u.

Csengő u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Szent Ferenc u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Sírkert u.

Cs. Molnár Autósiskola

SAROK Üzletház

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Komáromi József u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

Ústökös u.

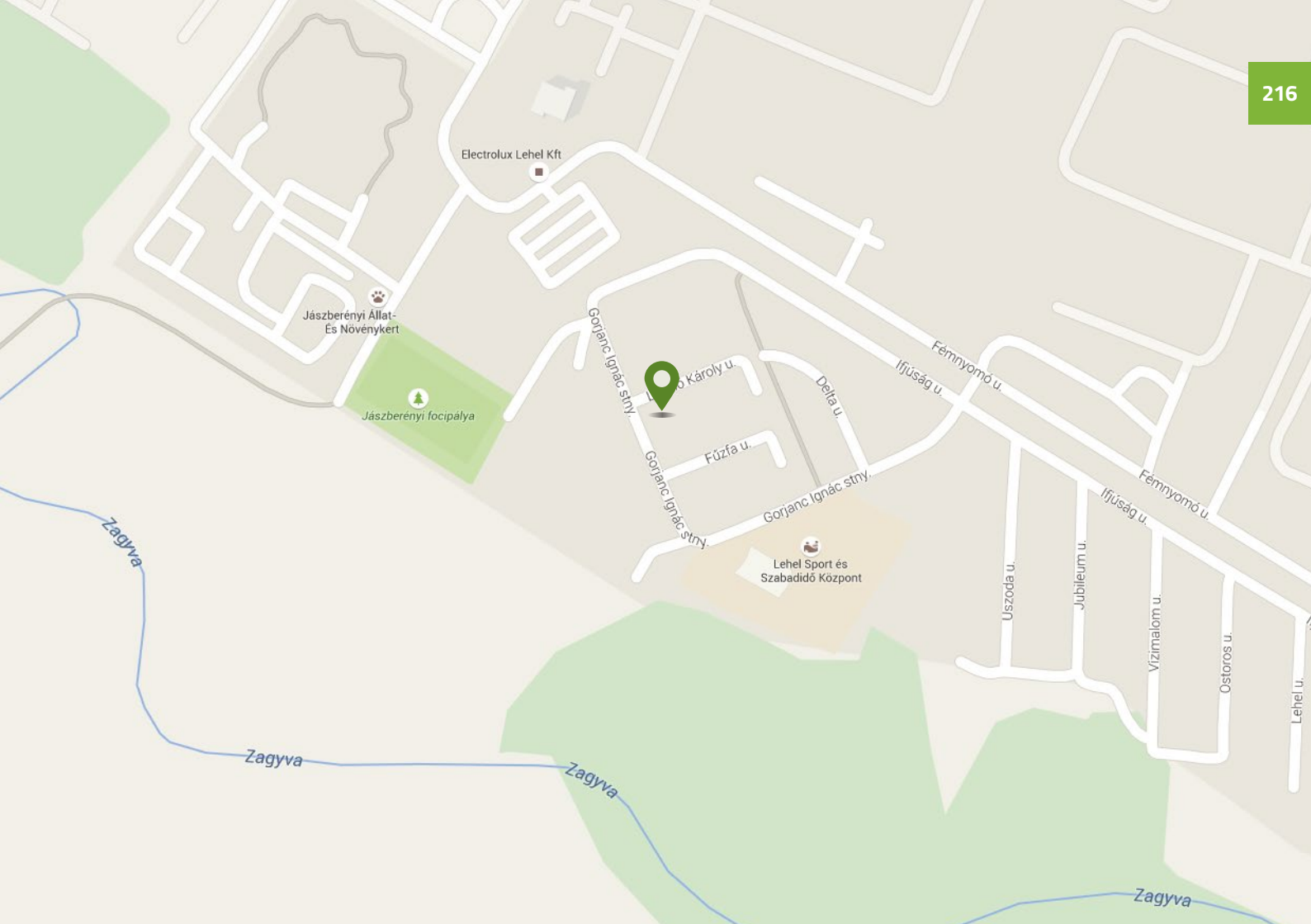
Jászberényi szelídgesztenye a László Károly utcában

JÁSZBERÉNY

A szakirodalom adatai alapján a szelídgesztenye (*Castanea sativa*) a második legnagyobb kort elért fa a kocsányos tölgy után hazánkban. Fája akár 30 méter magasra is képes megnőni. A László Károly utca 2. szám alatt álló példány ugyan még nem éri el ezt a bámulatos magasságot, ám helyi jelentőségű védett természeti emlékként minden esélye megvan a hosszú életre és a fatuzsálemek közé való emelkedésre. A szelídgesztenye makktermése megsütve ízletes csemege, virágaiból pedig különleges méz nyerhető.

Electrolux Lehel Kft

Jászberényi Állat-
Es Növénykert

Jászberényi focipálya

Górcsák Ignác stny.

Károly u.

Delta u.

Ifjúság u.

Fémnyomó u.

Fűzfa u.

Górcsák Ignác stny.

Górcsák Ignác stny.

Górcsák Ignác stny.

Lehel Sport és
Szabadidő Központ

Uszoda u.

Jubileum u.

Ifjúság u.

Fémnyomó u.

Vizimalom u.

Ostoros u.

Lehel u.

Zagyva

Zagyva

Zagyva

Zagyva

Jászberényi jegenyenyarak a Vaspálya utcában

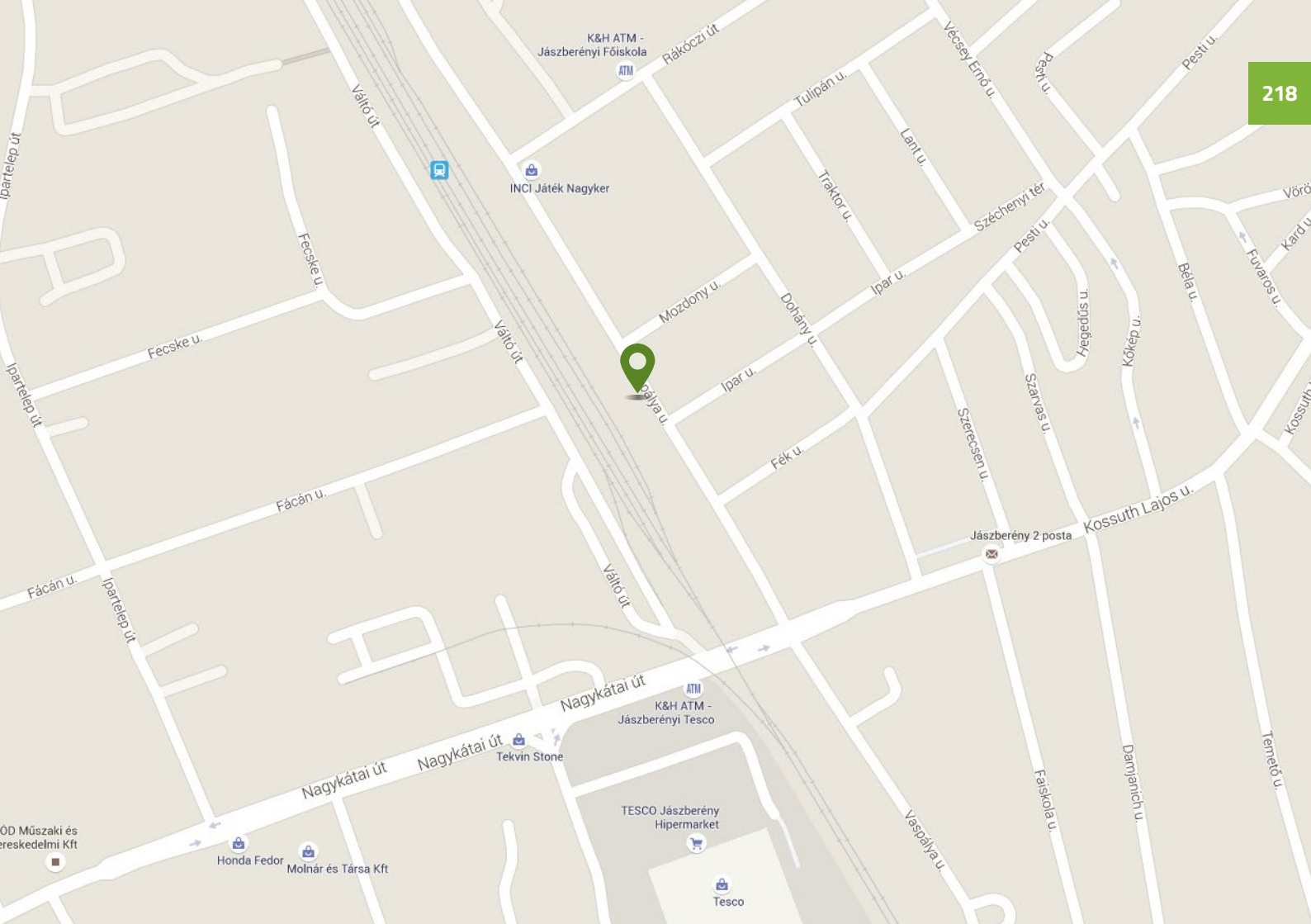
JÁSZBERÉNY

Nagyobb távolságból szemlélődve úgy tűnhet, mintha a szorosan egymás mellé ültetett hat jegenyenyár (*Populus nigra* 'Italica') egyetlen óriási fa volna.

A Vasutas Büfé előtt magasodó facsoport Jászberény legtermetesebb fái, eddig egytől-egyig 23 méteresre nőttek. A jegenyenyár tulajdonképpen a fekete nyár (*Populus nigra*) egy nemesített, oszlopos változata.

K&H ATM -
Jászberényi Főiskola

INCI Játék Nagyker

Nagykátai út

K&H ATM -
Jászberényi Tesco

TESCO Jászberény
Hipermarket

Tesco

OD Műszaki és
preskedelmi Kft

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Nagykátai út

Nagykátai út

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Temesi u.

Darnjanich u.

Felsőkap u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchenyi tér

Lant u.

Tulipán u.

Rákóczi út

Vécsey Ernő u.

Rept u.

Béla u.

Füvés u.

Kard u.

Vörö

Kossuth

Fek u.

Ipar u.

Dohány u.

Mozdony u.

Váltó út

Fácán u.

Ipari út

Fecske u.

Váltó út

Jászberényi Főiskola

K&H ATM

INCI Játék Nagyker

TESCO Jászberény Hipermarket

Tesco

Honda Fedor

Molnár és Társa Kft

Tekvin Stone

Jászberény 2 posta

Kossuth Lajos u.

Szerecsen u.

Szerviz u.

Hegedűs u.

Pesti u.

Széchen

Kenderesi törökmogyorófa

KENDERES

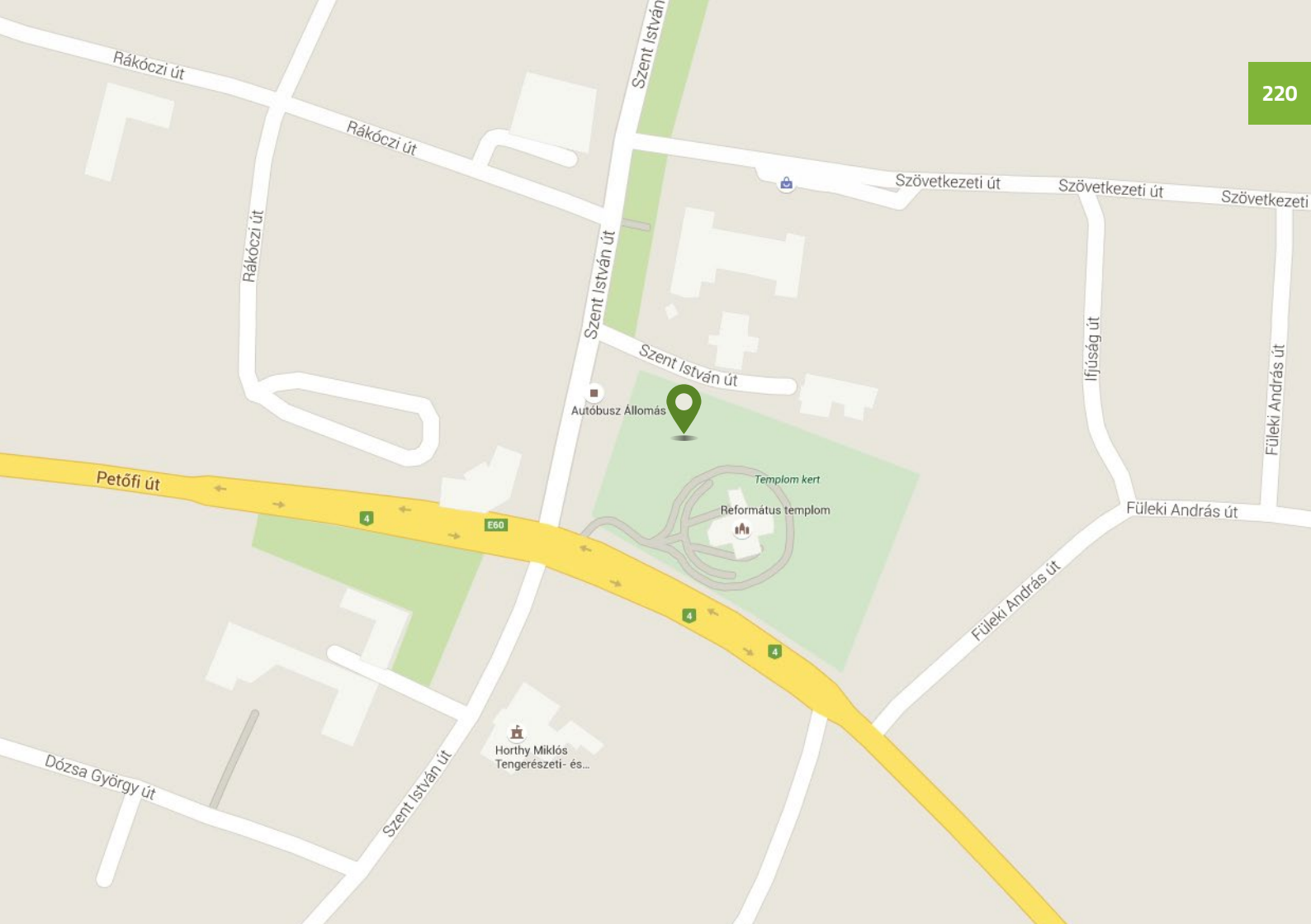
A kenderesi református lelkeszi hivatal udvarában álló törökmogyoró (*Corylus colurna*) a Tiszaigari Arborétum gyűjteményéből származik, csemeteként ültették jelenlegi helyére.

A jelenleg hatályos 22/2009.(XII.3.) számú önkormányzati rendelet sajnos nem említi a törökmogyorófa védettségének meghosszabbítását.

A törökmogyoró gyors növekedésének, esztétikus megjelenésének köszönhetően kedvelt parkfának számít. Ehető termésének divatos elnevezése a „levantei mogyoró”.

Rákóczi út

Rákóczi út

Rákóczi út

Szent István

Szent István út

Szent István út

Autóbusz Állomás

Szövetkezeti út

Szövetkezeti út

Szövetkezeti út

Ifjúság út

Füleki András út

Füleki András út

Füleki András út

Petőfi út

4

E60

4

4

Templom kert

Református templom

Horthy Miklós
Tengerészeti- és...

Dózsa György út

Szent István út

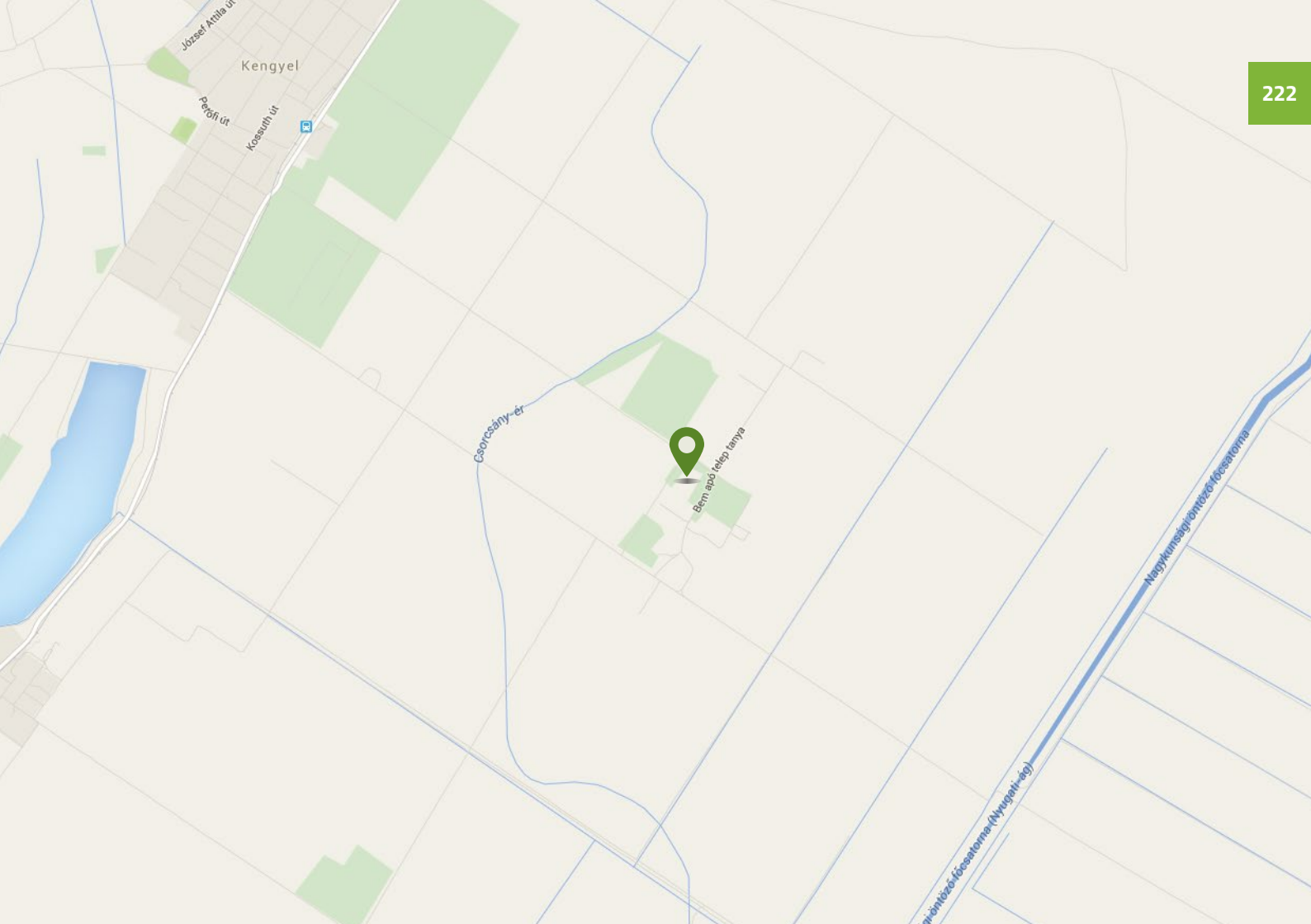
Kengyeli törökmogyorófák

KENGYEL

A természeti oltalmat élvező facsoport összesen 53 törökmogyoróból (*Corylus colurna*) áll. A fák eredetéről nem maradtak fenn hiteles információk, a helyi emberek emlékezete azonban a Harkányi családhoz köti a fák történetét. Ez alapján a báró Erzsébet nevű felesége tiszteletére ültette a fákat „E” betűt formáló alakzatban. A facsoport helyét jelenleg Bem apó telep néven jelzi a térkép, a csibekeltető telep felől könnyedén megközelíthető.

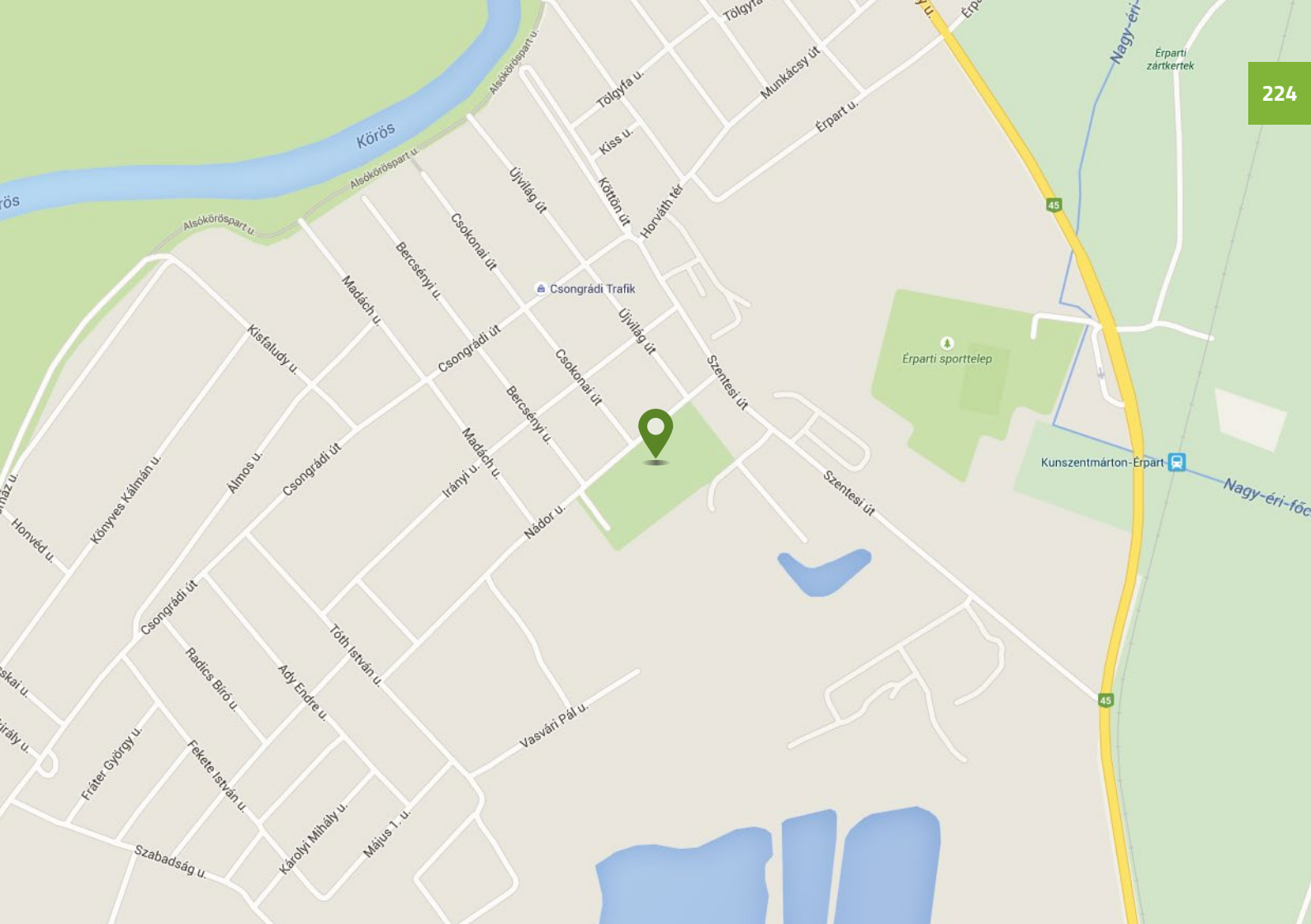
Kunszentmártoni piramis tölgyek a Nádor utcai temetőben

KUNSZENTMÁRTON

A sírok fölé magasodó kocsányos tölgyfák (*Quercus robur*) sajátos hangulatot kölcsönöznek az 1864 óta üzemelő temetőnek. A fákat valószínűleg Lázár Pál esperes idejében, az 1960-as évek elején telepítették. A tölgyek alatt komoly vallási érték is helyet kapott: a Hétfájdalmú Szűzanya tiszteletére emelt kápolna előtt egy kálváriaszoborcsoport található, amely Jézus szenvedés- történetét mutatja be 14 stációssal.

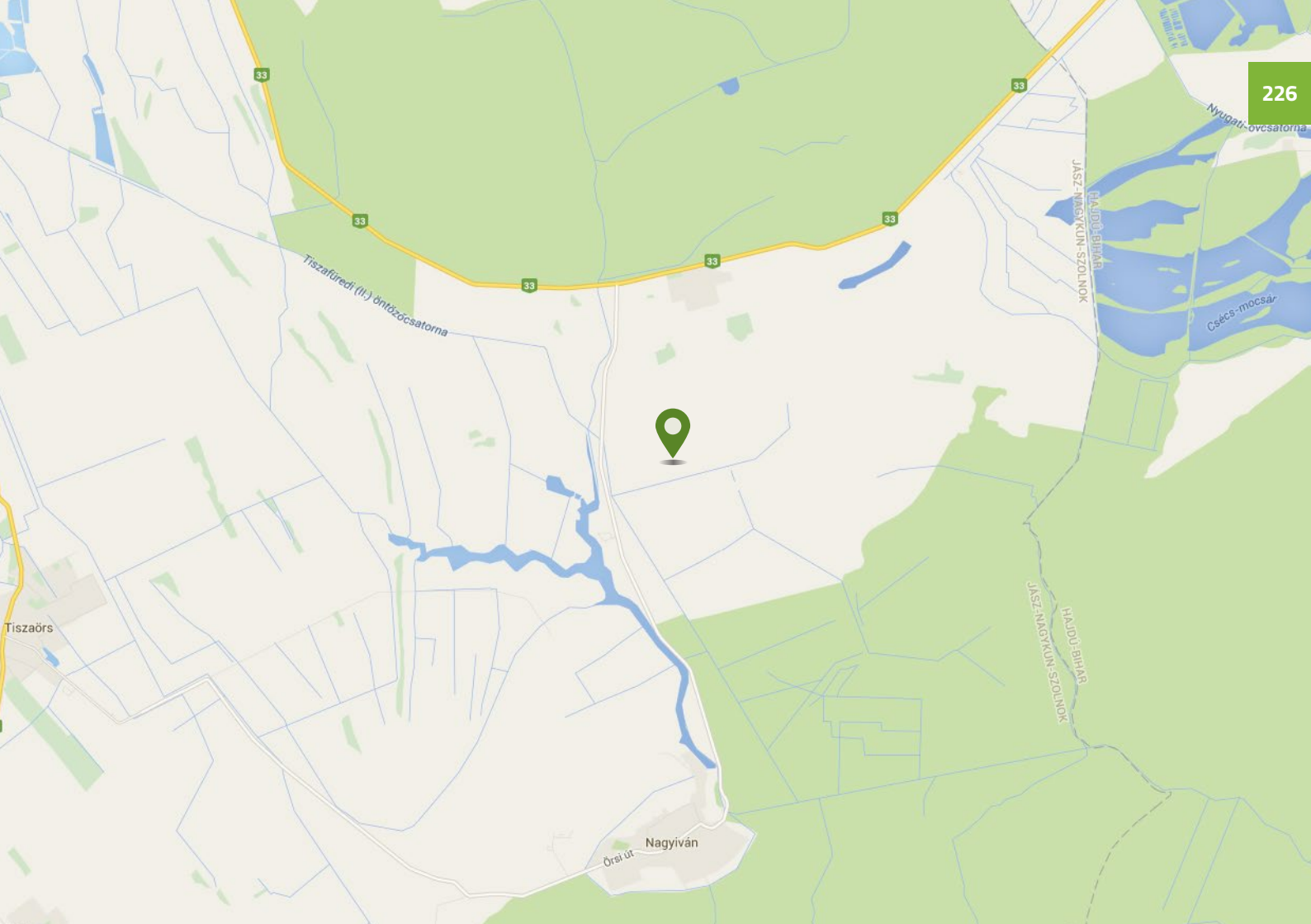
Tiszafüredi kocsányos tölgy

TISZAFÜRED

A hatalmasra nőtt kocsányos tölgy (*Quercus robur*) közigazgatásilag valóban Tiszafüredhez tartozik, de területileg inkább Nagyiván településéhez esik közelebb. Nagyiván felől a 33. számú főút irányába haladva közelíthető meg, az út keleti oldalán magányosan áll a környező szántók ölelésében.

Tiszafüredi (H) öntözőcsatorna

HÁLDU BÉHAR
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK

Csecs-mocsár

HÁLDU BÉHAR
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK

Órai út
Nagyiván

Tiszaörs

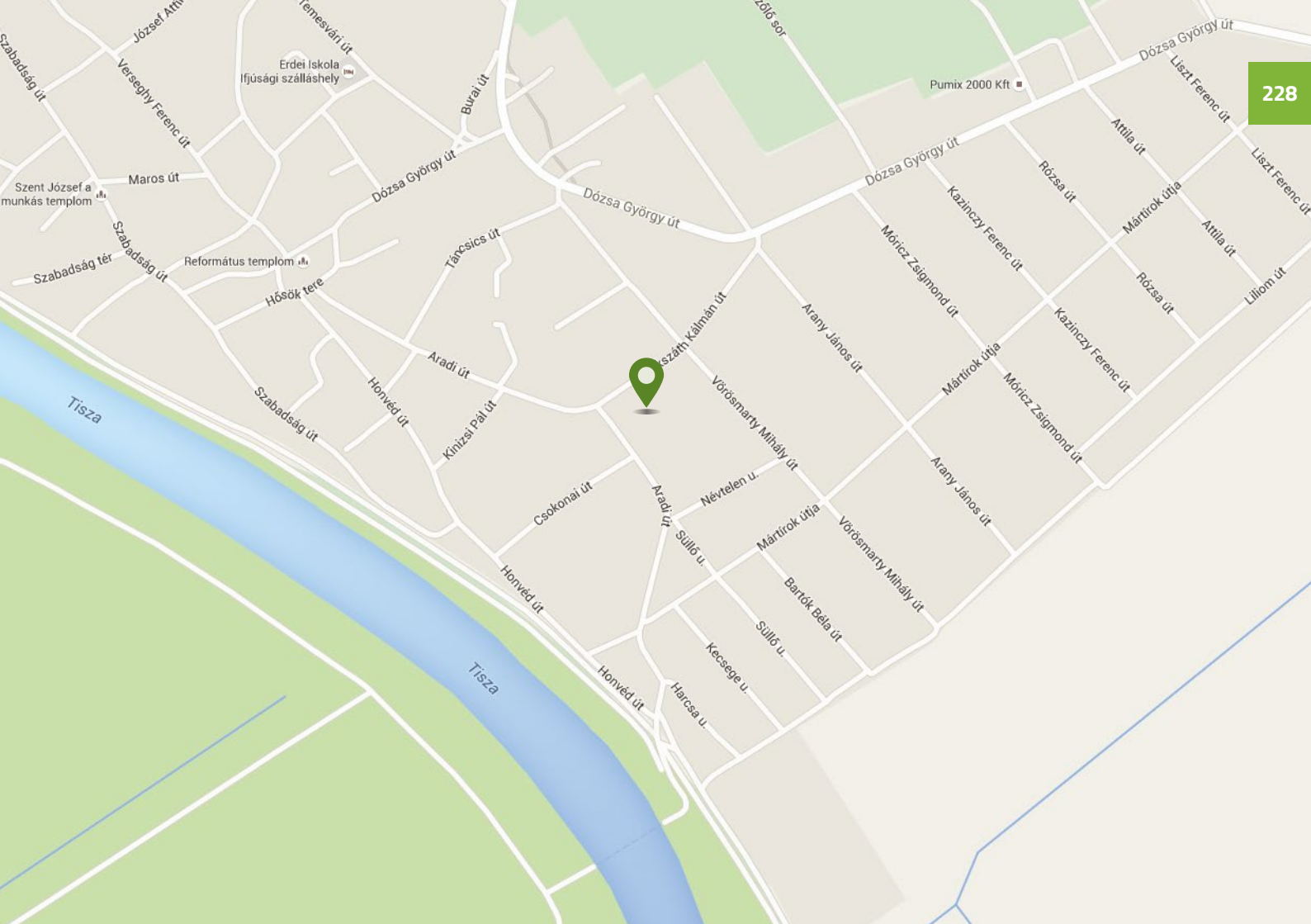
Tiszaroffi oszlopos tölgyek a Borbély Kastély udvarában

TISZAROFF

A három kocsányos tölgy (*Quercus robur*) a jelenleg a Magyar Nemzeti Bank tulajdonát képező Borbély-kastély épülete előtt áll, a fák látogatására sajnos nincs lehetőség.

Erdői Iskola
Ifjúsági szálláshely

Pumix 2000 Kft

Tisza

Tisza

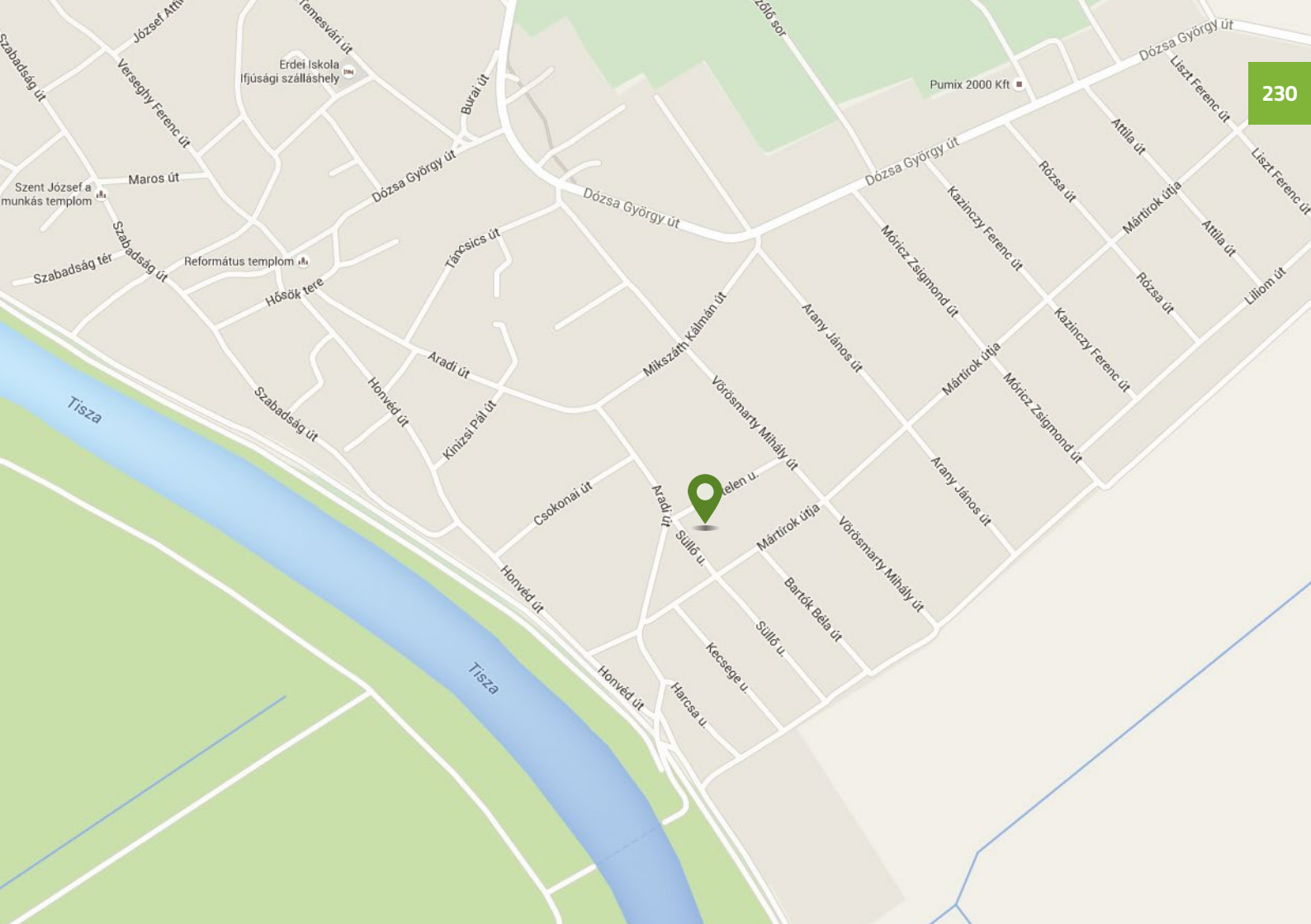
Tiszaroffi oszlopos tölgy a Jancsó kúria előtt

TISZAROFF

A terebélyes lombkoronát viselő kocsányos tölgy (*Quercus robur*) az Aradi úton található, a Jancsó kúria előtt áll. Óriási, egészséges fa, amely jelenleg a kúria épületében kialakított presszó vendégei számára kínál hús árnyékot.

Erdői Iskola
Ifjúsági szálláshely

Pumix 2000 Kft

Aradi út
Süllő u.

Tisza

Tisza

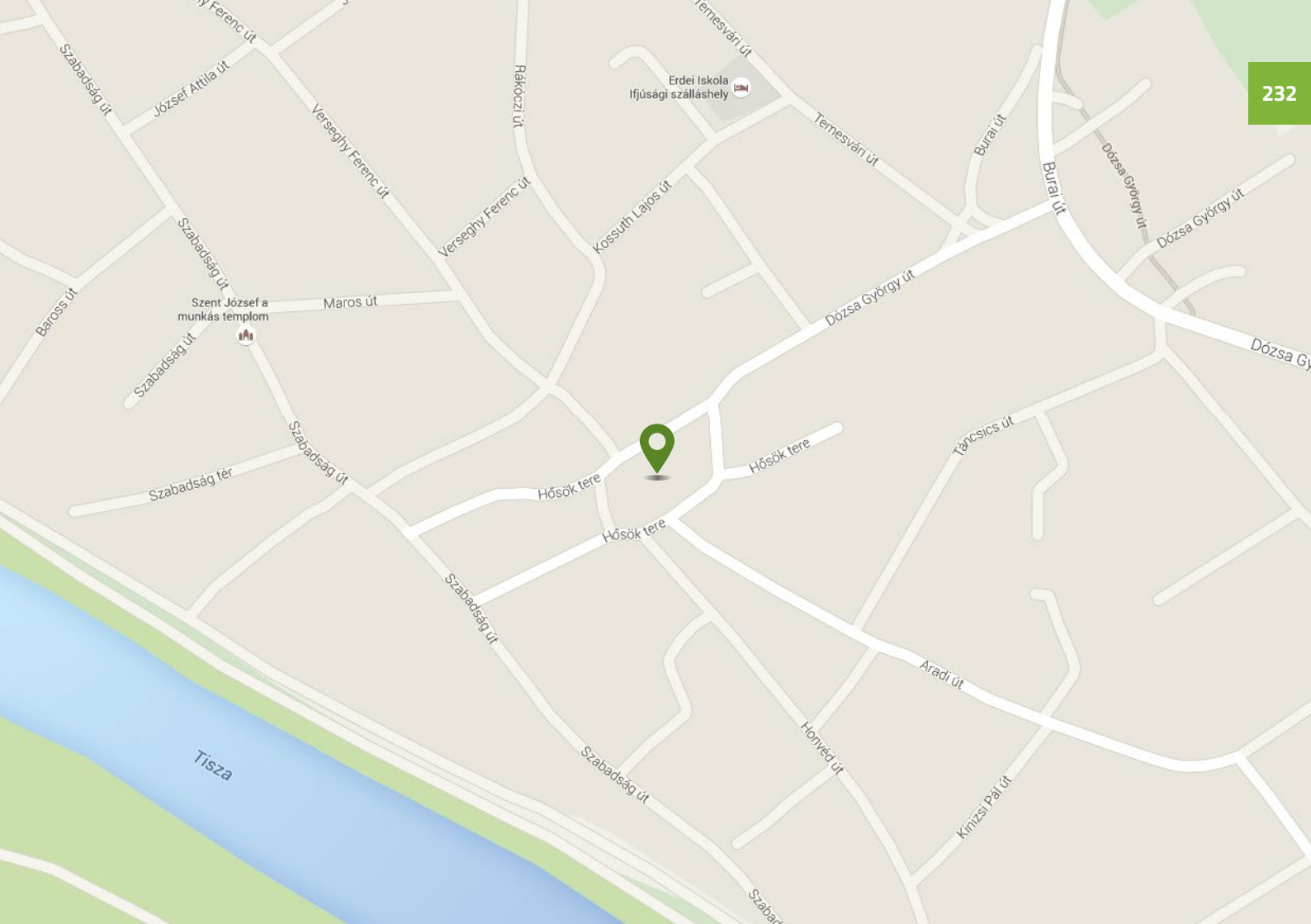
Tiszaroffi piros virágú vadgesztenyefák a Református Templom kertjében

TISZAROFF

A vadgesztenye piros virágú változatát (*Aesculus x carnea 'Briotii'*) nem csupán szépsége miatt telepítik közparkokba, kertekbe, sétányok mellé. Ez a változat ugyanis fehér virágú rokonával szemben jóval ellenállóbbnak bizonyul a vadgesztenyéket könnyörtelenül támadó aknázómolyyokkal szemben.

Szent József a munkás templom

Erdei Iskola Ifjúsági szálláshely

Tisza

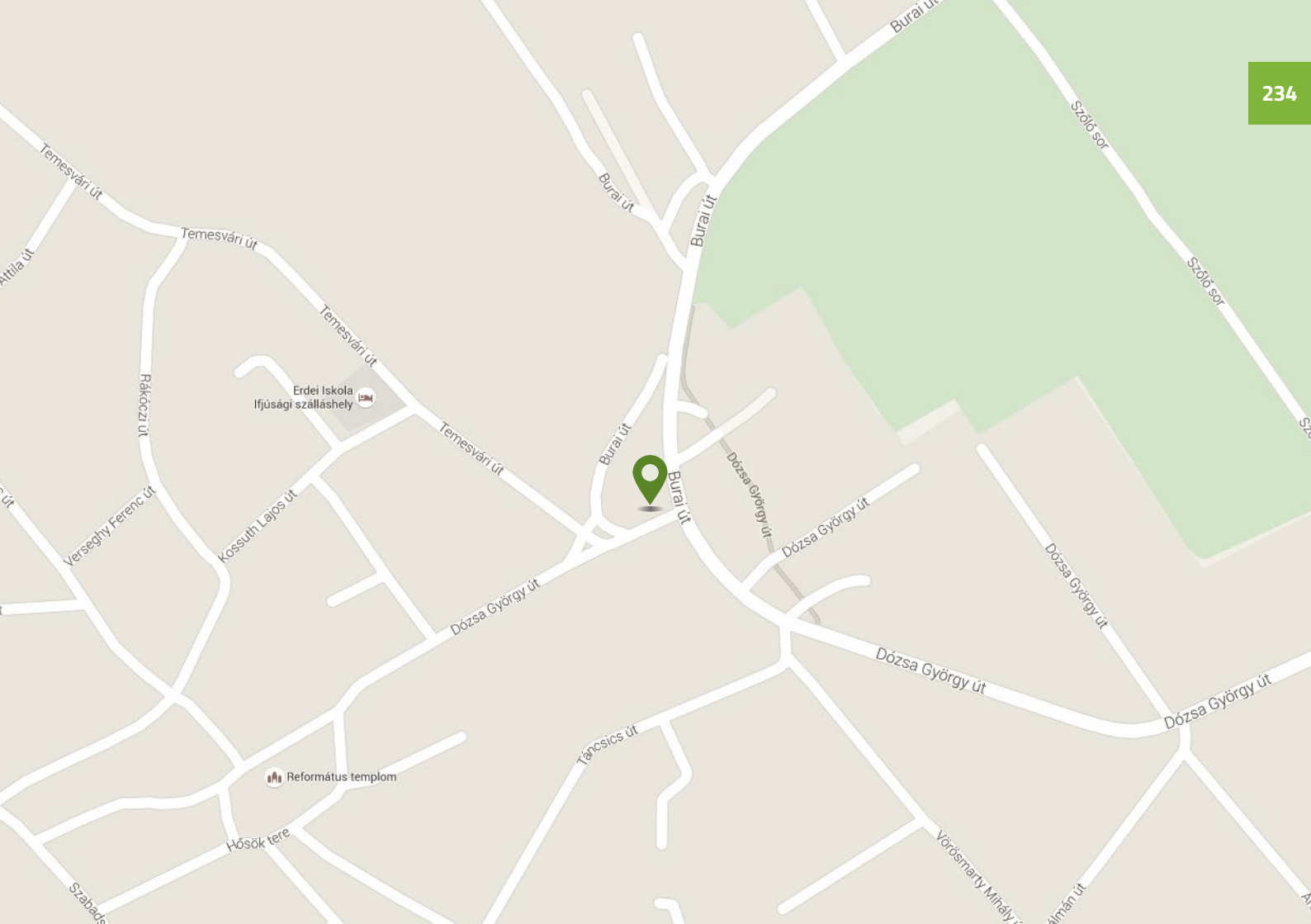

Tiszaroffi Sebes-tói tölgy

TISZAROFF

A Dózsa György és a Burai út találkozásánál álló kocsányos tölgy (*Quercus robur*) a község legszebb fái közé tartozik. Központi elhelyezkedésének, sértetlen ágrendszerének, hatalmas lombkoronájának köszönhetően Tiszaroff kiemelkedő, megbecsült természeti értéke.

Erdei Iskola
Ifjúsági szálláshely

Református templom

Hősök tere

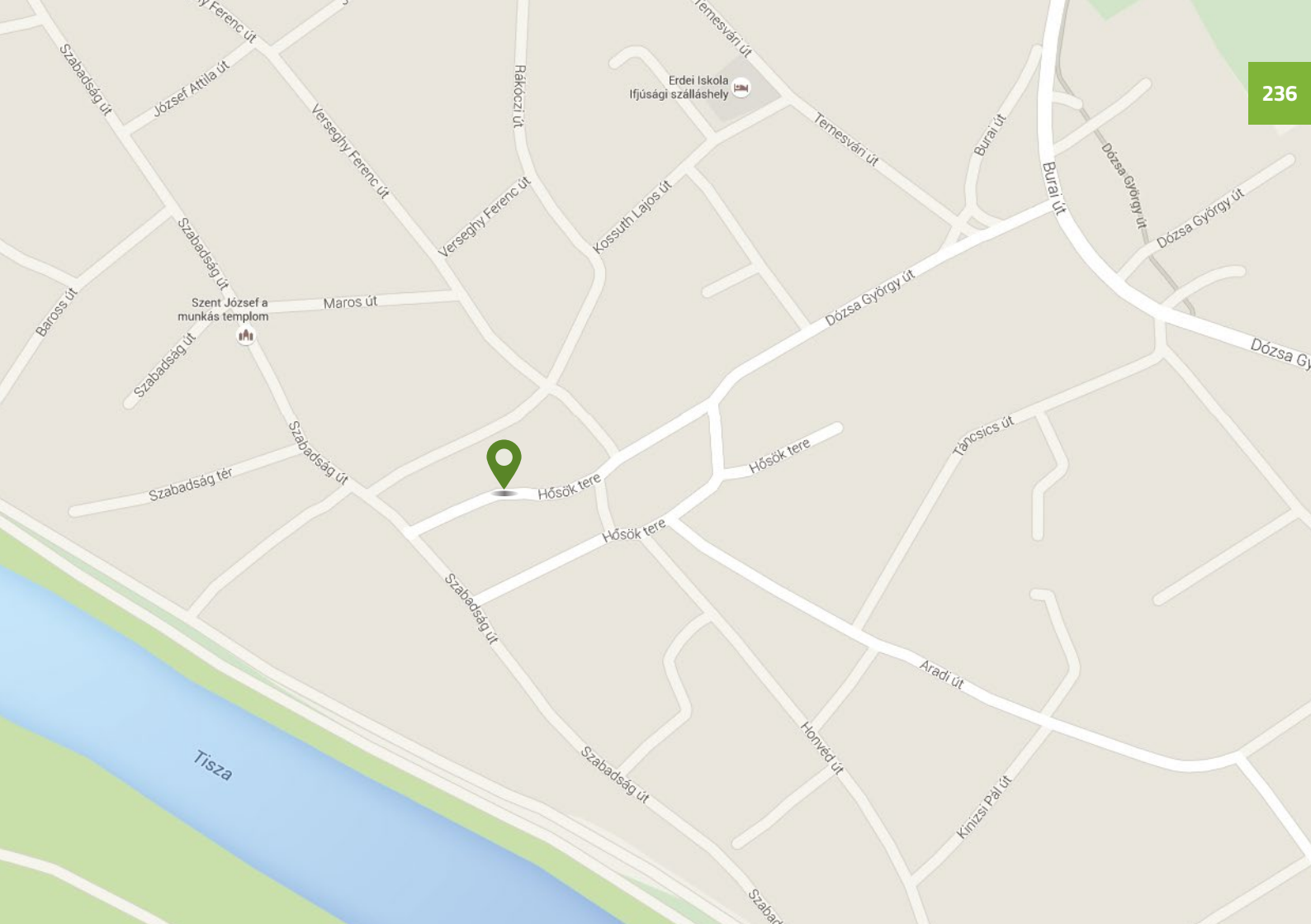
Tiszaroffi fehér virágú vadgesztenyefák a sétálóutcában

TISZAROFF

A fasor a Református templomtól a Szabadság útra vezető sétálóutcában áll. A vadgesztenyék (*Aesculus hippocastanum*) még fiatalok, ennek ellenére lombozatuk jól fejlett, esztétikai szempontból mindenképpen értékesek.

Szent József a munkás templom

Erdei Iskola Ifjúsági szálláshely

Tisza

Felhasznált irodalom:

Berényi Kármentő – „A Jászság nevezetes fáí” rovata

A Jászberényi Városvédő és Szépítő Egyesület Lapja

Tardy János (szerk.) (1996): Magyarországi települések védett természeti értékei

Mezőgazda Kiadó, Budapest, p. 307-308.

Zelenyánszki András (szerk.) (1989): Szolnok megye természeti értékei

Zelenyánszki András, az MTVB Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály vezetője, Szolnok, 99 pp.

www.acenter.hu/lzraelita-temeto-Szent-Imre-herceg-ut-95-Jaszbereny-4172

www.jaszberenykorhaz.hu

www.jaszbereny-szentkut.5mp.eu/web.php?a=jaszbereny-szentkut&o=H1ZKIOJbsM

www.jaszberenyzoo.hu

www.jaszszag.eu

www.jfk.szie.hu/files/docs/konyvtar/ertesitok/ertesito_1917-1997.pdf

www.mtvsh.hu/dynamic/helyived.pdf

www.nevezetesfak.hu/magyar/oldalok/jaszdozsa_p

www.portal.uni-corvinus.hu

www.provertes.hu

www.selena-iusta.hu/news/article/reformatus-temeto

www.templom.hu/phpwcmis/index.php?id=14,82,0,0,1,0

www.termeszetvedelem.hu

www.vendegvaro.utazom.com/szentkuti-templom-szuz-maria-neve-jaszbereny

www.vfmk.hu/hu

www.vizeink.hu/files/vizeink.hu_0037.pdf

Kiadja a Herman Ottó Természetvédő Kör

Írta: Kovács Ágnes

Fotó: Nimfea Természetvédelmi Egyesület

Tervezte: Hountler Kft.

**A program megvalósulását
a Földművelésügyi Minisztérium
2014. évi Zöld Forrás pályázata támogatta.**

Pályázati azonosító: PTKF/512/2014.

Készült 2015-ben, 20 példányban.

HERMAN OTTÓ
TERMÉSZETVÉDŐ KÖR

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM